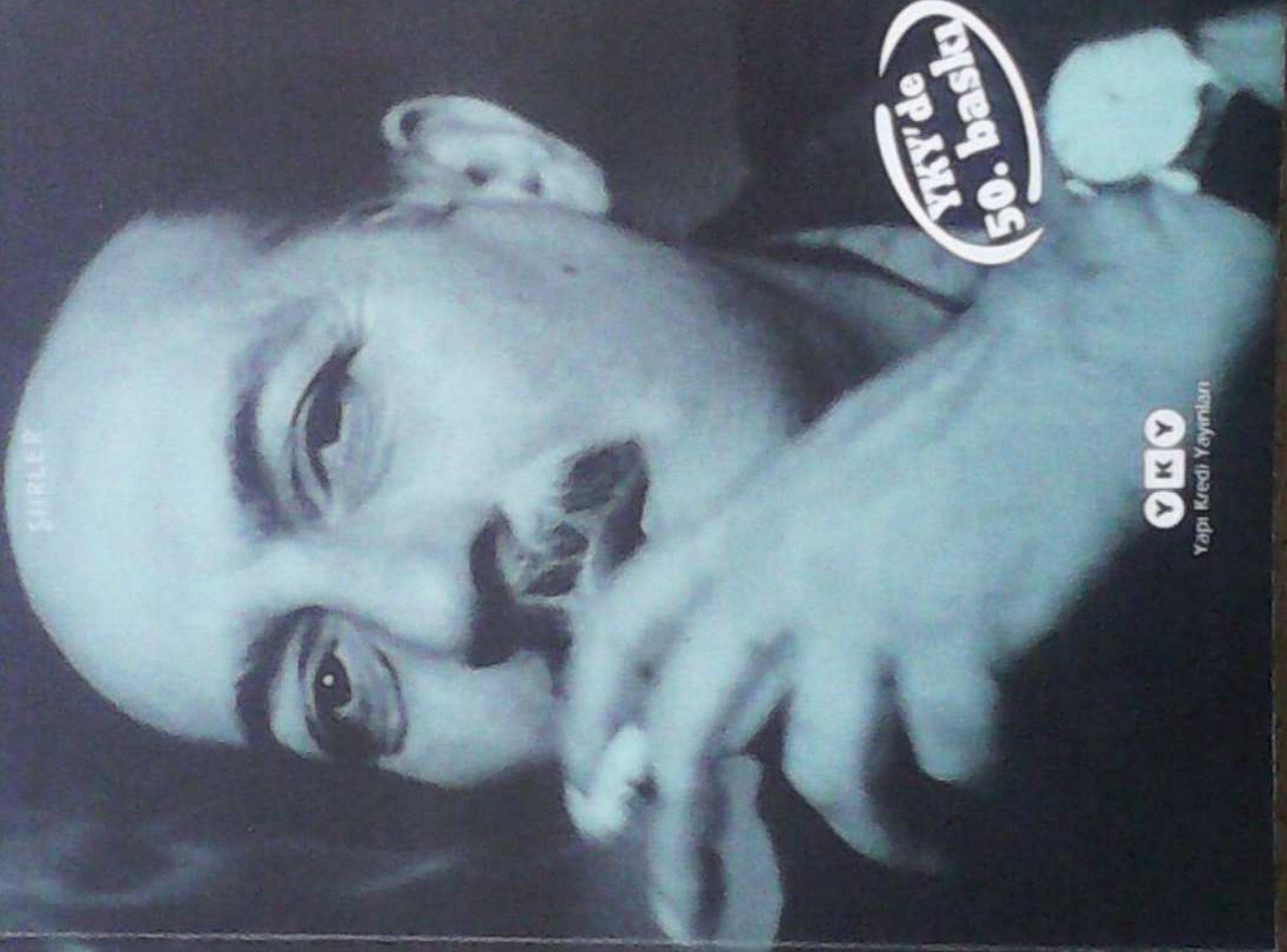

Cemal Süreya

Sevda Sözleri

BÜTÜN YAPITLARI

ŞİİRLER

YKY'de
50. basım

YKY

Yayı Kredi Yayınları

Cemal Süreya (Cemalettin Seber; 1931, Erzincan - 9 Ocak 1990, İstanbul) 1954'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü'nü bitirdi. Maliye Bakanlığı'nda müfettiş yardımcılığı ve müfettişlik görevlerinde bulundu; 1965'te ayrıldığı müfettişlik görevine 1971'de yeniden döndü; 1982'de müşavir maliye müfettişliğinden emekli oldu. Ağustos 1960'ta başladığı ve yalnızca dört sayı çıkarabildiği *Papirüs* dergisini, Haziran 1966-Mayıs 1970 arası 47, 1980-81 arası iki sayı daha çıkardı. 1978'de Kültür Bakanlığı'nda Kültür Yayınları Danışma Kurulu üyesi olarak da görev yapan Cemal Süreya, emekli olduktan sonra, yayınevlerinde danışman ve ansiklopedilerde redaktör olarak çalıştı. Birçok dergide yazıları ve şiirleri yayımlandı; ayrıca *Oluşum*, *Türkiye Yazıları*, *Maliye Yazıları* dergileri ile *Saçak* dergisinin kültür-sanat bölümünü bir süre yönetti. *Politika*, *Aydınlık*, *Yeni Ulus* ve *Yazko Somut* gazeteleri ile 2000'e *Doğru* dergisinde köşe yazıları yazdı.

İkinci Yeni hareketinin önde gelen şair ve kuramcılarından sayılan Cemal Süreya'nın ilk şiiri "Şarkısı-beyaz", Ocak 1953'te *Mülkiye* dergisinde yayımlanmıştı. Ölümünden sonra adına bir şiir ödülü kondu. Feyza Perinçek ve Nursel Duruel, şair üzerine bir biyografik inceleme hazırladılar: *Cemal Süreya / Şairin Hayatı Şiire Dahil* (1995). 1997 yılında da *Cemal Süreya Arşivi* yayımlandı.

Kitapları:

Şiir: *Üvercinka* (1958; Yeditepe Şiir Armağanı), *Göçebe* (1965; 1966 TDK Şiir Ödülü), *Beni Öp Sonra Doğur Beni* (1973), *Sevda Sözleri* (Uçurumda Açan ile birlikte toplu şiirleri: 1984), *Sıcak Nal ve Güz Bilgi* (1988; Behçet Necatigil Şiir Ödülü), *Sevda Sözleri* (bütün şiirleri: 1990, ö.s.; YKY 1995). **Düzyazı:** *Şapkam Dolu Çiçekle* (1976; genişletilmiş basım: *Toplu Yazılar I: Şapkam Dolu Çiçekle ve Şiir Üzerine Yazılar*, YKY 2000), *Günübirlik* (1982; *Uzat Saçlarını Frigya* adıyla: 1992; genişletilmiş basım: *Toplu Yazılar II: "Günübirlik"ler*, YKY 2005), *Onüç Günün Mektupları* (1990, ö.s.; YKY 1998), *99 Yüz* (1991, YKY 2004), *999. Gün / Üstü Kalsın* (1991; genişletilmiş basım: *Günler*, YKY 1996), *Folklor Şiire Düşman* (1992), *Aydınlık Yazıları / Paçal* (1992), *Oluşum'da Cemal Süreya* (1992), *Papirüs'ten Başyazılar* (1992), *Güvercin Curnatası* (konuşmalar ve soruşturma yanıtları: haz. Nursel Duruel, YKY 1997; genişletilmiş basım: 2002).

Cemal Süreya iki antoloji (*Mülkiyeli Şairler* ve *100 Aşk Şiiri*) hazırladı. Simone de Beauvoir'dan *Sade'yi Yakmalı mı?* (1966; YKY 1997), Gustave Flaubert'den *Gönül ki Yetismekte* (*Duygusal Eğitim*) ve Antoine de Saint-Exupéry'den *Küçük Prenses* (Tomris Uyar'la birlikte) başta olmak üzere, pek çok çeviri yaptı. Çeviri şiirleri *Günek ki Pa-*

Cemal Süreya'nın
YKY'deki kitapları:

- Sevda Sözleri (bütün şiirleri, 1995)
Yürek ki Paramparça (çeviri şiirler, 1995)
Günler (günlük, 1996)
Güvercin Curnatası (konuşmalar ve soruşturma yanıtları, 1997)
Onüç Günün Mektupları (mektup, 1998)
Toplu Yazılar I:
Şapkam Dolu Çiçekle ve Şiir Üzerine Yazılar (2000)
99 Yüz (2004)
Toplu Yazılar II:
"Günübirlik"ler (2005)

Doğan Kardeş
Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi (çocuk yazıları, 1996)
Üstü Kalsın - Seçme Şiirler (2008)

CEMAL SÜREYA

Sevda Sözleri

Bütün Şiirleri

ÜVERCİNKÂ

GÖÇEBE

BENİ ÖP SONRA DOĞUR BENİ

UÇURUMDA AÇAN

SICAK NAL

GÜZ BİTİĞİ

KALANLAR

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 553
Şiir - 47

Sevda Sözleri - Bütün Şiirleri / Cemal Süreya

Kapak fotoğrafı: Ara Güler

Kitap editörü: Selahattin Özpalabıyıklar

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

1. baskı: Can, 1990
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Ekim 1995
50. baskı: İstanbul, Mayıs 2013
ISBN 978-975-363-456-0

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2007
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İçindekiler

ÜVERCİKA

- 11 • San
- 12 • Gül
- 13 • Önceleysin
- 13 • Önceleysin [1955]
- 14 • Şiir
- 15 • Adam
- 16 • Güzelleme
- 17 • Aşk
- 18 • Dalga
- 19 • Kanto
- 20 • İngiliz
- 21 • Cıgarayı Attım Denize
- 22 • Üçgenler
- 23 • Şiir
- 24 • Türkü
- 25 • Elma
- 26 • Sizin Hiç Babanız
Öldü mü?
- 27 • Hamza
- 28 • Hamza Süiti
- 29 • Şu da Var
- 30 • Süveyş
- 31 • Aslan Heykelleri
- 32 • Hür Hamamlar Denizi
- 33 • Nehirler Boyunca
Kadınlar Gördüm
- 34 • Afrika

- 35 • Onların Yani Sizin
- 36 • TK
- 37 • Bun
- 38 • Üvercinka
- 40 • Balzamin
- 41 • Sürek Açı
- 42 • Gazel
- 43 • Yazmam Daha Aşk Şiiri

GÖÇEBE

- 47 • Bir Park Konuşkanı
Üstüne
- 48 • Ülke
- 50 • Öğle Üstü
- 51 • Kars
- 52 • Terazî Türküsü
- 53 • Tabanca
- 54 • Rokoko
- 55 • Kaçak
- 56 • Cellat Havası
- 57 • Resim
- 58 • Tristram
- 59 • Yağmurun Yağması İyidir
- 60 • Az Yaşadıysa da
- 61 • Göçebe
- 65 • Mola
- 66 • Arka Güneş
- 68 • İşte Tam Bu Saatlerde

BENİ ÖP SONRA DOĞUR BENİ

BİR KENTİN DIŞARDAN
GÖRÜNÜŞÜ

75 • Bir Kentin Dışardan
Görünüşü

SEVDA SÖZLERİ

81 • Kışne Kirazını ve Gök,
Mevsim

84 • Beni Öp Sonra Doğur
Beni

85 • Sımsıcak, Çok Yakın,
Kırlı

88 • Yırtılan İpek Sesiyle

90 • Burkulmuş Altın Hali
Güneşin

93 • Yüreğin Yaban Argosu

95 • Yunus ki Sütdeşleriyle
Türkçenin

98 • Kan Var Bütün
Kelimelerin Altında

100 • Vakit Var Daha
ORTADOĞU

105 • I

107 • II

110 • III

112 • IV

ÜÇBİN YAPRAK YÜZBİN

İPEKBÖCEĞİ

117 • Çay Bahçesi

118 • Mardin

119 • Sayım

120 • Kurt

122 • Kalın Abdal

123 • İki Şey

125 • Yeraltı

128 • Türkü

129 • Çeşme, Küçük Kız, Ozan
ve Obürleri

130 • Onlar İçin Minibüs
Şarkısı

133 • Kahvaltı

134 • Teknokratlar

135 • Tek Yasak

136 • Seviş Yolcu

138 • Düello

139 • Dikkat, Okul Var

UÇURUMDA AÇAN

UZERİNDEN SEVİŞMEK

147 • Dört Mevsim

148 • Banko

149 • Uçurumda Açan

151 • Üzerinden Sevişmek

152 • Nü

153 • İp

154 • Yakın

155 • Özür

155 • Mut(suz)

156 • Striptiz

158 • Var

159 • Karne

160 • Ama Senin

OTELLER HANLAR

HAMAMLAR İÇİN

SÜREKLİ ŞİİR

163 • I

165 • II

166 • III

167 • IV

169 • V

170 • VI

TAŞIRAN DAMLA

173 • Taşırın Damla

175 • Bir Çiçek

177 • G Vitamini

178 • Bir Büst İçin Elli Yıl

Sonra Söylenmiştir

179 • İlhan'ın Anısına

Türküler-I

180 • Mübeccel İzmirli

182 • Fotoğraf

183 • Ölüm

184 • Ceyhan Atuf Kansu

186 • Kısa Türkiye Tarihi

187 • Heykel

188 • Camdan

189 • Bu Bizimki

190 • Adı İlhan Berk Olan Şiir

191 • Behçet Necatigil Şiirlerini
Nereye Yazardı

193 • Yazgıcı Şiir

SICAK NAL

197 • Dilekçe

198 • Sıcak Nal, I-X

202 • 8.10 Vapuru

203 • Tercan

204 • Edip Cansever

205 • Açılmamış Kapılar

206 • Lavanta

207 • Karacaoğlan

208 • 1994 Eliyle, Samanyolu'na

209 • Turgut Uyar

210 • Yaz Sonu

211 • Sevincecik

212 • Türkü

213 • Sigarayı Bırakanın Şiiri

214 • Dostluklar İçin Düzyazı

KISA TÜRKİYE TARİHİ

219 • Kısa Türkiye Tarihi I

220 • Kısa Türkiye Tarihi II

221 • Kısa Türkiye Tarihi III

222 • Kısa Türkiye Tarihi IV

223 • Kısa Türkiye Tarihi V

SÖZ YITIMI

227 • Kehanet 1985

228 • Söz Yitimi

229 • Anısı

230 • Düşüncesiz Değil,
Kendisi

GÜZ BİTİĞİ

1 DÜZYAZI

237 • Siz, Saatleri

20 ŞİİR

241 • İki Kalp

242 • Eşdeğeriyle Yan

243 • Atırlar Deltalara

244 • Çekirge Bulutu

245 • Sülünün Yüzü

246 • İlkokulu Bitirdiği

247 • Bilgisayar Olarak

248 • Afyon Garındaki

249 • Daha Ben

250 • İçtim O

251 • Bir Mineli

252 • Metinlerde Buluştuk

253 • Küçük Anne

254 • 18 Aralık

255 • Hiçbir Semtte

256 • Mutsuzluk

Gülümseyerek

257 • Bir Kış

258 • Piri Reis

259 • Bir Çiçek

260 • Gece Bitkilerinden

1 ŞARKI

263 • Şarka

267 • 11 BEYİT

269 • 16 DİZE

KALANLAR

DERGİLERDE KALANLAR

277 • Şarkısı-beyaz

279 • Hafta Sekiz

280 • Di Gel

281 • Çıkmaz Sınır

282 • Ölmüştük

283 • Şiir

284 • Eski Kadınlar

285 • Piyale

- 286 • Gölge Oyunu
 287 • Kesik
 288 • 555 K
 290 • Saat Beş
 291 • Mezar taşı Çiçekleri I-VI
 293 • Kısa
 294 • Perdeli
 295 • Bent Kapağı
 297 • Kürtler ve Arnavutlar
 298 • İntihar
 299 • Hükümet
 300 • Göller Denizler
 301 • Park
 302 • Şarap
 302 • Üstü Kalsın
 303 • İlhami Bekir İçin
 303 • Alın Yazıları
 303 • Ahmet Köksal İçin
 304 • Tevfik Akdağ İçin
 304 • Eray Canberk İçin

- 304 • Ercüment Uçarı İçin
 MEKTUPLARDA
 KALANLAR
 307 • [Sevgilim ben şimdi...]
 308 • [Sevgilim bir günün...]
 309 • Bugün Ne?
 312 • Korkarak Vinç!
 314 • Roman Okudum Senin
 Düşündüm
 315 • Sesin Senin
 317 • Düello
 318 • Gitsin Efendim
 320 • Yabancı Dil
 321 • Dikkat Okul Var!
 323 • [Biliyorum sana giden...]
 YARIM KALANLAR
 327 • [Bugün hava güzel...]
 328 • [Bu yaştan]
 329 • Övünme
 329 • Bugün Hava Güzel

SAN

Kırmızı bir kuştur soluğum
Kumral göklerinde saçlarının
Seni kucağıma alıyorum
Tarifsiz uzuyor bacakların

Kırmızı bir at oluyor soluğum
Yüzümün yanmasından anlıyorum
Yoksuluz gecelerimiz çok kısa
Dörtmala sevişmek lazım.

(1957)

Gülün tam ortasında ağlıyorum
Her akşam sokak ortasında öldükçe
Onümü arkamı bilmiyorum
Azaldığını duyup duyup karanlıkta
Beni ayakta tutan gözlerinin

Ellerini alıyorum sabaha kadar seviyorum
Ellerin beyaz tekrar beyaz tekrar beyaz
Ellerinin bu kadar beyaz olmasından korkuyorum
İstasyonda tiren oluyor biraz
Ben bazan istasyonu bulamayan bir adamım

Gülü alıyorum yüzüme sürüyorum
Her nasılsa sokağa düşmüş
Kolumu kanadını kırıyorum
Bir kan oluyor bir kıyamet bir çalgı
Ve zurnanın ucunda yepyeni bir çingene

(1954)

ÖNCELEYİN

Önce bir ellerin vardı yalnızlığımın benim aramda
Sonra birden kapılar açılıverdi ardına kadar
Sonra yüzün onun ardından gözlerin dudakların
Sonra her şey çıkıp geldi

Bir korkusuzluk aldı yürüdü çevremizde
Sen çıkardın utancını duvara astın
Ben masanın üstüne kodum kuralları
Her şey işte böyle oldu önce

(1954)

ÖNCELEYİN*

Önce bir ellerin vardı yalnızlığımın benim aramda
Sonra birden kapılar açılıverdi ardına kadar
Şarabın yanısıra felekte bir Cumartesi
Gözlerin, onun ardından yüzün, dudakların
Sonra herşey çıkıp geldi.

Yeni çizilmiş gözlerinle namuslu, gerçek
Bir korkusuzluk aldı yürüdü çevremizde
Sen çıkardın utancını duvara astın
Ben aldım masanın üstüne koydum kuralları
Herşey işte böyle oldu önce

* "Önceleyin" şiirinin Varan dergisinin 1 Nisan 1955 tarihli 5. sayısında Cemal Süreyya imzasıyla yayımlanan şekli (Ed.N.)

İstanbul geminin altında
 Kadınları sorarsan onlar da öyle
 Şişeler de geminin altında, Güzin de
 Allahtan beni kimsecikler görmüyor
 Canımın istediğini yapıyorum
 Çınlçıplak sulara yıkanıyorum, utanıyorum
 Güzin utanmak istiyor ama nerde
 Nasıl utanacak bu boş şehirde

Güzin utanmak gerektiğini ileri sürüyor
 Boyuna ileri sürüyor, gözleri mavi
 Güzinciğim ufak bir kadın bir öpüşlük canı var
 Hakkın var diyorum utanıyorum
 Ama İstanbul kadınlar deniz yıldızları
 Hepsi hepsi geminin altında
 Şişeler de orda çuvalın üstünde
 Elimle koymuş gibi biliyorum.

(Kaynak, Ağustos 1954)

ADAM

Adam şapkasına rastladı sokakta
 Kimbilir kimin şapkası
 Adam ne yapıp yapıp hatırladı
 Bir kadın hatırladı sonuna kadar beyaz
 Bir kadın açtı pencereyi sonuna kadar
 Bir kadın kimbilir kimin karısı
 Adam ne yapıp yapıp hatırladı.

Yıldızlar kıyamet gibiydi kaldırımlarda
 Çünkü biraz evvel yağmur yağmıştı
 Adam bulut gibiydi, hatırladı
 Adamın ayaklarının altında
 Yıldızların yıldız olduğu vardı
 Adam yıldızlara basa basa yürüdü
 Çünkü biraz önce yağmur yağmıştı.

(1953)

GÜZELLEME

Bak bunlar ellerin senin bunlar ayakların
 Bunlar o kadar güzel ki artık o kadar olur
 Bunlar da saçların işte akşamdan çözülü
 Bak bu sensin çocuğum enine boyuna
 Bu da yatak olduğuna göre altımızdaki
 Sabahlara kadar koynumda yatmışsın
 Bak bende yalan yok vallahi billahi
 Sen o kadar güzelsin ki artık o kadar olur

İşe bak sen gözlerin de burda
 Gözlerinin ucu da burda yaşamaya alışık
 İyi ki burda yoksa ben ne yapardım
 Bak çocuğum kolların işte çıplak işte
 Bak gizlisi saklısı kalmadı günümüzün
 Gözlerin sabahın sekizinde bana açık
 Ne günah işlediysek yanı yanıya

Sen asıl bunlara bak bunlar dudakların
 Bunların konuşması olur öpülmesi olur
 Seni usulcu öpmüştüm ilk öptüğümde
 Vapurdaydık vapur kıyından gidiyordu
 Uç kulaç öteden İstanbul gidiyordu
 Uzanmış seni usulca öpmüştüm
 Hemen yanımızdan balıklar gidiyordu

(1954)

AŞK

Şimdi sen kalkıp gidiyorsun. Git.
 Gözlerin durur mu onlar da gidiyorlar. Gitsinler.
 Oysa ben senin gözlerinsiz edemem bilirsin
 Oysa Allah bilir bugün iyi uyanmıştık
 Sevgiyeydi ilk açılışı gözlerimizin sırf onaydı.
 Bir kuş konmuş parmaklarıma uzun uzun ötmüştü
 Bir sevişmek gelmiş bir daha gitmemiştii
 Yoktu dünlerde evelsi günlerdeki yoksulluğumuz
 Sanki hiç olmamıştı

Oysa kalbim işte şuracıkta çarpıyordu
 Şurda senin gözlerindeki bakımsız mavi, güzel laflı İstanbullar
 Şurda da etin çoğalıyordu dokundukça lafların dünyaların
 Öyle düzeltici öyle yerine getiriciydi sevmek
 Ki Karaköy köprüsüne yağmur yağarken
 Bıraksalar gökyüzü kendini ikiye bölecekti
 Çünkü iki kişiydik

Oysa bir bardak su yetiyordu saçlarını ıslatmaya
 Bir dilim ekmeğin bir iki zeytinin başınaydı doymamız
 Seni bir kere öpsem ikinin hatırı kalıyordu
 İki kere öpeyim desem üçün boynu bükük
 Yüzünün bitip vücudunun başladığı yerde
 Memelerin vardı memelerin kahramandı sonra
 Sonrası iyilik güzellik.

(1954)

Bulut kestiler bulut üç parça
 Kanım yere aktı bulut üç parça
 İki gemiciynen Van Gogh'dan aşırılmış
 Bir kadının yüzü ha ha ha.

Bir kadının yüzü avucum kadar
 İki gözümle gördüm vallahi billahi
 Yıldızlar vardı kafayı çekmiştim
 Bu kimin meyhanesi ha ha ha.

Bu Ali'nin meyhanesi bu da masa
 Bu ipi kimse için gezdirmiyorum
 Bir kere asılmıştım çocukluğumda
 Direkler gemideydi ha ha ha.

İki gemiciynen Van Gogh'dan aşırılmış
 Bir kadının yüzü kaçıyordu yetişemedim
 Ben ömrümde aşk nedir bilmedim
 Süheyla'yı saymazsak ha ha ha.

(1955)

KANTO

Ben nerde bir çift göz gördümse
 Tuttum onu güzelce sana tamamladım
 Sen binlerce yaşayasın diye yaptım bunu
 Bir bunun için yaptım

— Garson bira getir
 Garsonun adı Barba

Ben nereye gittimse bütün zulumlardı
 Bütün açlıklardı kavgalardı gördüğüm
 Kötülüklerin büsbütün egemen olduğu
 Namussuz bir çağ bu biliyorsun

— Garson rakı getir
 Garsonun adı Hakkı

Sen belki de bir resimsin ne haber
 Kırmızı bir Beykoz'un yanında duruyorsun
 Yapan bir de ağaç yapmış yanına
 Dallarına konsun diye kelimelerin

— Garson şarap getir
 Garsonun hali harap

İNGİLİZ

İngilizde bol gelirli bir bay şarkı söylüyor
Elbet söyleyecek yok bir de söylemesin mi
Gözleri yüzünün تنها bir köşesine çekilmiş
Üstelik şarkının hakkını iyi veriyor

Ben soluğu Meryem'in sokağında alıyorum
Meryem'in diyorsam, Kolay Meryem'in, usullacık Meryem'in
Karanlık bastırmuş üstümüzü külliyetli miktarda
Alçak sesle konuşuyoruz korkudan değil

Çünkü ne zaman ağzından öpecek olsam
Hele bu ağız onun kendi ağzıysa
Kocaman bir gül yer alıyor arkamızda
Zulma karşı

Ayakta duran kadınlar olur ya
Meryem bunlardan
Üç türlü ayakta duruşu var
Birini yalnız bana kullanıyor

— Güzel mi bari
— Hem de nasıl

(1956)

CIGARAYI ATTIM DENİZE

Şimdi bir güvercinin uçuşunu bölüşüyoruz
Gökyüzünün o meşhur maviliğinde
Uzun saçlı iri memeli kadınlarıyla
Bir Akdeniz şehri çıkabilir içinden
Alıp yaracak olsak yüreğini
Şimdi bir güvercinin

Şimdi sen tam çağındasın yanına varılacak
Önünde durulacak tam elinden tutulacak
Hangi bir elinden güzelim hangi bir
Bir elinde kızlığın duruyor garip huysuz
Öbür elinde yetişkin bir günüşiği
Daha öbür elinde de kilometrelerce hürhük
Çalışan insanlar için akşamlara kadar
Toz duman içinde
Bir elinle de boyuna ekmek kesiyorsun

Biz eskiden de en aşağı böyleydik senlen
Bir bulut geçiyorsa onu görürdük
Bir minarenin keyfine diyecek yoksa onu
Bir adam boyuna yoksulluk ediyorsa onu
Ne zaman hürlüğü barışın sevginin aşkına
Bir cigara atmışsak denize
Sabaha kadar yandı durdu

Alı'nın üçgenidir bu çizdiğim
Nerde Öklid'in üçgenleri bu nerde
Na şunlar üç açısı üçü de yoksul
Biri sıfırın altında sekiz derece
Birine atan atmış tekmeyi işi yaş
Biri sizden bir sigara istiyor
Sadece bir sigara ne sandınız

Ne şu

Ne bu

Sadece bir sigara istiyor tuttursun
Nerde Öklid'in üçgenleri bu nerde

Bu da Süheyla'nınki işte aynı
Her yerde görülen herhangi bir üçgen
Bir kenarını yamuk çizmişler Üsküdar'a gidiyor
Bir kenarına istesek her akşam rastlayabiliriz
Bir kenarı da bir terzinin makasına komşu Allah versin
Kendi lafına bakarsanız bunu üşümemek için yapıyor
Sadece üşümemek için ne sandınız
Ne şundan
Ne bundan
Sadece üşümemek için bu kışta kıyamette
Kendi kendine yetmeyen zavallı bir üçgen

İşte bu da kimbilir kiminki
Bir de dik açısı var ama ne dik açı
En ufak tepeleri o yaratmış sanırsınız
Çalgıcının biridir belki de macun satan
O şarkı senin bu şarkı benim İstanbul'da
Elinde bir keman var sadece bir keman
Ve alaturka
Eski
Üçgenler var üçgenlerde ortak noktalar
Üçgeninizi çiziyorum var mı kendine güvenen
Bayanlar Baylar

ŞİİR

Kadın kendini gösterdi usulcana
Çekingenlikle koşulu beyaz usulcana
Gittiler gözleri aşka yaşamaya yangın
Gidip gelenler oldu gitti geldiler

Kadın saçlarını getirmede uzakta tuttu
Umutsuzlukla dolu soyunuk uzakta
Düştüler karanlıkta aralık aralık
Düşüp ölenler oldu düştü öldüler

Kadın gözlerini koydu ortaya
Bir mavi bir gökyüzü aldı çevrelerini
Sevdiler sonsuz bir maviyle alıngan
Sevip yaşayanlar oldu sevdi yaşadılar

(1953)

Bir sürü çiçek ama saydırmaya kalkma
Ayn ayrı kadınlardan koparılmış
Kadınlardan ya hem de bilsen nerelerinden
Kahin-klin kahin-klin
Ben ne kadar öbür çiçekleri denesem
Senin güle oluyor aralarında

Bir sürü güvercin havalan. Saçların
Bunlar tıpkı senin sevilmedeki saçların
Kanatlarımdan bellidir yeni açılmış sokaklarda
Gülüm-mera gülüm-mera
Bir güvercin akıntısında kesin güvercinler
Uçsuz bucaksız bana bakıyorsun

Bir sürü Süleyman Vagon-Blö'de
İçlerinden biri Vagon-Blö'de
En fazla kibar en fazla penceresi olan
Çal-para çal-para
Açığa saygısından olacak
Beni görünce şapkasını çıkarıyor.

(1956)

ELMA

Şimdi sen çırılçıplak elma yiyorsun
Elma da elma ha allahlık
Bir yarısı kırmızı bir yarısı yine kırmızı
Kuşlar uçuyor üstünde
Gökyüzü var üstünde
Hatırlanacak olursa tam üç gün önce soyunmuştun
Bir duvarın üstünde
Bir yandan elma yiyorsun kırmızı
Bir yandan sevgilerini sebil ediyorsun sıcak
İstanbul'da bir duvar

Ben de çıplığım ama elma yemiyorum
Benim öyle elmalara karnum tok
Ben öyle elmaları çok gördüm ohooo
Kuşlar uçuyor üstümde bunlar senin elmanın kuşları
Gökyüzü var üstümde bu senin elmandaki gökyüzü
Hatırlanacak olursa seninle beraber soyunmuştum
Bir kilisenin üstünde
Bir yandan çan çalıyorum büyük yaşamaklara
Bir yandan yoldan insanlar geçiyor çoğul olarak
Duvarda bir kilise

İstanbul'da bir duvar duvarda bir kilise
Sen çırılçıplak elma yiyorsun
Denizin ortasına kadar elma yiyorsun
Yüreğimin ortasına kadar elma yiyorsun
Bir yanda esaslı kederler içinde gençliğimiz
Bir yanda Sirkeci'nin tiren dolu kadınları
Âdettir sadece ağızlarını öptürürler
Ayaküstü işlerini görmek yerine

Adımın bir harfini atıyorum

(1956)

Sizin hiç babanız öldü mü?
 Benim bir kere öldü kör oldum
 Yıkadılar aldılar götürdüler
 Babamdan ummazdım bunu kör oldum
 Siz hiç hamama gittiniz mi?
 Ben gittim lambanın biri söndü
 Gözümün biri söndü kör oldum
 Tepede bir gökyüzü vardı yuvarlak
 Şöylelemesine maviydi kör oldum
 Taşlara gelince hamam taşlarına
 Taşlar pırıl pırıldı ayna gibiydi
 Taşlarda yüzümün yarısını gördüm
 Bir şey gibiydi bir şey gibi kötü
 Yüzümden ummazdım bunu kör oldum
 Siz hiç sabunluyken ağladınız mı?

HAMZA

Büyük bir ihtimalle ölmüştük
 Şehir kan kıyametti ayaklarımızda
 Gökyüzünü katlayıp bir köşeye koymuştuk
 Yıldızlar kaldırımlara dökülmüştü bütün
 Hamza bütün parmaklarını ortaya dökmüştü
 Yirmi yıldır cebinde biriktirdiği parmaklarını
 Hamza son şarkıyı kırka bölmüştü
 Doğrusu iyi idare etmiştik
 Doğrusu iyi haltetmiştik
 Yaşayanlar unutmuştu bizi
 Biz öldüğümüzle kalmıştık

(1953)

HAMZA SÜİTİ

Sürahinin en yamru yumru yerinde
 Hamza'nın karısı bir, Hamza iki.
 Sürahi, basbayağı sürahi, masanın üstünde
 Sıfıncı katta Cihangir'deki
 Şehrin altında, şarkıların altında, ayranların.
 Yarım kafiyenin hatırı için
 Akşam akşam yarım somun sahibi
 Hamza'nın karısı bir, Hamza iki.

Leylâ'nın kaşları geldi oturdu karşıma
 Hamza'nın karısı Leylâ, Hamza Leylâ.
 Başladı Afrikası uzun bir gece
 -Afrika dediğin bir garip kıta-
 Geceler yukarda telcek-bulutcak
 Böyle gecelerde yatan yatana
 Sıfıncı katta Cihangir'deki
 Hamza'nın karısı Leylâ, Hamza Leylâ...

(1953)

ŞU DA VAR

Bir de var sen koynumda yattıyorsun
 Güzelsin güzelliğin mutlak amenna
 Kızlığın masanın üstünde
 Kocana saklıyorsun

Oysa koca da ne benim kollarım var
 Soy bir portakal yedir bana dilim dilim
 Ben Uzunminareliyimdir doğma büyüme
 Ne yapıp yapıp denizi görmek isterim

(1954)

Dengesini uzun bıyıklarına borçlu yürürken
 Son derece ince bir kadın yüzünden sallantılı
 Sevişken bir orospu en mayhoş tenlisi Ortadoğu'nun
 Çeşmeden su içer gibi kolay rahat
 Avucunu çenesine dayayıp öptüğü

Ama sadece öpmek mi
 O da ayrı mesele

Saçındaki çiçeği yükleyip merhabasına
 Yoluna dikildiği ilk gündenberi onun
 Geceyi tutup getirmek birinci işi
 Sonra belirtmek geceyi en yavuz laflarla
 Meryem kadifeden bir çingenedir

Ama çay içmenin kadifesi mi olur
 O da ayrı mesele

Gibi bir Erzurumlu yanından geçen minarelerin
 Daracık ışığına buyur etmiş bütün mavilikleri
 Meryem Meryem benimle bir daha öyle konuşma Meryem
 Ay sessiz sedasız bir çingenedir
 İnan ol başımı alır giderim

Ama nereye gidebilir
 O da ayrı mesele

Biz seviştik Süveyş kanalı kapanmıştı
 Ellerimizin balıkları bütün kanallarda

ASLAN HEYKELLERİ

Çoğaltan ellerini seviyorum kaç kişi
 Dokundukça dokundukça aslanlara
 Parklarda yakışıklı aslan heykelleri
 Birdenbire önümüze çıkıyorlar buysa çok güzel
 Bizim bu aşkımızın aslan heykelleri
 Şahane değişik hüznün heykelleri yani
 Ben bütün hüznüleri denemişim kendimde
 Bir bir denemişim bütün kelimeleri

Yeni sözler buldum bir nice seni görmeyeli
 Daha geniş bir gökyüzünde soluk aldıracak şiire
 Hadi bir de bunlarla çağır gelsin aslan heykelleri
 Oldurmanın yıkmanın yeniden yapmanın aslan heykelleri
 Olduran yıkan yeniden yapan gözlerini seviyorum kaç kişi
 Bir senin gözlerin var zaten daha yok
 Ya bu başını alıp gidiş boynundaki
 Modigliani oğlu Modigliani

Az şey değil seninle olmak düşünüyorum da
 İçimde bir sevinç dallanıyor kaç kişi
 Bir geyik kendini çiziyor karanlığa sonra kayboluyor
 Karanlık maranlık ama iyi seçiliyor
 Yorgan toplanmış bacakların seçiliyor
 Bir uçtan bir uca bacaklarının aslan heykelleri
 Onları ne denli sevdiğimin aslan heykelleri
 Ayık gecemizi dolduruyorlar bir uçtan bir uca

(1957)

En olmayacak günde geldin tazeledin ortalığı
 Alıp kaldırdın bu kutsal ekmeği düştüğü yerden
 Bunlar hep iyi şeyler ya öte yanda
 Olsa yüreğim yanmayacak aslan heykelleri
 Ama yok aslan heykelleri var köpek
 Delikanlı bir köpeği var onunla yatıyor
 Adalet Hanım iki kişilik karyolasında
 Barış...

Kadınlar hamamında Güzin
Bacağının birini suya uzattı
Erkekler hamamında Süleyman
Uzandı bu bacağı bir güzel öptü
Öpsün bakalım

Kadın kısmı n'apar Güzin onu yapacak
Bacağını azıcık yukarı çekti
Süleyman yutar mı kaçın kurrası
Bu sefer biraz aşağıdan öptü
Hadi bakalım

Az daha biraz daha derken sonunda
O güzelim bacak sudan çıkacak
Bacakla beraber bir mesele önemli
Acep şimdi Süleyman nerden öpecek
Dur bakalım

Erkekler hamamında Süleyman
Az namussuz adam değilmiş hani
Kalkıp dosdoğru Eskişehir'e gitti
Geçirdiği gibi başına şapkasını
Enflasyon parasıyla otuz lira

(1955)

NEHİRLER BOYUNCA KADINLAR GÖRDÜM

Porsuk nehrinin geçtiği kadınlar
Hepsine yüzer kere rastladım en azdan
Umutsuz sevdalara tutulmak onlarda
Bozkıra doğru seyrele seyrele yaşamak onlarda
Verdi mi adama her şeylerini verirler
Ben gördüm ne gördümse kadınlarda
Porsuk nehrinin geçtiği

Kızılırmak parça parça olasin
Bir parça ekmek siyah, on kurşluk kına kırmızı
Taş toprak arasında türküler arasında
Karanlıkta bir yanları örtük bir yanları üryan
Kocaman gözleriyle oy anam bu kadar dokunaklı
Kimler ürkütmüş acaba bu kadar kadını

Dicle kıyılarına tiren varınca
Büyük bir gökyüzü git allahım git
Genel olarak önce kaşları görünür
Sonra bütünsüz uykuları kaşla göz arasında
Yanaklarında çiban izi taşıyan kadınlar
Gül kurusu

Bir gün sizin de yolunuz düşer memlekete
Siz de görürsünüz bunları kadınlarda
Ödevleri yenilmek olan hep
Bıçakla kemik arasında
Susmakla ağlamak arasında
Yenilmek
Kadınlar

(1955)

Afrika dediğin bir garip kıta
 El bilir âlem bilir
 Ki şekli bozulmasın diye Akdeniz'in
 Hâlâ eskisi gibi çizilir
 Haritalarda

ONLARIN YANI SİZİN

Onların, yani sizin hayatınıza
 Şarkılar girmiş, şarkısız edemiyorsunuz
 Şarkılar, yani barış, yani gökyüzü
 Yani bazan burun buruna geldiğiniz köşebaşlarında
 Sonra usul usul, yavaş yavaş kaybettığınız
 Yani dost geldi gelecek, sevgili sevdi sevecek
 Yani yaşamak adına güzel düştüğü olan
 Şarkılar, yani yanıldığınız...

Sizin, yani onların hayatlarına
 Allahlar girmiş, Allahlardan kurtulamıyorlar
 Allahlar, yani çarşıda, pazarda, yani evde
 Yani arabalarına taş koydukları caddelerde
 Bir dilim jandarma ekmeği kürekte, kürek denizde
 Yani sızlayageldiği şey öbür taraflarının
 Yani gölgesinden ölümü görmüş gibi korkulan
 Allahlar, yani yine yanıldıkları...

Atlarla. Uzun bacaklı evrensel atlar
 Bunlarla geliyor sevdamız anlatılmaz
 Çocuklarla, kuşlarla, ağaçlarla.
 Büyüyen, uçan, dal budak salan.
 Yalnız aşta rastlanan o seçkin nokta.

Sen kadınsın ya büsbütün soyunuyorsun
 Sana vergi, atılacak her şeyi kolayca çıkarıp atmak
 Öptüğün gibi dünyanın bütün adamlarını bu arada beni
 Uzanıp öpüyorsun ya atları cırılçıplak
 Ne oluyorsa işte o zaman oluyor.

Sen ağzını ilave edince atlara
 Birdenbire oluyor bu, şaşıyoruz
 Korkunç bir güzellik halkların havasında
 Birden ötesine geçiyoruz varmak istediğimizin
 Ayır ayırabilirsen, hangimiz kadın hangimiz erkek

(1956)

Elim geçiyor aptaldan
 Kapital
 Elim mi çiçek mi bilmiyorum
 Bir elim bir çiçek mi açılan
 Çekingen mahzun açılan bunu bilmiyorum
 Ama üst üste yenildiğime göre
 İskambil oynuyorum garanti
 Max Jacob papazı ablasından

Ablasını o saat meryemsiyorum
 Çünkü her kadını meryemsiyorum
 Gözleri göz değil gözistan
 O müthiş korku saatlerinde
 Başını omuzuma koymasa olmazdı
 Başını omuzuma koyunca da
 Kurtarmasa olmazdı beni olmaktan
 İçtiği şaraba ait bir adam

Gözleri göz değil gözistan
 Bir odadan bir odaya geçiyor
 Kapının birini açıp birini kapıyor
 Adı Meryem değil sadece Dorothy Lucy
 Renklerinden dolayı okulsuz bırakılan
 Zenciler zenciler iki okka zencefil
 İntihar süsü verilerek
 Güneşin linç edildiği bir akşam

(1957)

Böylece bir kere daha boynunlayız sayılı yerlerinden
 En uzun boynun bu senin dayanmaya ya da umudu kesmemiş
 Lâleli'den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız
 Birden nasıl oluyor sen yüreğimi elliyorsun
 Ama nasıl oluyor sen yüreğimi eller ellemez
 Sevişmek bir kere daha yürürlüğe giriyor
 Bütün kara parçalarında

Afrika dahil

Aydınca düşünmeyi iyi biliyorsun eksik olma
 Yatakta yatmayı bildiğin kadar
 Sayın Tanrıya kalırsa seninle yatmak günah, daha neler
 Boşunaymış gibi bunca uzaması saçlarının
 Ben böyle canlı saç görmedim ömrümde
 Her telinin içinde ayrı bir kalp çarpıyor
 Bütün kara parçaları için

Afrika dahil

Senin bir havan var beni asıl saran o
 Onunla daha bir değere biniyor soluk almak
 Sabahları acıktığı için haklı
 Gününü kazanıp kurtardı diye güzel
 Birçok çiçek adları gibi güzel
 En tanınmış kırmızılarla açan
 Bütün kara parçalarında

Afrika dahil

Birlikte musralar düşürüyoruz ama iyi ama kötü
 Boynun diyorum boynunu benim kadar kimse değerlendiremez
 Bir mısra daha söylesek sanki her şey düzelecek
 İki adım daha atmıyoruz bizi tutuyorlar
 Böylece bizi bir kere daha tutup kurşuna diziyorlar
 Zaten bizi her gün sabahtan akşama kadar kurşuna diziyorlar
 Bütün kara parçalarında

Afrika dahil

Burda senin cesaretinden laf açmanın tam da sırası
 Kalabalık caddelerde hürriyetin şarkısına katılırkenki
 Padişah gibi cesaretti o, alımlı değme kadında yok
 Aklıma kadeh tutuşların geliyor
 Çiçek Pasajında akşamüstleri
 Asıl yoksulluk ondan sonra başlıyor
 Bütün kara parçalarında

Afrika hariç değil

(1956)

BALZAMİN

Sen el kadar bir kadınsındır
 Sabahlara kadar beyaz ve kirpikli
 Bazı ağaçlara kapı komşu
 Bazı çiçeklerin andırdığı
 İş bu kadarla bitse iyi
 Bir insan edinmişsindir kendine
 Bir şarkı edinmişsindir, bir umut
 Güzelsindir de oldukça, çocuksundur da
 Saçlarınla beraber penceredeyken
 Besbelli arandığından haberli
 Gemiler eskirken, deniz eskirken limanda
 Sevgili

(1955)

SÜREK AVI*

Çarşı lafını ilk ve en çok karşılayan hayvan
 Hayvan mı değil mi orası pek belli değil
 Ama çarşılarda boynuz azıcık ya da tüy hindistan
 Gözlerime uyku yerine olağanüstü bir tavşan
 Güzel canından bir parça sergileyip silahıma
 Tatlı canından bir parça ve kan halinde
 Her seferinde kaçmanın bir kolayını bulan
 Bütün tavşanlar dışıdır sülalesinden

Bir denizkızı da denebilir ya da bir mısra güzeli
 Ya da en iyisi bal gibi Prudhon sosyalisti
 Çarşılara girdim ki adamlar galiba müslüman
 Dilimizdeki çarşı lafını hayvanla ot arasında
 Doğudaki sultan celayir süreyya hazreti akşam
 Kıtıklar kırınlar başkaldırmalar uzakdoğudaki
 En sessiz kelimeleri biriktiren dilimizdeki
 Bütün tavşanlar antikadır sülalesinden

Ah efendimli bir yağmurlu inceden kızkulesi
 Bir ben miyim allasen çarşılarla uğraşan
 Çarşı lafını en iyi karşılayan havyan
 Hayvan mıdır kimbilir belki de hayvandır
 Ben hayalet miyim kimbilir belki de öyleyimdir
 Yani Kilyos açıklarında ıssız bir adam
 Peki nasıl yapıyorlar da onca çoğalıyorlar
 Bütün tavşanlar homoseksüeldir sülalesinden

(1958)

Ben nice gözle nice denizle nice gazelle
Rimle gördüm rimle bildim rimle yaşadım seni

Sen ne iydin güzeldiysen de çirkindiysen de
Kocan ne iydi sonra Niyde ilinden gökyüzleri

Sonra ilk çağlar savaşlarında para ve Babil
Dilber derebeyleri haraca bağlayan aşkımızı ekmeğimizi

Sonra bulunmaz hint kumaşı lafbilirliğindi
Beni yüzyıllık kümesine dadandıran tilki

Tüy aldım ki evrende kalkıp gitmeleri özetliyorsun
Seni bilmek ne uzun kelime ne acaip ilgi

Ama ben nice göz nice deniz nice gazel
Lerimle gördüm lerimle bildim lerimle becerdim o işi

YAZMAM DAHA AŞK ŞİİRİ

Oydu bir bakışta tanıdım onu
Kuşlar bakımından uçarı
Çocuk tutumuyla beklenmedik
Uzatmış ay aydın karanlığıma
Nerden uzatmışsa تنها boynunu

Dünyanın en güzel kadını bu oydu
Saçlarını tarasa baştan başa rumeli
Otursa ama hiç oturmazdı ki
Kan kadını rüzgârdı atların
Hep andım ne yaşanır olduğunu

En çok neresi mi ağzıydı elbet
Bütün duyarlıklara ayarlı
Opuşlerin türlüünden elhamra
Sınırsız denizinde çarşafların
Bir gider bir gelirdi işlek ağzı

Ah şimdi benim gözlerim
Bir ağlamaktır tutturmuş gidiyor
Bir kadın gömleği üstümde
Günün maviliği ondan
Gecenin horozu ondan

(1957)

GÖÇEBE

BİR PARK KONUŞKANI
ÜSTÜNE

Güvercin kuşkusı cırlak güneş
En dar sokağı İstanbul'un
Ve limanı fenikeleştiren
Balkona astığı çamaşır

Örümcek öpüslü kardeş
Ufak sineması sevginin
Yer ve gök imececisi
Arttıran dışa döndüren

Bir kelebek konsa ağzına
Ürküsü taşıran damla
Şeyin taşıranı her şeyin
Olunç duvarı odada

Mutu yaşayan mutsuzluğaysa
En yakıştıran kadın kendini
Beter bir park konuşkanı
Soruları çubuk gibi

Saat Çini vurdu birden: p i r i n ç ç ç
Ben gittim bembeyaz uykusuzluktan
Kasketimi eğip üstüne acılarının
Sen yüzüne sürgün olduğum kadın
Karanlık her sokaktaydın gizli her köşedeydin
Bir çocuk boyuna bir suyu söyledin. Mavi.
Birtakım genç anneleri uzatırdı bir keman
Sen tutar kendini incecik sevdirdirdin
Bir umuttun bir misillemeydin yalnızlığa

Yalnız aşkı vardır aşkı olanın
Ve kaybetmek daha güç bulamamaktan
Sen yüzüne sürgün olduğum kadın
Kardeşim olan gözlerini unutmadım
Çocuğum olan alnını sevgilim olan ağzını
Dostum olan ellerini unutmadım
Karım olan karnını ve önlerini
Orospum olan yanlarını ve arkalarını
İşte bütün bunlarını bunlarını bunlarını
Nasıl unuturum hiç unutmadım

Kibrit çak masmavi yanardı sesin
Ormanlara ormanlara yüzünün sesi
En gizli kelimeleri akıttırdı ağzına
Şu karangu şu acayip şu asyalı aşkın
Soluğu kesen ağulayan ormanlarında
Yaşadım o kısa ve korkunç hükümdarlığı
Ve çarpıntılı yüreğim saçlarının akıntısında
Karadeniz'e karıştırdı ordan Akdeniz'e
Ordan da daha büyük sulara

Geceyse ay hemen tazeler minareleri
Kur'an sayfaları satılan sokaklardan
Ölüm bir çeşit sevgiyle uçar
Ölüm uçar çocuk yüzlere
Ben o sokaklardan ne kadar geçtim
Damağında dilinin yosunlu tadı
Önce buğulu sonra cam gibi parlak sonra buğulu yine
Birtakım tavşanları andıran birtakım su hayvanlarını
Pazar pazartesi günlerini ve haftanın öbür günlerini
Yani salı çarşamba perşembe cuma cumartesi

Bir başak ufak ufak bildirir Konya'yı
O başakta o Konya'da seni ararım
Ben şimdilerde her şeyi sana bağlıyorum iyi mi
Altın ölçü çift ölçü ve altın karşılıksız
Para basma yetkisini Fırat'ın suyunu Palandöken'i
Erzincan'ın düzünü asma bahçelerini Babil'in
Antalya'nın denizini o denizin dibini
Beş türlü yengeç yaşayan sularında
Çağanoz adı pavurya çingene pavuryası ayı pavuryası
bir de çalpara

Bilinir ne usta olduğum içlenmek zanaatında
Canımla besliyorum şu hüznün kuşlarını
Sen kalabalıkta bulup bulup kaybettiğim kimya
Yokluğun gayri şuradan şuraya geldi
Bir günler şölenlerle egemen ülkende
Şimdi iri gagalı yalnızlıklar dönüyor
N'olur ağzından başlayarak soyunmaya
Bir kez daha sür hayvanlarını üstüme üstüme
Çık gel bir kez daha yıkıntılardan
Çık gel bir kez daha beni bozguna uğrat

Babası ip yerine yılanı çekilmiş
 Bir çocuğun çifte korkusu öyledir
 Boynundan yavaşça çözülerek
 Atkısı bir tambur sesine uzanır

Gökte bir süre kayar gözleri
 Öpüşü hançerlenmiş bir kadının
 Tutunacak yer bulamayınca
 Gider bir ırmakta karar kılar

Ve kururken gözyaşları
 Gürültüsüz bir platini
 Usul usul indirir
 Celladının damarlarına

Ey sevgili yalnızlık
 Senin günübirlik sokaklarında
 Dopdolu bir öğle
 Bir kuş serpintisini, ölümün
 Canevine sürgün götürüyor

Bir şehir söyle bana bir şey anlatmasın
 Kuzeye çıkmanın coşkusundan başka

KARS

Öyle güzel ki ölürüm artık
 Beyaz uykusuz uzakta
 Kars çocukların da Kars'ı
 Ölülerini yağın karda
 Donmuş gözlerimin arası

Sen küçüğüm sınırsız
 Ne derler ona - bu kızakta
 Boyuna türküler yakıyorsun ya
 Sanki her türküden sonra
 Hohlasan gök buğulanacak

Anla ki her durakta
 Yok sınırları aşkın
 O iyi yüzlü Tanrı
 Beklesin dursun bizi
 Kurduğumuz rahat tuzakta

Nasıl olsa yine bir gün
 Döneriz bu yollardan geri
 Senin bir elinde bir mendil
 Öbüründe kuş sesleri

Dostum Elif. Harput Kasabı. Güzin.
Günde beş vakit Harput ve hüznün
Doldur doldur Allahı seversen
Anası satılsın burjuvazinin

Dostum Necla. Sıhhat Berberi. Dizin.
Seni anmak sonu açın yalnızın
Doldur doldur Allahı seversen
Anası satılsın burjuvazinin

Dostum Mahmut. Gül Çayevi. Yazın.
Akılda kalmıyor adresin uzun
Doldur doldur Allahı seversen
Anası satılsın burjuvazinin*

TABANCA

Sigara içenlere ateş etmeyiniz
Evli bir kadınla rakı içerken
Rozet gibi göğsüne takmış cesaretini
Ben Mitridat'tan sözettim siz etmeyiniz

Eski bir Osmanlı paşası gibi
Feodaliteyi süpüren bıyıklarıyla
İstanbul İstanbul uzakta
İstanbul'a ateş etmeyiniz

Tutalım yanılıp ateş ettiniz
Şeker Ahmet Paşa'nın resimlerini
Eski hececilerin şiirlerini bir de
Ben çok seviyorum siz de seviniz

İşaret parmağını bir bina
İtalyan Bankası'na bitişik
Uzatıp derdi burdan git
Ordan giderdim işim ne

Yokuşa kurulmuştu Galata
Kulesiyse hemen şurda
İçlenir dururdu koca ayı
Uymuş bir gramofona

Ama yine de kiskandırırdı
Çizdiğim bütün Eyfel'leri
Korseli A'lar halinde
Ben Paris'teyken mektuplarıma

Yine de kiskandırırdı ya
Demem o değil aslında
Bir kız vardı sarışın
Hisseli bir tiyatroda

Ah şimdi bunlar rokoko
Yalnızım bir de uzaktayım
Hani ölmek işten değil
Matmazel Ay da olmasa

KAÇAK

Küçük kızları ve ölümü kuşatır yüzü
Önce küçük kızları sonra ölümü
Yıkar yüreğime öptükçe
Ağzındaki yükü

Dağlar ovalar ve atının terkisinde
Önce dağlar ovalar sonra atının terkisinde*
Sarılır eşkiyama türkümü söylerim
Bembeyaz bir kadın halinde

Burjuva ihtilalinden sonra
Mösyö Giyotin yüz elli yıldır
Parisli bir avukat
Ve gözleri yaşarır sabahları
Okuduğu intiharlara

Sinyor Kurşun. İspanya.
Asılıp gidebilir bakışlarınız
Bir bulutun yedeğinde
Tabii Lorca gibi sizin de
Gözlerinizi bağlamazlarsa

Ya ne buyrulur Mister
Elektrik Sandalyasına
Kredi yatırım bir yana
İyi özetler Amerika'yı
William James'ten daha

Sıçrayan kan selamlarıdır
Kaabil'e Ezra Pound'a
Parantez içinde Raskolnikov'a
Kelle bir şey anlamadan
Emirler veredursun ayaklara
İşini bitirmiştir Herr Balta

Ey idama hükümlü yurttaş
Altından çekilince iskemle
Idare edebilirsen soluğunu
Yaşarsın kısa da olsa bir süre
Çünkü İp Efendinin sunduğu
Ölümler kibarca sürüncemede

RESİM

Bir savaş: Otlukbeli
Bir mavi: Spartaküs
Bir soru: niçin Spartaküs
Bir kuş: nereye gidiyon kuşu
Bir çiçek: bilmem ki çiçeği
Bir su: şüpheli

Bir belge: noterlerinden
Elbet Başkent noterlerinden
Bir şair: Ahmed Arif
Toplar dağların rüzgârlarını
Dağıtır çocuklara erken
Bir çocuk: ince burunlu

Ey ince burunlu Güneyli çocuk
Ne soracaksan işte sor
Bir çalgı: fayton
Bir içki: rakı hayır votka
Bir tabanca: tabii dolu
Bir haber: ölümüm yakın

Bir imza: okunmuyor

Fransızca kitapta fazla bilgi arama
Ne de Sir Thomas'ın yazdıklarında
Tek şövalye bırakıp kendinden üstün
Yazıldı yalnızlığın yuvarlak masasına
Mızrağını geçirdi içinden bir flütün

Altmış köpek havlaması taşıyan karnunda
Kimler gördü o hayvanı onlardan biri o da
Tek şövalye bırakıp kendinden üstün
Aldandı Papadanmış gibi gelen mektuba
Mızrağını geçirdi içinden bir flütün

İki sevdiği vardı İsoud adı ikisinin de
Kral Mark tarafından öldürtüldüğünde
Tek şövalye bırakıp kendinden üstün
Sevgiyi tutundurmak için belki de
Geçirdi mızrağını içinden bir flütün

Dördüncü kitapta hiç rastlanmıyor adına
Ola ki Fransa'dadır ya da Finlandiya'da
Tek şövalye bırakıp kendinden üstün
Fin dilinde gelecek zaman yok diye
Mızrağını geçirdi içinden bir flütün

YAĞMURUN YAĞMASI İYİDİR

Sonra o gider sesini yıkardı
Telefonda saatlerce seviştiğinden
O diye biri vardı galiba
Ağzı da iyice vardı galiba
Gece çiçeklerinden bir orman
Pejmürde atlar pahasına

Bira içerken saçları uzun
Parmakları korkunç ve kalabalık
Bir gece Aksaray'da hiç unutmam
Yüzümü ellemişti galiba
Denize doğru gittikçe artan
Bu yüz benim yüzümdü olsa olsa

Yakasında kocaman bir düğme
Sevinci bitişti renge acıya
Ayıran kuşkuyu inançtan
Yağmurun yağması iyidir
Bir çerkez mızıkası gibi rengârenk
İki adet kuş çantasında

Ben kibriti çaktığım zaman
Her şey kırmızıydı yüzün olarak
Ben kibriti çaktığım zaman
Çünkü her yüz bir memlekettir

Ben sigaramı yaktığım zaman
Çünkü her sigara bir kelimedir
Ben sigaramı yaktığım zaman
Güz günleriydi bir şarkı olarak

Bir güvercin ben öldüğüm zaman
Nice hüznlerden yaprak yaprak
Bir güvercin ben öldüğüm zaman

GOÇEBE

Sen sık sık gülen gülerken de
Sevecen bir Akdeniz çizgisini
Sol yanına ağzının
İliştiren çocuk özenle
Yabana mı atıyorum yani seni
Yabana mı atıyorum saat altı buçukları
Çocuk ve Allahl'ın en eski baskısını
Değil, değil bunların biri
Gözlerimin gemileri kuş istiyor
Açılıp kapandıkça sevdam
Kapanıp açılıyor bir mavi
Şahmaran süt istiyor kefeninden
Uç aylık ölmüş çocukların
Kerem ile Arzu geliyor Aslı ile Kanber
Ay kana kana batıyor

Ay kana kana batıyor
Eşkiyalar gecenin yangını izliyorlar uzakta
Kargapazarı dağlarını dolanan yaşlı ve öfkeli bir otobüsteyim
Jandarma daima nesirde kalacaktır
Eşkiyalar silahlarını çapraz astıkça türkülerine
Ve bu dağlar böyle eşkiya güzelliği taşıdıkça
Patronunun karısını zimmetine geçirip
Amasya'dan Kars'a kaçmakta olan sayman yardımcısıyla
Alevilikten konuşuyoruz uzun süre
Yanımdaki hep bir gazetede Marilyn Monroe'nun resimlerine
bakıyor

Marilyn Monroe öldü diyorum ona
Ölümü siyah bir kâkül gibi alına düşürmesini bildi
Şimdiyse Cennette Nietzsche'nin metresi olması gerekir
Bunları diyorum daha ne varsa diyorum
İşte hiçbir sebep olmadığını sevişmemeye
İşte çocukluğumdan beri içimde bir ünezi olduğunu

Belki de bir günler bunun için Aydın'da bulunduğumu
 Zaten nedense hep bir şehirden bir şehre yolcu olduğumu
 İşte eflatun kakalı çocuklar olduğunu Kütahya'da
 Ankara'da dokunak Yozgat'ta becerik olduğunu
 Van'da güreşçi develer gibi süslediklerini kamyonları
 İstanbul'da minarelerin lirik olduğunu köprülerinse dialektal
 Acemi bir bulut bozuyor bütün görüntüyü eski bir şarkı gibi

Bu şarkıyı ne zaman duysam aklıma
 Sinirli bir elin uysal bir bardağa
 Çok yukardan döktüğü bir içki gelir
 Sonsuz ve olağanüstü bir bira
 Köpüklene köpüklene biçimlendirir
 Soyunarak ağlayan bir kadını
 Acı bilincinde sonrasızlığın
 Ama bırakalım bırakalım bunları
 Yoldan piyade erleri geçiyor tahta bavullarıyla ve büyük
 yakalarıyla

Ve faytoncular görüyorum
 Yere basışlarındaki ağırlığı azaltmak için
 Tannısal bıyıklarıyla durumlarını paraşütlendiren

Kars'tayım bu ne biçim Kars bir kenarda
 Pekâlâ yalçınlık iddiasında bulunabilecek bir tepenin üstünde
 Kars kalesi yükseliyor
 Gökyüzünü Ankara kalesine göre daha soyut ve daha elverişli
 bir şekilde

Hırpalayan bu kale de olmasa
 N'olacak bakalım hırpalayan bu kale de olmasa
 Kuşkusuz artacak yalnızlığım sevgili çocuk

Biliyorsun ben hangi şehirdeysem
 Yalnızlığın başkenti orası

Bir de yine sevgili çocuk
 Biliyorsun kişi tutkularıyla
 Yalnızlığımı adlandırıyor o kadar

Arkada bir su devrile devrile akıyor
 Rastgele bir ağaca soruyorum
 Bir şey var sanki onu soruyorum
 Değil orda diyor belki biraz daha ilerde
 Tanrı meleğini ağırlamaya çalışan
 Ataerkil bir aile gözümü alıyor

Dedelerin yüzlerinde erozyon
 Silip götürmüş bütün evetleri

Annelerinse ağızlarında hiyeroglif
 Babalarinsa ağustoslar atasözleri

Amcalarinsa avdan boş dönüyor elleri
 Teyzelerse elleriyle yargılıyor gök güzelliğini

Ablalarınsa boyunları soru işareti
 Ağabeylerse utançlarından emrah

Sıralanmışlar su boylarına
 Bıçakla soyuyorlar kelimeleri

Ya suya giden küçük kızlar
 Onlar
 Tıpkı o kuşlar gibi
 Uçan daha bir süre
 Sonra da vurulduktan

Bir mezarın doğurduğu iştahlı bir çocuktur Anadolu şiiri

Ey şiir arayıcısı ey esrik kişi
 Şu son dönemecini de aşınca gecenin
 Doğacak gün artık gündüze ilişkin değil
 Bu ağartı ancak yürekle karşılanabilir
 Bütün iş orda işte, ordan usturuplu geçmesini bil
 Tutsaksan ellerin sıvışır gider zincirlerinden
 Ve balyozla vursalar musralarına
 Soylu bir demir sesi yükselir
 Soylu büyük ve mavi bir demir sesi

Ellerim gece yatısına çağrılmış
 Ve
 Telâssız görünmeye çalışan bir Kafka gibi
 Yüzüm giyotine abone

MOLA

— Kartallar dolanıyor generalim
 — Kartallar dolanır da dolanmaz da
 Kaç tane vurmuştum Mütarekede
 Ama düşman demeye dilim varmıyor
 Zaten böyle durumlarda ve aşkta
 Taşınacak silah değildir gurur

— Ölüyorum yüzbaşım ölüyorum
 — Bana bak ben yüzbaşı değilim
 Üstelik biraz sonra talim var
 Dört rüzgârı biçen mitralyözlerin
 Uçlarında gökyüzü mayalanıyor

— Çavuş pırpırların ne mavi
 — Görünce kamaştı da ellerim
 Şah İsmail'in üç sevgilisini
 Gülizar, Gülperi, Arap Üzengi

— Asker su ver asker
 — Ben asker değilim nişanlıyım

Yabansı sesiyle doldurup bardağımı
 Boşaltır sonra belirsizliğe
 – Elleri var ellerim gibi –
 Çekip götürdüğü kadın
 Getirip getirip rastlantının.
 Kuşlar dal değiştirdikçe
 Kıyıya uzanan düzlük
 Kurtarır karnındaki arıyı
 Yitirir uçlarını çatılar
 Ay çakıllara bölünür

Bir daldır uykusuzluk
 Sallanır sürekli gecede

Deniz seyrelir ayaklarında
 Şehir kaçağı çocukların
 Tükenir askerlerden kışla
 Söner Kış sapar telefon
 Unutur otomobiller.
 Denize aralık çocukların
 Yabansı sesiyle belirsizliğe
 Boşaltır göğü dalgın dalgın
 Sallanan ısıldaklar.
 Kuşlar dal değiştirdikçe
 Balıklar elbirliğiyle
 Derindeki durumlarını
 Savunurlar huni şeklinde

Bir kan salkımıdır şarkısı
 Dağılır incilir belledikçe
 Evlerle bacalarla karışık
 Karaağaçların üstüne yükselir
 Oradan yönetir korkuyu
 O beyaz o erken o ilk
 O yapışkan uğultu
 Acının tekniğini öğretir
 Dört Yön birbirini yokladıkça
 İki tanrı çeker arabasını
 Ölümün, dağlara doğru.

Yaprak yaprak suçsuzluğunu
 Soyduğum serin bildirgin
 Kuşlar dal değiştirdikçe
 Savunur kendini solgun,
 Aracısız bir ses gibi
 Sallanan aralık kadın
 Kuşlar dal değiştirdikçe
 Sokağı dönen gözleri
 Çalar çiniye çiniye

Susunca bir ağaçtır
 Otağı sessizliğin,
 Loncaların bakırı
 Konuşunca da

Ve ay
 Devşirir ensesindeki
 İhlamur çiçeğini,
 Ay,
 Arka güneş.

İşte tam bu saatlerde bir yara gibidir su
Yeni deşilmiş uçlarında sokakların, küçük uçlarında,
Senin güneş sarnıcı gözlerin
Ölüm yası içindeki bir evde
Olmaması gereken bir şey gibi, kırılan bir ayna gibi.
Bu saatlerde.

Çarmıhını yanından eksik etmeyen bir İsa gibi
Merdiven taşıyan bir adam görüyoruz
Sırtında on iki basamak taşıyan bir adam görüyoruz
Bu adamı ne kadar çok seviyorum, bu kuşu ne kadar
Sen ne seviyorsun sen zaten sevince
Alınla ayıklarsın yeryüzünü,
Çardaklar binaların ağızlarında
Aşar gider kendi sınırlarını,
Köpekler gizli bir dağı havlar.

Bunlar iyidir diyorum bunlar senden haberli,
Yoksa nerden bilecekler
Karbon sınırında yaşayan balıklar
Kovadan sızan hicret gününü,
Peygamberin parmaklarına asıp paltolarını
Nasıl girecekler tannine
Mucizesever müslümanlar,
Ve On Binlerin Dönüşü sırasında
Greklerin keçilerle çiftleştigi
Dağ yolları neyle donanacak?

Yine de yine de sevişirken
Kullandığımız her kelime
Hırsızın devirdiği eşya.

Minibüslerle morarmış sokaklar
Buğdayın parayla değişildiği
Paranın ekmekle değişildiği
Ekmeğin tütünle değişildiği
Tütünün acıyla değişildiği
Ve artık hiçbir şeyle değişilmediği acının.
O sokaklarda.

Saatler yağmuru gösteriyor,
Bugün bu küçük salı günü
Her şeyi eksik İstanbul'un, tepelerinden başka,
Yalnız Galata
Galata
Gecenin bodrumlarında beslediği
O tükenmez paslanma tutkusunu
Bir ağız mızıkası halinde
Denize yediriyor yavaş yavaş*

BENİ ÖP
SONRA DOĞUR BENİ

elif sorgun için

BİR KENTİN DIŞARDAN GÖRÜNÜŞÜ

Bütün bir gün derin suları kolladı şunun için
 Bir çoban mevsimini geçirmek için saçının billûrundan
 Üç kulesi altı şairi sayısız minareleri
 Ve yer yer uçuklamış kıyılarıyla
 Bu kent bütün bir gün. Hadi gidelim.

O senin bir türlü belleyemediğin
 Kuştur. Bir türkünün hallacında dağılmış
 Keçedir. Onu Doğuda nehirlerin kaynaklarına basıyorlar
 Balkondur. En bencil sarmaşığa çekilidir tetiği
 Lekedir. Eski Frikyâ üzümünden inansız menekşeden
 Taştır. Bizansın yıkılışını kibirle sürdürmektedir
 Çocuktur. Babasının kine benzer annesinin yüzü
 Çünkü mutlu İstanbul kadını alır erkeğinin yüzünü
 Çünkü daha dün dört tarafından çekştirilmiş utancınla
 Şiirime güvenli bir barınak aramıştın

İnce parmaklarıyla
 Aralamaya çalışırken kederini
 Sen yitip giden aşkta

Senin kahkahanın boğumlarında
 Söz temiz değil

İklim. Devrik tezgâhı güneşin
 Sokaklardan kadınsı bir seccade gibi akıyor iklim
 Gözlerimiz bozuluyor kanımızın gürültüsünden
 Kırmızılar bitişiyor hiçbir şey kesin değil
 Tenteler gökyüzüne bir folklor kazandıyor
 Yeni yapıların kekemeliği ve akasya
 Ve çınar. Yelesinin içinde tükenmiş bir aslan
 Ve sütunlar başıbozuk devriyeleri
 Ne kuşatmalar ne dostluklar pahasına
 Büyük bir mutfak yaratmış bir imparatorluğun,
 Yalnız sütunlar çarşıların ortasında

Saatler uzun günler kısa

Fenikelileşememek. Ben bu sözü söylüyorum
Bu sözü sana söylüyorum bir gün gerekir nasıl olsa
Serhas'ın askerlerine gümüş zincirlerle döğdürdüğü
Öbür ucuna da gittim ben bu suyun,
Buradan taa peygamberler kıyısına kadar
Büyük suları sadece karpuz soğutmada kullanıyorlar
Fatih Sultan Mehmed gemilerini karadan yürüttü ya
Deniz kaçını bir ulusun çocuklarıyız biz o gün bugün
Toprakçıl bir çapadır Denizyollarının arması bile,
Ama dilimizde yine de en ürpertili kelime deniz
Yine de sokaklarda bir kanal eğitimi
Dondurmacılarda bir ikinci kaptan tavrı
Teneşirlerde bir tekne beğenisi
Bir kazazede takısı bulunur sarhoşların yüzlerinde

Yine de faizcinin sesindeki hasır
Yelken olmaya özeniyor

Şoför edebiyatına önsöz olarak geçse yeridir
Yeni Cami'nin caddeye dadanmış dirsekleri
Ve
Bitişigindeki gri gökkuşağının altından
Agop'un ülkesine bir anda geçilir
Orada işte orada
Kibrit bilekli kızların anahtar burunlu sekreterlerin
Lastik mühürle para basanların eğeyle tabanca üretenlerin
Cüzamlı işhanlarının çiçekbozuğu basımevlerinin
Önlerinden dalgın dalgın yürüyorsun

Sen ki bu şehrin eski tutarsızlarındansın
Kök bitkilerin heterogüllerin Çin yakılarının arasından
Bir güz sonu duygusunu ancak bir kez duyulabilecek
bir sığınma eğilimini
Kuytulardan aldığın bir çiçek gibi yukarı semtlere doğru
sürüklüyorsun

Sen ki
Ayı Hugo'dan zararsız Mallarmé'ye, kaçık Artaud'ya kadar
Bir şeyler okudun biraz. İyi.
İngilizlerden de saymayı öğrendin biraz. O da iyi.
Ağzında bir tatil gevezeliği
Alnunda bir ayazma serinliği taşıyan
Bir kadını sevdin çok. O belki daha da iyi.
Ama ne yap biliyor musun?
Şu eski adresini değiştir artık
On yıldır bilgeliğini tüketti.

Saatler uzun, günler...

SEVDA SÖZLERİ*

* Bu bölümde yer alan –“Beni Öp Sonra Doğur Beni” dışındaki– bütün şürler, 1968-69 yılları arasında *Papirüs* dergisinde “Sevda Sözleri” başlığıyla yayımlanmıştır (Ed.N.)

KIŞNE KİRAZINI VE GÖÇ, MEVSİM

Bir kadın canıma mercan söküyor
Dayamış ağzıma bir memesini;
Bir tel uzayıp gidiyor saçından
Damağına muhabbetle gömülmüş dişleri.

Bir mıknatıs tutkusunda ufuk,
Acıyoncam, çocuğum, bozkır çiçeği,
Bak şehla parmaklarının arasında
Şaşıyor akrep eski trafiğini.

Bir kan halkasından geçiyor ısınarak
Boğazımdan dökülen sevda sözleri,
Güzel olan her şeye sinmiş o kederden
Özür mü zafer sesi mi teşekkürler mi?

Ben bir yük vagonunda açtım gözlerimi,
Firavun'un ekinlerini yöneten Yusuf da
Arkadan yırtılmış gömleğiyle
Kanatları dökülmüş kuşa benzerdi.

Muhammed dermiş ki hediyeler veriniz,
Cinsel tarafı düşün hediyelerdeki
Beş duyunun birliğini görmek istersen
Yaklaştır şurama usulca bas hançerini.

Sonra su içtik ve uyuduk
Uzakta duru kurtlar, çakal lekeleri,
Dilsiz olandan karşılanmaz olana
Çözüldü damar damar doğanın belleği.

Gündoğusu ensekökümüz sırtımız
Açlıkla aşkın sarsılmaz köşebendi
Ve sonra günbatıdan - nasıl anlatsam
Bir küçük bir yusufçuk geldi.

İkili, diyordu bir ses, ikili olsun; ikişer ikişer yan yana getirildi
 sevdiğimiz adları: Hasan ile Hüseyin'i, Üsküdar ile Kadıköy'ü,
 Nâzım ile Hikmet'i, Harp ve Sulh ile Kelile ve Dimne'yi, Kızıl
 mak ve Yeşilirmak'ı, Oğlak ve Yengeç'i, Adilcevaz'daki usta
 Stradivari'di'yi, baston yapar bu usta; yaptığı bastonlar uğul
 tulu ve serindir, ardıc kokulu ve ezgilidir değme kemanlar gibi
 ve çok beğenilmiştir; ben o yıllarda... Adilcevaz'ın nüfusu sek
 yüz doksan dördtür (kaymakamla birlikte); Tanrıları bile yoktur
 öyle yoksuldu ki insanları, delikanlılar çakmaktaşıyla tıra
 olur, yüksek tütün içer ermişler; bir mıknaş tutkusundadır
 ufuk; uçurumlar tazeliğini yitirmemiştir; Ferit ile Tanyeri'yi, Ye
 kışıklı Süphan ile gizemli Ağrı'yı; dört mevsim ile 365 günü; Ka
 raköse'deki boynu karışık tülü atlarla bunların sessiz biniciler
 ni; bohçacı Adapazarı ile izlenimci Bursa'yı; 1847 ile 1916'ya
 Zakkumun verdiği deli bal ile batı bağlarının lepiska bilgeliği
 muhacir nehirler ile kurumuş sukentlerini. Konuşsun diyor...

Konuşsun diyor bir ses
 Konuşsun ve yağsın ve terlesin ve yansın
 Konuş akkavakkızı dereden tepeden
 Yağmursa da karsa da yağ içindekini
 Düzmece töreler arasından
 Dağların büyük uğultusuna doğru
 Terle iligindeki o en eski, o en etkin,
 O en uyanıcı zambak vahşetini

Ve sen, kıyı, yan! Alart çevremizi.

Kent,*
 Kibar ve fahişe sıfatlarla
 Kus barsaklarında tembelleştirdiğin ilkeyi.

Ve öteden gelen sarı tef sesi
 İşte onbir taze başak dizdik bir sapa
 Kargışla bizi.

Gözlerim. Gözlerim yanıyor.

Kışne kirazını ve göç, mevsim.

(Papirus, Sayı: 21, Şubat 1968)

* Papirus dergisinde, "Üsküdar ile Kadıköy'ü" ikilisinin ardından "Marmara ile
 "Engels'i" ikilisi yer alıyor (E. A. S.).

Şimdi
utançtır tanelenen
sarışın çocukların başaklarında.

Ovadan
gözü bağlı bir leylak kokusu ovadan
çeviriyor o küçücük güneşimizi.

Taşarak evlerden taraçalardan
gelip sesime yerleşiyor.

Sesimin esnek baldıranı
sesimin alaca baldıranı.

Ve kuşlara doğru
fildişi: rüzgârın tavrı.
Dağ: güneş iskeleti.

Tahta heykeller arasında
denizin yavrusu kocaman.

Kan görüyorum taş görüyorum
bütün heykeller arasında
karabasan ılık acemi
-uykusuzluğun sütlü inciri-
kovanlara sızıyor.

Annem çok küçükken öldü
beni öp, sonra doğur beni.

(Papirus, Sayı: 1, Haziran 1966)

SİMSİCAK, ÇOK YAKIN, KIRLI

Damakta serçe gibi seken bir şarap şimdi
Ustamın üzümüne attığı enfes duğum,
Ve gözetimi altında çarkıfeleklerin
Uzak buzulların soluğuna yatırılmış
Binlerce saptan çekilen şu narin rakı
Kumaşı çürütüyor lacivert-beyaz hismıyla,
Nicedir içimde taşımakta olduğum
Uçuk Minerva'ya göktaşları gönderiyor;
Bir çözülme dilimde sulardan yıldızlardan,
Diyorum: nerde olursa olsun
Bir ısırganı bile koynuna alıp yatabilir insan,

Bu lebi deryanın,
Bu gelinciklerin,
Bu işin ve eylemin,
Bu hayatın, ölülerin ve kahramanların,
Reçinenin ve kök bitkilerin,
Amberin ve keman telinin,
Kokuların ve tüylerin,
Boğucu yapağının,
Bu gündüzlük taslayan,
Bu şakayıklarla yumuşamış,
Yine de gücü eksilmemiş,
Bu seslerle değil
Kelimelerle saptırılmış,
Bu çiçek tozlarıyla
Işığın tutkusuyla karılmış
Çamurun ortalık yerinde
Bu gök talaşıyla tıkabasa
Bu bir ilk ayının hüznünü ve coşkusunu,
Kabil'in genç sığırını, öbürünün başağını
Bir ateşin içinden geçiren
Bu ince duman
Tazelenen

Yabancıyı, diyorum birden, yabancıyı
 Sevgili arkadaşım
 Şimdi ben burdayım ya
 Olmayabilirim az sonra
 Her şeyi yüzüstü bırakabilirim
 Bırakabilir miyim dersin
 Bırakabilirsin
 Sarışındır benim yabancıyı
 İstesem İngiliz diyebilirim ona
 Sarışındır
 Saçları ikindiyle kırılmıştır
 Esmerdir
 Kuşluk vaktini bir sancı gibi sokar göğsüne
 Ağzının şafağında volkan gülleri
 İstesem Arap diyebilirim
 Ve kumraldır
 Ben istesem de istemesem de
 Derin mırıltısı içinden teninin
 İki çığlık halinde yükselir memeleri

Bacaklarının daraçısında
 Bir yumak
 Bir kırlangıç yuvası
 Bir sôğüt yaprağı susuz ve erkenci
 Bir mermi yatağı derin ve pusuda
 Bir saat kapağı tık diye açılır
 Bir tünec dalgın güvercinler için
 Yabancıyı diyorum ona
 Geriye kalan bütün kelimeleri de
 Kamulaştırıyorum böylece

Hadi sevgilim
 Bir yudum süt koy yuvaya

Ve iç içe iki hilâl
 Sımsıcak, çok yakın, kirlî

Unutma ki
 İnsanlarımız gibi aşkımız da
 Kazılarla bulacak kendi güneşini

Vakit ilerliyor Anadolu güneşi
 Peleponnez güneşi olacak az sonra

Boşa dönen bir çıkırık uzakta
 Avucumda Belkıs'ın delik incisi

(Papirüs, Sayı: 24, Mayıs 1968)

Bir süstür kara abanoz, kakılır fildişiyle. Odu ocağı harlı tütür
evi barkı şenlendirir. Ve bir ilaçtır, taşla demir arasında güneş
ce dövülmüş. Balkıyıp duran bir dermandır yaranla birlikte

Yırtılan ipek sesiyle;

Çakırpençe hekimler tarafından en eski bahnamelere düşülen
bir beğençe gibidir.

Yırtılan ipek sesiyle;

Serin ve rahat ateşini düşün İbrahim'in. Niçin serin? Niçin rahat?
Onu düşün. İşte İbrahim'in ateşi gibidir. Cilasını gitmiş gümüşü
parlatır. İyi gelir sayrılıklara: inme, hummalar, bayılma
gasyan, hatta ölüme

Yırtılan ipek sesiyle;

Güneşle birlikte bahçelerde mavi gözlü bir aslan dolaşır

Yırtılan ipek sesiyle;

Mavi gözlü bir aslan, esrik bir aslan. Zurayk dediler adına. Mısır'da.
Tolonoğulları zamanında. Sevgili yabancı, aslanları düşünerek bir şeyin yeni
farkına varmalısın; insan sevişirken bütün çağlarda birden oluyor, geçmiş
çağların hepsini birden yaşıyor bugünle birlikte. Ve bu gerçekten böyle oluyor.
Bu bakımdan bir erginliktir sevişmek

Yırtılan ipek sesiyle;

Ya gelecek zamanlar? diyorsun. Sevgili yabancı, bir erginliktir aşk.
Ne var ki mutluluğun kendisi değildir. Yine de en büyük kanıttır onun.
İnsanın aslan kanıtıdır, güneş kanıtıdır, ask

Yırtılan ipek sesiyle;

Çin'de aslan yoktu eskiden. Marcopolo Seyahatnamesi'ndeki aslanların hepsini kaplan olarak düzeltmen gerekir. Bu yüzden aslan kelimesi bir kere geçer Çince'de. Ejderha kelimesi geçer onun yerine, sayısız geçer

Yırtılan ipek sesiyle;

Dilimizde sekiz kere geçer aslan: arslan, arslan, arslan, asılan, arstan, aristan, arsil, aslan. Güneş de geçer bir o kadar

Yırtılan ipek sesiyle;

Sevgilim, Hacer'in bedeninden kesilen et parçası bütün göksunu dolaşır. Senin bedeninden et kesilmez. Ama kesilse, mevsimin bir parçası olur

Yırtılan ipek sesiyle;

Ekinim kalın yerdedir
Ekinim yufka yerde

Yırtılan ipek sesiyle;

Çarşılardan
erkek bakır
dişi bakır

Yırtılan ipek sesiyle.

(Papirüs, Sayı 25, Temmuz 1968)

Sen bir çocuksun, annen sinirden bir de sevinçten doğurdu
yırılan ipek sesiyle;

Bir çocuksun sen, bedeviler gibi ezberindeki şiirlerle bul
zorundasın çölde yitirdiğin yolu;* yeryüzü şenliğinin azımsan
namaz bir parçasıdır yaktığın ateş, kıvrıldığı dönemeç, açığa
şemsiye, kucakladığın yaşlı ağaç; iyi çocuksun; tuhaf çocuksun
ağzını burnunu tıkasalar gözlerinle soluk alırsın; gözlerini bağ
lamaya kalsalar el ve ayak tırnaklarıyla; kalsiyum ve kal
destekler seni, yeraltı suları destekler seni

yırılan ipek sesiyle;

Bütün evler boşaltılmış, herkes dışarı dökülmüş; taşıtlar adan
almıyor, sinemalar tıklım tıklım, sokaklarda insan başlarından
bir nehir; meydanlarda insanî tabaka görülmemiş bir çiçeğin
taçyaprakları gibi

yırılan ipek sesiyle;

Sen ve seninkiler ovalarda değil, denizlerde değil, durgun ve çal
kantisiz ve bulanık ve ılık göllerin dibinde büyüdünüz, sıkış sıkış
en yalın, en ilkel, birbirinizi yiyerek. Arada sırada güvercin kana
dı bir aydınlıkla taranıyordu bakışlarınız, o kadar. Bu yüzden seni
başarı hanesine yazmıştır mavi oksijen; desteklemiştir seni

yırılan ipek sesiyle;

şimdi hınçla ve karışık düşüncelerle üflenmiş camdan burkul
muş altın halini görüyorsun güneşin

yırılan ipek sesiyle;

* *Papirus* dergisinde, "çölde yitirdiğin yolunu" olarak geçiyor (Ed.N.)

bir arkadaşın vardı ki
neşeliydi el ilanları kadar
ve gözlerinde küçük bir çayır sesi;

biri de vardı ki
on yıl kadar önce Yenikapı'dan
kesilmiş odun yığınları arasından geçerken
ne gelirse söylerdi ağzına
her şeyi operdi;

hep alçak sesle konuşan
biri de vardı ki
kederini soylu kılmak için
yüreğindeki kurşun yarasına
aşktandır derdi

yırılan ipek sesiyle;

Biri de vardı ki
operetlerde harcadı seni

Yeraltı suları bir sebzeliikten geçer gibi tatla geçiyor cesetler ara
sından; alaca bir çabayla maden damarları arasından; boğaz
lanmış hazine şehirlerinden; akasyaların, başıbağlı soğutlerin,
telaşlı katırtırnaklarının, mis keçilerinin, ağırlıklı merinosların
altından. Serinliğim duyurmayın anama. Hep "ateş, tutuş, yan"
diye bildi bizi; karışmasın akli fikri. "Diyordu peder"

yırılan ipek sesiyle;

ve şehir. Ve Galata Kulesi (1514 yılında Bizanslılar zamanında
şapkası uçmuştu, 1967'de Türkler tarafından sunnet edildi), bi
nalarını çevresine toplamış, yaklaşmakta olan bir fırtınaya ra
hatça göğüs germenin yollarını arıyor, görüşmeler yapıyor:
kavminin başında, ve en önde, Cehennem'in kapısını çalmaya
hazırlanan Firavun gibi*

* *Papirus* dergisinde, "... hazırlanan bir Firavun gibi" olarak geçiyor (Ed.N.)

yırılan ipek sesiyle;

evet, işte tıpkı öyle,
Zurayk destekler seni

Evet sevgilim, vucutlarımızın arasında binbir titizlikle kurdu-
ğumuz berzah, coğrafya anlamından taşmakta ve mimari be-
olanak halinde uzamakta şimdi

Yannın çocuklarına,

yırılan ipek sesiyle.

(Papirüs, Sayı: 26, Ağustos 1968)

YÜREGİN YABAN ARGOSU

Bir çocuktun sen
Bir çocuktun sen, bir bardak duruyordu eşikte;

Dolu bir bardak duruyordu eşikte.

O zamanlar sen daha neydin ki, annen Alucra'nın gizli su küre-
lerinden geçirdi seni; at arabalarıyla ve büyük bir kalabalıkla
gidilen baş döndürücü mavi su kürelerinden. Neden sonra al-
dın o bardağı; o yüzyıl beklemiş sütü, çırpınarak tulbentten sü-
zölmeye uğraşan o koyu, o beyaz, o rahatsız sübyeyi içtin elin-
den; onun süreğen elinden. Annen miydi? Kesik saç ve açık
ensesi miydi teyzenin?
İçtin elinden. Kar mı yağacaktı artık?

Birdenbire açıldı yüzün
Birdenbire keskin karanfil kokusu kanıtlanmış merakın
Birdenbire doruklarda dev bir atın nal izleri
Birdenbire tırkazından kurtulmuş kan sıcaklığı
Birdenbire farkına varılması bu gece de dün geceki gibi sallanan
bir fenerin

Birdenbire donması yasaların donan bir ışık gibi
Birdenbire esnek bir saniyede toplanmış bütün bir çağın ağırlığı
Birdenbire tümdengelmeye başlayan bir gramofon çiçeği
günlerce tümevarıp varıp da
Birdenbire karnından boşalmaya başlayan su. iskeleye
yanaşmak üzere olan vapurun

Birdenbire gözden siliniveren iki ceylâmbahri
Birdenbire iki kafes kaç güvertede
Birdenbire iki kuş biri senin kızkardeşinin sandığındaki
kokunun renginde
Biri bir ilkokul öğretmenin köşeye atılmış geceliğinden
Birbirine yapışık iki kuş çılgın bir sevinçle

Gör bizi dünya, görsene bizi!
Bir çocuktun sen parıltılar yaratacaktın düzensizliğinden
Bunun için belki de
Masmavi bir örtü gibi bırakarak gölgeni
Geçtin resim çeken söğütlerin içinden*

Bir yalvaç ılıkığı içindeki ıhlamurları
Geçirdin bakışlarının eziklerinden

Ve aktı durdu
O ilk
O baş döndürücü
O cahil su

Şiirdi bir çeşit:
Yüreğin yaban argosu.

Bir çeşit dostluktu
Duyardı
Çakılın içinde
Damla damla gelişen
Bir udu.

(Papirüs, Sayı: 28, Ekim 1982)

YUNUS KI SÜTDİŞLERİYLE TÜRKÇENİN...

Yunus ki sütdişleriyle Türkçenin
Ne güzel biçmişti gök ekinini,
Düşman müşman girmeden araya
Dolanıp bütün yukarı illeri
Toz duman içinde yollar boyunca
Canından sızdırmıştı şiiri;
Vasf-ı Hal'inde öyle esrikti
Acı dirliği Âşık Paşa'nın,
Günlük gibi havayı doldururdu
Sevginin ve kimyanın öğretisi;

Bursa'da otlar ağaçlar arasında
Kim yazdı günün aydınlığın
O diri o insan yüzlü beratını
Başka kim yazdı Emîr Sultan'dan;
Ve Balım Sultan Urum abdallarından
Baba dostlarıyla kadınlarla
Birtakım ilişkilerden sıyrılarak
Çıkarak karıkocalığın dükkânından
Tuttu aynasında Kızıl Deli'yi;
Yağmur altında sicim gibi
Parasını serperken havuzlara
Âşık Garip unutmuştu kendini
Aklını fikrini takıp Mecnun'a;
Oralarda sevgili bir küfür gibi
Son yükselişi gibi bir sesin
Demirin taşın yergisiyle dolu
O çimenleri yeşerten nârâ
O dalga dalga yayılan
Anamın içi gibi ovalara,
Ve indi mi birdenbire inen
Sımsıcak bir şafak gibi dağlara,
Sütbeyaz Ayvaz Kankırmızı Koroğlu;
Sen ki şu kısacık hayatında

Bir gün bile düşürmedin kalbinden
 Yarana bastığın o büyülü deyimi
 Niye mi koşarsın böyle ufka doğru
 Pir Sultan mı ismarladı seni
 Kızılırmaktan öte Sivas'a doğru
 Yeryüzü gökyüzü ve sabah vakti
 Bilece uçarsınız hastanız ulu
 Alında göğsünde parmak uçlarında
 Kan pıhtısının ısrarlı bakışı
 Siyaset meydanı hıncanın dolu,
 Ustamın gözlerindeki son damla mavi
 Takılıp kalmış kipriklerine,
 Perçemi uysalca dolanmış darağacına;
 Uzakta kavaklar kuşku sorulu
 Bir tambur dehşeti sazında
 Hazırlar kaderini Kadı Burhanettin'in
 Olsa da bir gün Sivas'a sultan
 Fıskıracaktır kanı bir tuyuğ gibi
 Azeri ağzıyla koçlara devran
 Bir tuyuğ gibi elemsiz bir fiskiye gibi
 Başı omuzundan kaydığı zaman;
 Sen ki gözlerinle görmüştün 57'de
 Babanın parçalanmış beynini
 Kâğıt bir paketle koydular mezara
 İstesen belki elleyebilirdin de
 Ama ağlamak haramdı sana
 O günler istesen de istemesen de
 Boğazında buruldu kaldı Türkçe
 Mevsimlerin tülüne sarılı halde
 Yıllarca dinlendirdin acını
 Utandın ondan korktun bir bakıma
 Sakladın geleninden gideninden;
 Ve sen daha nice rastlantılarla
 Nice suçsuzun başında bulundun ki
 Göge urmak ister gözbebekleri
 Nice sair nice dümanlıklarla

Bir buğday yüzlü zülfü dolaşgın
 Özlemiyle karmış doğanın buyruğunu
 Kütüğü nakıştan beter olmuş
 Nar çiçeği Karacaoğlan;
 Yaz kış yapraklı Dertli Boran;
 Ezilmişin tutanakçısı Kabasakal;
 Dördüncü Murad'ın çılgınlığıyla
 Yeniçeri bedenine nişanlar vuran
 Seyrek asker Kayıkçı Kul Mustafa;
 İşgal acılarından mavi bir lirizm çıkaran
 Maliyeci şairlerin ilki Bayburtlu Zihni;
 Ve sürgün şairlerin ne ilki ne de sonuncusu
 Yiğit ve açık Türkmen: Dadaloğlu;
 Kamu kuşların yedi bin yıl
 Tam bir danişmendlik içre uçuğu
 Ve gülün tek bir solukta
 Köy köy dağılıp kahverengide
 Kent kent kırmızıda toplandığı Gülşehri;
 Kim bu Gülşehri öksüz Emrah kim?
 Şems Banu ne olacak Kişverkişan nere kalesi?
 Ya Ulu Camiün ünlü romancısı
 Yalvaçlara kimlik kâğıdı dağıtan
 Çekidüzeni unutulmaz Süleyman Çelebi?
 Sen işte bunlarla bildin Türkçeyi
 Bunlarla
 Gelen giden obayı sevdi

(Papiris, Sayı: 32, Şubat 1969)

Posta arabalarından söz et bana
 Kan var bütün kelimelerin altında
 Ezop'un şu lanetli dilinden söz et
 Kan var bütün kelimelerin altında
 Umulmadık bir gün olabilir bugün
 Aslan kardeşçe uzanabilir kayalıklara
 Bir çay söyle yağmurların kokusunda
 Kan var bütün kelimelerin altında
 İşte durup dururken şurda
 Bir yelpaze gibi açıldı sesin
 Güzün en gürültülü kanadında
 Göğün en ince dalında

Kan var bütün kelimelerin altında
 Umulmadık bir gün olabilir bugün
 Bir çeşme gibi akabilir cumartesi
 Çığlığındaki sessiz harfler
 Dün gecenin ağırlığıdır damarlarında
 Ne güzel konuşur sokak satıcıları
 Fötr şapkalılarıyla ne kalabalıktırlar
 Ve çiçekçi kızların göğüsleri
 Daha suçsuzdur kurlangıç yumurtasından
 Kan var bütün kelimelerin altında
 Yaprığını dökecek ağaç yok burda
 Ama ışık dökebilir olanca renklerini
 Sürekli işbaşındadır belleğin
 Tanık şairler arasında
 Oyuncu arkadaşlar arasında

Yolculuk bir kafiye arayabilir
 Atının kuyruğundaki düğümde

Ölüm bir kafiye arayabilir
 Ak gömleğinde

Yol bir kafiye arar ve bulur
 Dönemeçlerin benzerliğinde

Kan var bütün kelimelerin altında
 Bir gül al eline sözgelimi
 Kan var bütün kelimelerin altında
 Beş dakika tut bir aynanın önünde*
 Sonra kes o aynadan bir tutam
 Beyaz bir tülbent içinde
 Koy iç cebine
 Bütün bir ömür kokar o ayna
 Kan var bütün kelimelerin altında
 İşte o kandır senin gülüşün
 Sızmıştır hayatın derinlerine
 Siyahtır orda kırmızıdır
 Daldan dala atlar
 Sever çocuklara anlatılan masalları
 Ama iş savunmaya gelince
 Yalnız alevi savunur
 Ve güneşin solmaz çekirdeğini
 Yalnız doruklarda

Umulmadık bir gün olabilir bugün
 Kan var bütün kelimelerin altında

(Papirus, Sayı: 36, Haziran 1969)

* Papirus dergisinde bu dizeden sonra, "Kan var bütün kelimelerin altında" dizesi

Elif Lâm Mim. Yirmi üç haziran dokuz yüz altmış yedi
 Bulanık atmosferin içinde gözlerim sımsıcak;
 Yeldeğirmeni'nden denize sarpa sararak inen bir sokakta
 Vakit tamamdır diyorum. Ve sokağın sesi

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Bir kilise tadı taşıyor Dolmabahçe camii'nin pencereleri
 Uzaktan bakmak şartıyla ve aydınlık oluşunu saymazsak;
 Ve denizin gışesinde oturan kısa boylu saat kulesi
 Yakasının içine kaydırmış hafifçe basınç-ölçerini

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Mermerin memelerinden hafifçe hafifçe damlıyor mavi
 İlk mavi, doğru mavi, çayır çimen bilgisi
 Cücükleniyor orda hemen ılık menekşesi Şems'in
 Çalgıcısını da yanında gezdirirdi Konya'da Şems ki

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Bir koku gibi dururdu parmağı yüzüğünün içinde
 Gerindikçe bütün Doğuya yayardı bedenini,
 Sağlığından çerçeveler yaratır Kelime Hatun
 Uzun uzun duyardı gözlerine çekilmiş mili

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Evlerden çadırlardan toplananlar bini buldukça
 Padişahın önünde törenle uçuruldu kelleleri.
 Geceyi bir dert gibi geride bırakan Yahudiye
 Gündüz de tırnaklı hayvanların eti haram edildi

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Genç Osman annesinin rahmini çekip üstüne
 Adı burgaçlara yazılsın diye bekledi.
 Ve Sinan düdenlerde olsun diye ölümü
 Kurduğu her yapının temelini suya indirdi

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Düşmanına ilerlerken tuhafça gülerdi
 Köroğlu'nun sırtında üst üste dokuz dombay derisi.
 Ve kaçarken yılan sokmuş orman perisi
 Gözleriyle izlerdi sessizce erkeğini

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Deve, devenin üstünde tabut, biri çekiyor deveyi
 Uçu de Ali: deve, deveyi çeken ve tabutun içindeki,
 Çılgın gibi koşuyorum köylerden şehirlere
 Başını kayalara vura vura ilerleyen bir insan seli

Diyor ki değil daha
 Vakit var daha

Hafif kanlı Chevrolet'ler, hırslı Pontiac'lar, kıranta Buick'ler
Gürültüyle akıp gidiyor General Motors'un enikleri;
Ve ağır kışlı, geniş çeneli, soluklu arabaları Ford'un,
Ve ağaçlar görüyor, gözlüklü, iri kıyım Chrysler ailesini

Diyor ki değil daha
Vakit var daha

Sokak lambaları yerebatanlar yük kamyonları
Almadan edemeyeceğimiz bir selam gibi
Sırtlar arkalar talvekler duldalar öte yüzler
Ve kuyuya sarkıtılmış bir testinin dibi

Diyor ki değil daha
Vakit var daha

(*Papirüs*, Sayı: 38, Ağustos 1964)

ORTADOĞU

L

Anlat onu.

Lâledir
Devesinin boynunda düğüm

Gecedir
Katırının gözünde sahtiyan

Sestir akar
Atının koşumlarından demir

Ve o dilenir
Sara taklidi yaparak

Nedir sandığa basılı bez
Aşevine giden işçiler
Neden ekmeklerini de yanlarında götürürler
Kimin gözleri tülbentle bağlı
Annesi bağladı hangi niyetle bağladı
Gömleği yastığının altında
Hiç giymeyecek o gömleği onu anlat
Her kelime yeniden söylenmektedir
Yeniden yeniden söylenmektedir
Ve her kelimenin anlamı
Başka olmaktadır bir öncekinden
Bütün gereksiz anıtları yıkmaktadır
Anıt sözü anıtları yıkmaktadır
Irmaklar ırmaklar
Irmak sözü ırmakları çoğaltmaktadır
Yeniden yeniden çoğaltmaktadır
Bir kez daha söyle ırmak sözünü
Suçüstü bastırmaktadır karanlıkları
Buradan göz alabildiğine
Donanmış tek ağaç görmeyeceksin
Ama irili ufaklı göllerle gamzelenir toprak
Anlat

Çirkin kuşları ağulu böcekleri besledi
Sayda'yı Hatusas'ı Troya'yı
Alfabe ihraç eden Fenike'yı
Alfabe ithal eden Ankara'yı

Birbirine girmiş yazıları
Taşbasmaları merkezleri, savaş arabalarını
İki nöbetçi anlat
Uygarlık kuzeye doğru çekilirken
Akdeniz kıyılarına iki nöbetçi dikti
Güneşi bir de şüri

İlk adımda ürperen çiçekleri
İlk adımda çiçekler ürperir
Bir çiçek adı: papatya
Bir çiçek adı: leylak
Bir çiçek adı: yaz çiçeği
Bir çiçek adı: kış çiçeği
Bir çiçek adı: Tanrım
Hafiften hafiften seyriyor
Serseri kurşunun hedefi

Buradan gözalabildiğine
Tek ve seyrek göreceksin yağmuru
Ama her damla dopdoludur
Ve her damlada
Taşıran-damla onuru vardır
Bunun için kördür şerbet
Bunun için etoburdur petrol
Bunun için öfkeli özsü

Moranıyor faltaşı

(Papirüs, Sayı: 13, Haziran 1967)

İl

Savaşta da kırıntı da olsa
Veremle de sıtmayla da gelse
Lacivert bir çingiraktır ölüm
Patlar sarnıçların eski suyunda,
Kapaklanmış bir at resmi çizer
Havaleli çocukların kulaklarına.
Ve avcıdır amansızdır coğrafya,
Oyuklar halinde yitmişliğidir
Yüzyılların bıraktığı iz taşta.
Hangi taraftan esse rüzgâr
Zonklattır, sonra ortaya çıkarır
Kayalıklara sıkışmış bir tarihi,
Bir isyanı, bir dostluğu, bir yenilgiyi.
Donuştüğü şu müthiş ortamda
Erkek totemlerin kadınsı fetişlere
Kilim sanrısının halı dalgınlığına,
Bil ki buradan göz alabildiğine
Dağların gizemli şakaklarından
Ovalara yaylalara bozkırlara çöllere
Bölgenin bütün üvey topraklarına,
Bir değişim aracı olmuştur ayna;
Altın öldürmüş, ipek yalan söylemiştir
Kadı Burhanettin'in arkadaşlarını
Mitridat'ın dostlarını sevgililerini
Ağuya ve küçük tatlara alıştırmıştır;
Tutüne, defneye, hayın okşayışına.
Savaşın vakti yoktur oysa
Ve ancak yenilgi halinde
Söz konusu olabilir geç kalma.
Umudun kanayan cephesinde
Bak yağmur yağıyor ana unsura
Kuşlar iyice alçaktan uçuyor,
Bir şey vardı hani
Yitirdim ya da hiç olmadı sanıyordun
Oysa kanşık bir anı eibi

Seni uyurken öpmesi gibi babanın
Bir ilkkar tomurcuğu gibi
Geveze dualardan sıyrılmış
Sürekli ve silik duruyor
Bak o şey sinmiş şurana.
Binlerce binlerce yeraltı geçidine
Şırıldayarak aktı
Son gölgeleri yakılanların,
Ateşlenirken odun ayaklarında
Ve her akşam göğün yorgun başı
Usul usul düşerken omuzlarına
Sessizce ve hep birlikte aktı
Büyük bir serinlik halinde
Son gölgeleri onların
Siyaset meydanlarından sehpalardan
Kale kapılarındaki ince yazıtlardan
Yanlış savaşlardan
Büyük bir yıldız kalabalığına
Sütündeki mavi damarlara koyunların
-Mavi şaman damarlarına-
Susuzluk ve işkence...
Bunlarla yarattı efsanesini
Bunlarla yarattı sorumlu Musa'yı
Bunlarla yarattı iyi İsa'yı
Bunlarla yarattı cesur Muhammed'i.

Anlat onu:

Erzurum'da
Geçit vermez kaşlarının ardında
Derindir karanlıktır ıssızdır gözleri

Konya'da
Yüzünün herhangi bir yerine
Bir kibir kınışığı çekmeyi ihmal etmez

İzmir'de
Kavun karpuz sergileri arasında
Başı dönmektedir

Kahire'de
Tıkıştır can kafesinin içine
Tarihin büyük hayaletini

Kuveyt'te
Sağ eliyle duaya dururken
Sol eliyle kıcını kaşımaktadır.

Telaviv'de
Ona büyük bir türkû lazımdır
Büyük bir felaket lazımdır ona

Ve her yerde
Güneş gizlice onun için parlıyor
Gece gizlice onun gecesidir

Her yerde
Moranıyor
Faltaşı.

(Papirüs, Sayı: 14, Temmuz 1967)

Çiçek ki çiğniyorum ağzunda
Zifaktan ve yastan

Havlıyor barut
Sarartıyor gök kumaşını

Arkadaşım yirmi sekiz yaşında
Elinde yapraklar tutuyor

Arkadaşım otuz yaşında
Pamuğun kızlarını anlatıyor

Arkadaşım kırk yaşında
Bütün elbiseleri üstünde

Bütün elbiselerim üstümde
Kandan ve kavaktan

Bir şey var adını biliyorum
Beyaz ateşin içinde

Barutun içinde dimdik
Beyaz ateşin içinde

Koparak eski evlerin
Çürümüş ve nemli kokusundan

Tozun içinde
Biliyorum adını

Geveze dualardan sıyrılmış
Taptaze bir ses gibi

Arkadaşımın sesi gibi

Sürekli bir mırıltı gibi
Yazdan yaz sokaklarından

Ey korucunun uzanamadığı
Çılgın salkım

Ey dönüşsüz olan
Yalnız açılan

Ve kapanmayan

(Papirüs, Sayı: 15, Ağustos 1967)

Zaman mı? değil zaman.

Akan zaman değil mesafelerdir.

Güneşin çekici yukarda
Suyun bıçağı aşağıda
Krom alçakgönüllü, bakır utangaç,
Ağaç bir damla iki kıvılcım arasında.
Ruzgâr bilmiyor nereden eseceğini
Sınırlar kesik,
Yerleşme yerlerinde balkıma.

Biz kırıldık daha da kırılırız
Ama katil de bilmiyor öldürdüğünü
Hırsız da bilmiyor çaldığını
Biz yeni bir hayatın acemileriyiz
Bütün bildiklerimiz yeniden biçimleniyor
Şürimiz, aşkımız yeniden,
Son kötü günleri yaşıyoruz belki
İlk güzel günleri de yaşarız belki
Kekre bir şey var bu havada
Geçmişle gelecek arasında
Acıyla sevinç arasında
Öfkeyle bağış arasında

Biz kırıldık daha da kırılırız
Doğudan Batıya bütün dünyada
Ama kardeşin kardeşe vurduğu hançer
İki ciğer arasında bağlantı kurar
Büyür, bir gün, zenginleşir orada,
Çünkü Ali'yi diriltten iksir de saklı
Hasan'a sunulmuş ağuda,
Granit'in de olur bir okyanus diriliği,

Nehirler daha uysal akar,
Bir çiçek nasıl açılıyorsa kendiliğinden
Bir kuş nasıl uçuyorsa
Oyle sever, çalışır insan,
Kıraçlar çarptıkça dağlara
Gül göçürür şafağından
Doğanın altın şafağından
İnsanın altın şafağından
Tarihin altın şafağından

Bir kırıldık daha da kırılırız

Kimse dokunamaz bizim suçsuzluğumuza.

(Papirüs, Sayı: 7, Aralık 1966)

ÜÇBİN YAPRAK YÜZBİN İPEKBÖCEĞİ

ÇAY BAHÇESİ

24 Mayıs cumartesi
Burda bu çay bahçesinde
Duvarlar kuşlarla dolu,
Bilsen öyle yorgunum ki
Yalnız alnımı örtüyor uyku

İki çocuğuyla oturmuş
Karşı masada bir anne,
Beklediği tiren saati
Bir olanak arıyor kendine
Gözlerine dolan beyaz çiçekte

24 Mayıs cumartesi
Şehir adları sayıyor küçük kız,
Kendiyse belli
Yalnız adıyla besleniyor
Öyle solgun ki

Rüzgâr pıhtısı bir imbat
Kurşun akıtır gibi

Geçiriyor şehrin sokaklarından
Cüzamlı bir kıyının gözlerini.

(Papirüs, Sayı 35, Mayıs 1969)

MARDİN

Kuşlarını salmıştır çatılar
Ve hasatçı bir gökyüzü ki
Eğilip üstüne düşecek kadar
Taştan ağzıyla öpmüştür seni
Kan revan içinde alnaçlar

Yazmak dostlara neye yarar
Elinde hançerden bir yelpaze
Uzakta genç ve lâcivert dağlar
Gözlerinin siyahı gitmiştir
Telgraf çiçekleri astımlı kamyonlar

Çiçeğe kesmiştir karabasan
Dönüşmüştür bir yurtsamaya
İşte gülgillerden armut
İşte baklagillerden akasya
Neye yarar yazmak dostlara

Ölümü doğrusu hiç düşünmedim
Ama düşündüm uzak kardeşlerimi
Hey bayan Erozyon budur dileğim
Bir gün parlatmak istersen beni
Göm beni ilkin bir güzel karart

Kılıç kalkan gürz ve at
Tâ çocukluğumdan beri
Ne buldumsa okudum
Sonunda anladım ki
Bir kitapta resim şart

(Papirüs, Sayı: 30, Aralık 1999)

SAYIM

Ayışığında oturuyorduk
Bileğinden öptüm seni

Sonra ayakta öptüm
Dudağından öptüm seni

Kapı aralığında öptüm
Soluğundan öptüm seni

Bahçede çocuklar vardı
Çocuğundan öptüm seni

Evime götürdüm yatağında
Kasığından öptüm seni

Başka evlerde karşılaştık
İliğinden öptüm seni

En sonunda caddelere çıkardım
Kaynağından öptüm seni

Köpek, diliyle içer suyu
Kurt, soluğuyla

Yüreğinin kokusunu taşır
Boynundaki kutup çiçeği
Öfkeli değil lâcivert
Yırtıcı değil sıcak.
Kurt: büyük karbonun sesi
Karanlıktan çağlayarak
Atardamarıyla koşar,
Ulur gözlerinin arasıyla.

Kıt karınlı, iki mevsimli
Yazları kızıl kışları ak
Bir şimdiki zaman içinde
Belleğini örttükçe tipi
Unutuşun gri tipisi
Yorgun atların tarazlı tipisi
Ay tutulur gözlerinde
Kaçar ufuk
Bulanır gezegen.

Erzurum'da Horasan'da
Bütün kuzey yarıkürede
Çağlar boyunca kurt
Yekpare bir kemik halinde
Tek bir kurtta yaşadı
Sonra papağanlar geldi
Gözlüklü yılan Hint'ten geldi
Maymunlar Madagaskar'dan
Ornitorenk Avustralya'dan
Denizler büyüdü
Gece azaldı.

Kurt, soluğuyla içer suyu
Köpek, diliyle

Köpek: ılık profesyoneli
İpeğin, camın, korunun
Eti havayla dolu
Burnunda sinir, kışında peri
Bakkal, tefeci, orospu
Hayvan hikâyesi düzenlerin
Ve tannının koyunlarını
Güden çobanın dostu

Ödleriyle öten kuşlar gibi
Havlaya havlaya kirlenir
Düşen kulaklarıyla birlikte
Buruşur sevinci
Ama diktiler mi kurdun karşısına
Ağzı cehennemleşir.

Kurt altı yavru doğurur
Köpek olur bunlardan biri

(Papirüs, Sayı: 2, Temmuz 1966)

ağıtı önce söylenen
sen nereye uçuyorsun,
ağıtı önce söylenen
ölüm korkusunu atar,
sen nereye uçuyorsun
boynu usul telli turna

Pir Sultan benim ağıtım
ben de senin ağıtınım
uzar gideriz bu yolda,
sen nereye uçuyorsun
gökyüzüne kana kana

benim söylendi ağıtım
yazda kışta hazıranda,
ben hep zindanlarda yattım,
en müşkülü daha sonra
kendi kendim sürgün ettim,
sen nereye gidiyorsun
bir yerlere konmayana

silah çatuben askerler,
neden silah çatıyorsun
dostum dostum aslan dostum
sen nereye uçuyorsun,
Kerem Ash'nın koynunda
çiçeği hiç solmayana

biz ki Nâzım'dık dünyada
rumelili kalın abdal
uçan kuşa selam saldıık
sevdik oluklar boşaldık,
cemi cümle bir sofrada
muhanneflık kalmayana

Silmeye çalışma yavrum
lekeni gözyaşlarınla,
çünkü bitektir leke
taşır görkemli düşlere
mahvolmaz renklerini dehşetin
karanlık yol açıp kendine
en yalın suda bile
bir uçurum özü tanır
güvenli derbentlere,
sıfatıdır ölüm
kavrulan işçi arının
azgın peteğinin içinde,
sayıklasa da ağaç
gövdesine kazılı adı
sürecektir yaprağını
bucurgatların sesine,
ve ay soğutacaktır
kıkırdağını
uçarı, gergin tayların,
silmeye çalışma yavrum
bir bildiridir leke
günden ve bedenden
yüreğe ve kansere.
Sivas'ta mı Malatya'da mı
bir çocuk görmüştüm eskiden
kaşları uzaklardan geliyor
sımsıcak bitişiyordu alında,
dişlerinde boylamların serinliği,
tam ben davranıp
bir iki çift söz
söyleyecektim ki
bir şey oldu birden
nasıl oldu bilmiyorum
bir anda
çarpıtıverdi yavrumun

bir kelime mi söylemişti?
 bir şeye dikkat mi etmişti?
 Sivas'ta mı, Malatya'da mı
 baktım
 her yaprak sarartıyordu şehri,
 güz kanutlarıyla işleyen bir kış
 düzlükleri tutmak üzereydi,
 baktım
 mekkâreleri güneşin
 çekip götürüyordu patikalardan
 saç sakalına karışmış dağlara
 ağır ağır bir ikindiye.
 İki şey: aşk ve şiir
 bunlar kuşkuyla çiftleşir,
 bir şey eksiktir sanki
 ve vakit vardır daha,
 ikircikler içinde
 sallamaz Eflatun'u
 çünkü pazarlık
 biraz bilgi işidir,
 cıglık çünkü
 avurtlarından değil
 iliklerinden kopar
 öksüz çocukların,
 Ferazdak'ın savunusu gibi
 şeytansı, cesur,
 silmeye çalışma yavrum,
 iki şey: aşk ve şiir
 mutsuzlukla beslenir biri
 biri ona dönüşür*

(Papirüs, Sayı 9, Şubat 1967)

YERALTI

Baba Mayakovski demişti ya
 Hani genç şairler için,
 İşte benim de o yıllarda
 Bitmemiş hiçbir şiirim yoktu hemen hemen,
 Soluk soluğa yaklaşıp rastlantı
 Yumurtlayıp giderdi avcuma.
 İstanbul'daydım, kimi zaman da Ankara'da
 Evli kadınlardan açılmıştı bahtım
 Yani dalında sevmeye alışmışım kadını;
 Bir süre de tatlı çiş gelmeye başlamış
 Öğrenci kızlar ardında sürttüm biraz, orda burda,
 Bugün bu huylarımın çoğunu bıraktım
 Tabii hepsini değil.

Bir de arkadaşım vardı: Hasan Basri
 Kimbilir nerde şimdi
 Bu Hasan Basri bir gün bir laf etmişti.
 Niçin olduğunu unuttum, önemli de değil.
 Bir küfür ki
 Pash bir kilidin içinde
 Yeşil bir kilidin
 Kirli bir kilidin
 Koç başlı bir kilidin
 Kuma batmış bir kilidin
 Yapışkan bir kilidin
 Nal soken bir kilidin
 Pelte bir kilidin
 Sarkaçlı bir kilidin
 Karmaşık bir kilidin
 Direği kurgan sorguçlu
 Gümü kakmalı
 Hınçla perçinli
 Dilinde gümüş yeğniligi
 Florozunda tilki gülücuğu

İşbirlikçi bir kampana
 Lekeli bir gezinti
 Altıncı bir miğfer
 Bozuk bir kilidin
 Hakiki bir kilidin
 Kupon kesen bir kilidin
 Seçilen bir kilidin
 Bulanık bir kilidin
 Cevapsız bir kilidin
 Bilirkişi bir kilidin
 Bekâret kemeri bir kilidin
 Morarmış bir kilidin
 Ayaklı bir kilidin
 Tepeden tırnağa pusatlanmış
 Balyemez bir kilidin
 İpek filtreli
 Beyaz eldivenleriyle uyuşturucu
 Bülbuliye sayaçlı
 Kölelik terleyen
 Anız terleyen
 Yeminli bir kilidin
 Salt bir kilidin
 Göksel bir kilidin

İşte o küfür birdenbire,
 Anahtar yerine,
 Bir yaz gününü döndürdü
 Bir kilidin içinde;
 Gelip tıkanı boğazıma
 Arkadaşımın da boğazına
 O yaz günü

Sonra nasıl oldu bıraktık işi
 Yahu dedik var mı bunun ötesi
 Ne yaptık ki bozulmasından korkuyoruz?
 Hemen dışarı attık kendimizi

İki alev gibi yürüdük sokaklarda
 Ben mavi-kırmızı o kırmızı-mavi
 Adım başında sağımızda solumuzda
 Binalar yükseliyordu duman gibi.

TURKÜ

Soruyorlar bir de nerdeyim
Minibüs şarkılarında güllerdeyim
Bilirim az buçuk ne istediğimi
Aykırı dalda açmışsa da çiçeğim

Doruklara tırmanıyor patika
Doyumsuz bir sarmaşık gibi,
İte kaka yürüyorum kalabalıkta
Sesim tanınmaz bir çocuk sesi

Yaram derine düşer gün günden
Avutmalık tende çoğa oturdu
Seyircidir ovanın büyücüsü hekimi
Can tahtamda iştahlı bir çoban soluğu

Yakılar kavrulmuş kök bitkileri
Anlatmak uzun sürer şimdi
Sırlarımı alıp gitti bir çocuk
Dönmesin geri dönmesin geri

Sınkla araladım sulardaki pisliği
Soruyorlar bir de nerdeyim
Belki de ölümcül bir sevinçteyim
Sesim tanınmaz bir çocuk sesi

ÇEŞME, KÜÇÜK KIZ, OZAN VE ÖBÜRLERİ

Muzaffer Buğnuç'un ya

Kaç yıldır akarım bilmem pazar yerini
Dinle ak bakışlı bir çeşme söylüyor
— Kaç yıldır akarım bilmem pazar yerini

Koparsınlar beni koparsınlar beni
Dinle Banaz'da küçük bir kız çocuk söylüyor
— Koparsınlar beni koparsınlar beni

Gün gelir anılar da değiştirir sözcüklerini
Dinle babanın eski bir resmi söylüyor
— Gün gelir anılar da değiştirir sözcüklerini

Bir kez olsun tatsaydınız kara mermeri
Dinle kan söylüyor sevdâ söylüyor
— Bir kez olsun tatsaydınız kara mermeri

Çözerdiniz bilişmenin al köpüklü dilini
Dinle balgam söylüyor safra söylüyor
— Çözerdiniz bilişmenin al köpüklü dilini

Üstümde üçbin yaprak yüzbin ipekböceği
Dinle toprağa batık bir ören söylüyor
— Üstümde üçbin yaprak yüzbin ipekböceği

Susuzluk bir şey değil Keban'ım delindi
Dinle gündeğusundan bir ozan söylüyor
— Susuzluk bir şey değil Keban'ım delindi

Çeşme, küçük kız, ozan ve öbürleri
Dinle hepsi de aynı şeyi söylüyor
Çeşme, küçük kız, ozan ve öbürleri

ONLAR İÇİN MİNİBÜS ŞARKISI

Eşyanın konumunu biçimini rengini almışlardır
Koltuğa oturdular mı koltuğun boyuna eklenir boyları
Pat pat pat diye gülerler bir motosiklet neşesiyle
Ama zariftirler de bir bisiklet kazasında ölmeyi akıl edecek

Patatesin ağaçtan mı koparıldığını tartışacak kadar naiftirler de,
Hakçası bilmedikleri yoktur, bütün balık adlarını bilirler bir kere,
Lunapark beğenisiyle düzenlenmiştir yatak odaları,
Kadınlılar nişanlıları kendilerine ada falan armağan ederler
Dardırlar da, söz aramızda, çekecek kullanarak işlemde

bulunmak gerekir,
Bayramlarda trafik noktalarına gül lokumu kutuları bırakırlar,
Ulusçudurlar bunun kanıtı olarak viskiyi kâseyle içerler
Ama batılıdırlar da lahmacuna havyar sürecektedir,
Hekimdirler güneş gözlüğüyle kürtaaj yaparlar başarırlar da
Şapkaları güzel bir niyet gibidir, öfkeleri dört mevsim reklamı,
Lirik değillerdir olmayı da istemezler zaten isteseler de olamazlar
Ama hamaratlırlar uyku hapları ve bir sürü zimbırtyla ölümü
magazinleştirecek kadar,

Padişahırlar ferman çıkarmışlardır: hareme patlıcan ve hıyar
ancak kıyılarak sokulabilir,
Sikke kesmişlerdir badem yaprağından ince kırağı tanesinden
yeğni,

Tecimendirler yüzyıllar boyunca karlarına hükümdarların
sataşmasını ağırca bir vergi olarak kabullenmişlerdir,
Düşünürdüler de ölümlerin aile albümlerinden toplumbilim
kuralları çıkaracak kadar

Dalgahı görürler her şeyi çiçek sayırlığını omuriliklerinde
geçirmişlerdir,

Efedirler, Nazilli'de Uzunçarşı onlarıdır törenlere
madalyalarla katılırlar

Ama yük kamyonları Denizli'den geçerken plaka değiştirir
Ve sakıngandırlar sokakta konuşurken sırtlarını duvara verecek
kadar,

Düğünlerinin provası yapılır sünnetlerinin de ölümünün de
Kefenleri de kundakları gibi önceki benzerleri ve aynı renktedir

Kızlar için pembe-beyaz oğlanlar için beyaz-mavi
Dünya müzesinin en renkli portreleridirler
Tarihin sabika kaydında fotoğrafları
Ondan güleç ve edilgin yandan keskin ve firavun;
Dilenciler ve genelev kadınları üstüne sayısız özdeyiş yatar

kursaklarında,
İçlerindeki sevgi insanları atlayarak hayvanlara yönelmiştir
Özellikle kedilere ve köpeklere karşı iyice duygusaldırlar iki
gozleri iki çeşme,
Öldürmemektir felsefeleri bir karıncayı bile, ama yaşatmayı
bilmezler,

Bönlükten korkarlar, gezgin köftecilerden adamakıllı korkarlar

Fotoğrafın arabından ödleri kopar
Öğretmenlerden de korkarlar nedense
Ama elbet yerine göre gözüpektirler de
Sigaralarını yüksek fırından yakacak kadar;
Çince demagoji olanağı var mıdır?
Arpaçay ne ilçedir?

Atçalı Kel Memet mi Manisalı Kör Bayram mı?

Yann mı öbürgün mü?

Sorulardan korkarlar,

Yine de yanıtları hazırdır her şeye:

...dışı gibi, ...mekle birlikte, ...na karşın;

Olasılığa tanrı gibi taparlar da olağandan ödleri kopar.

Doğuran atı güzel bulur

Eski Anadolu-Bağdat demiryolu ortaklığının kitaplığında

Ve birtakım belletenlerde adları geçer,

Noterler tutar güncelerini,

Yönetmendirler kurul başkanlarıdır

Japon feneri ya da uçurtma tadı taşıyan senetlerden

Zamanaşımı süresi dolmadan tüyüp gider imzaları,

Kimi sözler onlar için kullanılır: saygın, unlu, şahane

Kimi sözler onlar için de kullanılır

Kimi sözler onlar için kullanılamaz

Kimi sözlerin kullanılmaması doğrudur

Kimi sözler hiç kullanılamaz

Haşhaşla çalıştırırlar güzellik enstitülerini

İşbirlik konusunda yüce gönüllüdürler Svidrigaylov' luk taslarlar
Ama gerçekte su katılmadık birer Lujin' dirler
Taşarondurlar,

Yine de

Göçmen kuşların durumu söz konusu olunca
Bir yerlerinden birkaç Ahmet Cemil birden çıkarabilirler,
Dibe çökerler devinim evrelerinde
Durgun dönemlerdeyse kurbağa pislikleri gibi
Yan yana omuz omuza bitişe bitişe
Suyun yüzüne yükselirler
Giderek renkleri koyulaşır
Avukattırlar
Günoğludurlar
Nilüferleri kararta kararta
Kalırlar orda.

KAHVALTI

Yemek yemek üstüne ne düşünürsünüz bilmem
Ama kahvaltının mutlulukla bir ilgisi olmalı

TEKNOKRATLAR

Bütün mimarlar yüksek, mühendisler de
Bir sen kaldın alçak mimar ey Sinan Usta!

TEK YASAK

Özgürlüğün geldiği gün
O gün ölmek yasak!

SEVİŞ YOLCU

1.
Gurbet yavrum garba düşmektir gurbet
Çiçeklerden gelincik içinde Bünyamin sevgisi
2.
Yürüdün gittin eski kurganlar üstünden kent kent
Kulağında âma bir çömleğin kırılma sesi
3.
Barış demiştir ve güvercin tıkmışlardır boğazına
Bu yüzden edep kuralı gözetmez Anadolu ermişi
4.
Bu yüzden kimi zaman zordur ayırmak
Üstünü başını yırtmış ağıtlardan şiiri
5.
Bir dostluk hastalığı serin şiirin
Sümbül diye genzine bastırırsın akrebi
6.
Öyle durur bir kıyının serüveninde ceset
Odan öyle sevinçsiz yüzün öyle serin ki
7.
Yine de bir elinle kapıyı aralarken
Öbür elindeki titreme dünyanın anadili
8.
Merkezefendi'nin gizli barınağından
Bu açık hava kahvesine getirdiğin ne ki
9.
Bir kentin ortasındasın boyuna saatini kuruyorsun

10.
Evler eski bir uygarlığın dingin lağımları
Sokaklarsa çalışıyor temizliyor birbirini

11.
Anımsar mısın toros ekspresinden inmiştiniz
Biletlerinizden ibaretti ikinizin de kimliği

12.
Bahçelerden geç parklardan köprülerden geç git
Aşklar da bakım istiyor öğrenemedin gitti

13.
Seviş yolcu büyük sözler söyle ve hemen ayrıl
Uçurumlar birleştirir yüksek tepeleri

DÜELLO

Bir düelloda
Daha büyük bir şey vardır
Ve daha acıdır bu
Ölümden de ölüm korkusundan da

Bakarsın dün en güvendiğin kişi
Karşı tarafın şahidi olmuş
İşte acıdır bu da
Ölümden de korkusundan da

Daha da acısı vardır ama
O da sevdiğin kadının
Karşı tarafı ziyaret etmesidir
Bu bir nezaket ziyareti de olsa
Düello gerçekleşmemiş de olsa
Acıdır bu
Ondan da ondan da

Daha da acısı
Kılıcın elinde
Alnında bir tutam güneş
Kalakalıyorsun ortada

DIKKAT, OKUL VAR!

Şanssız mıydık? haksızlık olur şimdi
Düşünsene nasıl geçmiştik hızla
Birleşen iki güvercinin arasından
Hiç dokunmaksızın onlara

Bende tarçın sende ıhlamur kokusu
Az mı dolandık Başkentin sokaklarında
Ama işte şölenin kaçınılmaz acısı
Bizim payımıza düştü sonunda

Aşkımız şimdi görklü bir hayatın
Yabancıya berbat bir çevirisi
Sen metinde üç beş satır atladın
Ben geçmiş zamanda dondurdum fiilleri

Sen ki özenle katlanmış bir mendil gibiydin
Düşünür müsün zaman zaman acaba
Nelerle ödedik şu mevsimi
Ve gün nasıl vuruyor topuklarımıza

Şanssızım diyemem ben kendi payıma
Oluyor böyle şeyler ara sıra
Sözgelimi okul kitaplarına girmez şürim
Bütün çocuklar anlar da

UÇURUMDA AÇAN

*Ey alınyazısı uzmanı
Suretlerle doldurursun yazını*

ÜZERİNDEN SEVİŞMEK

DÖRT MEVSİM

Bahar mezarına gömsünler sizi
Yapraklar gibi buluştunuzdu
Kokular gibi seviştinizdi
Bahar mezarına gömsünler sizi

Yaz mezarına gömsünler sizi
İlk kezmiş gibi buluştunuzdu
Son kezmiş gibi seviştinizdi
Yaz mezarına gömsünler sizi

Güz mezarına gömsünler sizi
Salkımlar gibi buluştunuzdu
Ağular gibi seviştinizdi
Güz mezarına gömsünler sizi

Kış mezarına gömsünler sizi
Sokaklar gibi buluştunuzdu
Çarşılar gibi seviştinizdi
Kış mezarına gömsünler sizi.

Biber ki yasa dışı önderidir sebzelerin:
Şu sofrada ikimiz için de vur emri!
Sözcükler alevler içinde nasıl da serin!
Orta yerde durmuyor bir türlü yumru.

Bu akşamüstü üç şey doğruladı beni:
Kulüp rakısının üstündeki resim, bir;
Ortak arkadaşımız Prens Hayati, iki;
Üçüncüsünü sorma, bizimle ilgilidir.

Bekârlara ev vermiyorlar, doğru;
Evlilere kız vermedikleri de doğru,
Bu yüzden bir gün seni bırakırım ya,
Tütünü bırakmak gibi bir şey olur bu.

Evet, gün geliyor bıkıyorum senden
Ama İstanbul'dan bıkmak gibi bir şey bu,

Git, istersen, cüzam kap bir yerlerden,
Görmek istersen, nicedir, tutkunluğumu.

Aştın sen kokundan bildim seni
Bir ahırın içinde gezdirilmiş gül kokusu
Taştan indin sonra da karşıya geçtin
Elinde bir tuhaf çanta saçında soku

Akıl almaz işleri şu zambakgillerin
Sokakta bir sövgü gibi akıp gittin
Gözlerin sonsuz uzun sonsuz çekikti
Baksan uçtan uca Çin Seddi'ni görebilirdin

Yanıdaki adam mutlaka kardeşindir
İstanbul öyle ağırbaşlı bir kent değildir
Aştın sen gidişinden bildim seni
Neye yarar sağduyuyu aşmazsa şiir

Birbirimizi kucaklarken neye yarar
Kucaklamıyorsak eski yeni sevgilileri
Diyorum çoğunca evli kadınlar
Bu yüzden ölü yıkayıcısıdırlar

Bilir misin acaba ne demiş tilki
Kişi bir anda nasıl çarpılıverir
Kuliste yarasını saran bir soytarı gibi
Giderek nasıl anlaşılmaz olur sözleri

Omer ki bir gölü balığı için değil
Kamışı için vergilendirdiydi
Ama değnek vurulurken zavallı uğruya
Yüzüne ve neresine gelmesin derdi

Selam size büyük durumlar doruk anlar
Dağ görgüsü kazanır Ağrı'yı bir kez görse de kişi
Marmara'dan yirmi yılda çıkaramayacağı gerçeği
Okyanusu beş dakika seyretmekle kavrar

Belki de biraz geç rastladım sana
Ama her şey geç gelmiyor mu yurdumuza
1929 buhranı bile geç gelmemiş miydi
Eksikliğe mi alışmışız mutsuzluğa mı yoksa

Bir ahırın içinde gezdirilmiş gül kokusu
Ağır uykusu aldatılmış olanın
Ve aldatanın delik-deşik uykusu
Taşıttan indin sonra da karşıya geçtin

Divan Nâzım Hikmet İkinci Yeni
Kaç gündür adını düşünüyorum
Ne demiş uçurumda açan çiçek
Yurdumsun ey uçurum

ÜZERİNDEN SEVİŞMEK

Başkaları da var masada
İleri geri konuşuluyor

Otedesin o adamın duldasında
Gözkapaklarına bürünmüş adam

Eli her an omuzunda
Eğiliyor sigaranı yakıyor

Teşekkürler sigara dumanı,
Sağolasın o adam!

Onunla gelmişin buraya
Yüzün yandan ve uzaklarda

Niçin sevmiyorsun duvar kâğıtlarını
Hoş belki de seviyorsun

Herkes az buçuk sarhoş
Herkes bir şeyler söylüyor

Ama yalnız ikimizin sözcükleri
Sarmaşdolaş

Üzerinden sevişmek, kadının,
Sigaranın, Asya'nın, omuzların,

Üzerinden aile fotoğraflarının
Eller nasıl duygandır nasıl yalın

İki ses, iki bakış, gelişir nasıl
Tek bir cümle gibi, sözlere karşın

Sivri topukları nasıl ortasına
Gömülmüştür belleksiz halıların.

Nû

Önü
Kapalıçarşı;
Arkası
Mısırçarşısı

Ali Süleyman

(Yusufçuk, Sayı: 15, Mart 1980)

İP

Odada
Neydi onlar, açmalık belki;
Camekânda neft, güherçile,
Belki de rum ateşi.

Yanıbaşımızda
Bir su akardı eli serçeli,
Sepetler tıklım tıklım havlu, bez;
Opuşlerle yeniden çizirdim seni.

Üstümüzde
Uzayıp giden çamaşır ipini
Kimi ben görürdüm, kimi sen;
O ipti işte aşkın yazı dili.

Dünyada
Bakışımıydı, çocuktu bedenlerimiz;
Ezilir ezilirdi aralarında
Yağmurkuşugillerden biri.

YAKIN

Güzelsin sevgilim,
Ama çok yakından!

ÖZÜR

Sen akışkan ayna dertli böcek
Çamaşırında besleyici leke

Alinyazımın tek okunaklı yeri
Bıçkın sevinç kunt öfke

Küçük dilini yutmuş kırmızı soğan
Yucegönüllü akasya

Havı çıkmış eteklik
Hafifçe karnı olan

Sen elisürencil
Öyle bir laf varsa işte o

Dün için özür dilerim
Şimdi işten çıktın Beşiktaş'tasın

Kim istemez mutlu olmayı
Mutsuzluğa da var mısın?

(Yusufoçuk, Sayı: 15, Mart 1980)

MUT(SUZ)

Kim istemey mutlu olmayı
Ama mutsuzluğa da var mısın?

STRIPTİZ

Kaç nota var
Do re mi fa sol la si
Onun da üstünde
O kadar giysi

Etekliği fa
Sütyeni sol
Papuçları la
Şapkası si

Sevmektedir onları
Kendi bedeni gibi

Usul usul giyinir
Sabahları evinde
İşte do, sonra sırasıyla

re

mi

fa

sol

la

Sonunda da şapkası si

Püsküren bir çiçek gibi
Çıkar kapıdan

Gel ki geceleri sahnede
Müzik başlamayagörsün
Her şey hızlanır birden
Açılıp kapanmaya başlar
Burun delikleri

Hiç de uzakta olmayan
Bir piyano eşliğinde
Muthiş bir hışımla
Alı atıverir
Üstündekileri:
Alın size si

İşte la

sol

fa

mi

re

doool

VAR

Şu senin bulutsu sesin var ya
Uçtan uca tersyüz ediyor geceyi

Yataklar var konuşmak için
Öpüşmek için telefon kulübeleri

Güneşler var, yıldızlar, samanyolları,
Karpuzlar gümbür gümbür kapılarda

Tannılar sofrası amma karanlık
Yiyemem tek lokma yiyemem orda.

Şu senin tutkulu sesin var ya:
Ortak güzellik artı yara izi.

Tutar ellerinden kaldırırsın
Adı kötüye çıkmış tüm sözcükleri.

Yeni törenler gerek bize
Yeni törenler – kimi zaman en eski.

Dert etme, bütûn dilleri içerir
Bitki konumu, küçükbaş hayvan sesi.

Şu senin dolayık sesin var ya
Dondurma yiyen gürbüz bir kız gibi müstehcen,

Balkon demirine dayalı bir arka kadar şakacı,
İlk doyumdaki gibi yeşil elma tadında,

Kimlik denetimi yaptıktan sonra
Resimli roman okuyan bir er gibi giderici.

Şu senin alçaktan sesin var ya
Pencereler var burnumun kemiğinde sızı.

Aşkılar var unutulmamak için

KARNE

İlim günleri gelirdi taraçalar
Uzatırdı mevsimölçerlerini
Tıkabasa yaprak arka pencere
İnsan iki kişiyi sevebilir mi

Onunla aşkımız, o diyorum ona,
Bir kez söylenmiş ve istense de
Bir daha geri alınamaz
Kıncı sözler gibiydi

Tartışıp dururduk yollarda
Hızla çevirirdi başını
Çiçek aşısı gibi bakardı
Seğirtir karşı kaldırıma

Ötekiyse nasıl incelikli
Türkçe sığmazdı ağzına
Bir ilçeyi sever gibi
Yunırdı odalarda

Parmakları her yana döner
Bir yetenek gibi geliştirdi
Dursuz duraksız güdülerime
Bir şeyler katardı düşüncemsi

Birinin ısırığı badem şekeri
İç kaslarıyla uçar biri
Yüz kez yırtılmıştır gömleğim
Doksan dokuz kez de dikildi

Kısacası o yıllarda ben
Hayatım karışık çantam gibi
İki kişiyi birden severdim
Karnemde sevinç bir aşk iki

AMA SENİN

Daha ne oynayış istedin,
Onu süzünüm senin!

Al Süreya

OTELLER HANLAR HAMAMLAR
İÇİN SÜREKLİ ŞİİR

Şu günlerde içkiye düştüm, ondan mıdır bilmem,
Daha çok seviyorum Cansever'i, Uyar'ı, Can Yücel'i
Bir de Fethi Naci'yi, ve elbet Mustafa Kemal'i.
Ankara Ankara

Bir kent değil burası, bir acenta dizisi,
Bir işhane, bir umumi mümessillik belki,
Büyük mağazalar, bahçeliğe özenen süpermarketler
Tutulmamak üzere verilmiş bir söz gibi.
Sahi kaçınıcı sanat oluyordu şu mimari?
Birer önyargı gibi uzuyor çağdaş caminin minareleri.
Opera: içine dikiş gereçleri doldurulmuş ağırlıksız bir keman

kutusu,

Osmanlı Bankası davul;

Ve Emlak Kredi'yle başlayan camdan metalden bir melodika

ordusu:

Dol (An)kara bakır dol!

Biletim öldü;

Gömleğim kirli.

Ek yapıların ana yapıları böyle ezip geçmesinde
Yoksa ölümcül bir beğeni de mi gizli?
Ne derdi buna Sadettin Köpek, Necmettin Pervane ne derdi?
Tiren kuşları daha Eskişehir'den başlayarak
Çarpa çarpa bedenlerini kara vagonlara
Can boyasıyla çizer portresinin ilk çizgilerini.
Evliya Çelebi'ye kenti gezdiren rehberin de
Sesi yeraltından geliyordu ve kemiktendi elleri.

Bir kadın torbaya doldurulmuş gibi yürüyor
Yine de, belli, içi içine sığmıyor.

Büyük Millet Meclisi'ni hiç gözden kaçırmamakta
O nereye giderse pesini bırakmayan Ankara Oteli:

İş Bankası da kendine özgü bir humour'la süzüyor
Şimdi biraz daha aşağıda kalmış Anıt-Kabir'i.

İşe bak, dün humour sözcüğü için Fransevî'yi açtım,
"Şetaret" diyordu yanlış okumadımsa Şemsettin Sami;
Ey şetaret bankası, artık gelmiş sayılırsın Çankaya'ya!

Ben öyle her şeye dikkat eden bir adam değilim,
Ama biliyorum, DÇM için Marmara Oteli'ne gideceğim
Yakamda gizlilik rozeti, eh çobanılık da caba;
Vergi iadesi için de Stad Oteli var,
Paraşüt Kulesini yukardan görmüş olursun ayrıca.

Adını titizce saklayan bir sokak buldum
Şimdi söyleyemem hangi alanın arkasında,
Oradan geçerken hep seni düşünüyorum,
Belki de oralarda bir yerdesin,
Sen tavşan aralığı,
Sen ağzımın tadı,

Bir buluş gibisin!

— Ağır ol Bay Düzyazı,
Sen ancak uçağa binebilirsin!

II

Ankara Ankara
Ey iyi kalpli üvey ana!

Biliyor musun başkentim nedense
Birbirimizden çekiniyoruz ikimiz de,
Sen yaşlarına hiç yaslanmaz oldun
Ben acılarıma yeterince.

Tek boynuzlu yapılar arasında
İki katlı ve gözlüklü bir hayırevi
Dayandım ak bedenine öptüm öptüm
Aşkım değilsen haber ver benzerimi!

Her şey öyle yeni ki burda
Kolunu kaldırsan yarının folkloruna katkı
Ama ben budalalıklarla doldurdum
Yıllarca bütün boş sayfalarımı.

Şurda işte tam şu noktada Dede'nin
İç çekişi Bach'ın soluk alışına karışıyordu,
Bir kapıyı açtım ürktüm ve kapattım
Bir milyon adam ayakta bira içiyordu.

Kim kimdik o gün, unuttum şimdi,
Yalnız buz gibi odada oturduğumuz aklımda,
Hani o arsız sonbahar küçücüğü
Gözündeki arpacıkla ısıtmıştı hepimizi.

Sen temiz hava saklı su

Sen Bayan Nihayet

Sen bir mevsimin sanat eki

Çeşmeler adın kokulu!

Heparlörlerinde halı ve mevlithan
Gri gözlerinde zararsız kırlangıçlar,
Alınlarının ardında kirli kan,
Önünde temiz ve vurulandan akan.

Bugünün şarkısıdır ama yarın için
Çıkan her kurşun patlayan silahlardan,
Katlaş dur yukarda katılaştığın kadar
Artık bir özel ad oldun ey Duman!

Kooperatif evlerinin sözleri boğazlarında: Çimento!
Aluminyum mırıldanıyor zorluyor güçsüz belleğini,
Adakale Sokak'ta İlhan Berk'i görür gibi oluyorum
Bir kentin tarihinde şairlerin ayak izleri.

Şöyle mi derdi İlhan Berk:

"Sevdiğim kadınlar yaşlandınız hepiniz
Ama, inanın, yine de özlediğim sizlersiniz."

Salâh Bırsel bu dizeleri şöyle geliştirdi:

"İsterseniz İlkyazın gazinosuna
Hep birlikte garson girebilirsiniz."

Aldı Cahit Sıtkı:

"Özgürlüğümün bir parçası oldun artık
Hangi kuytuya düşsen hemen yapraklanırsın orda."

Cahit Külebi:

"O ozanlar var ya büyük ozanlar
Biz vararken onlar yok."

Evet, Mehmed Kemal, Yılmaz Gruda, Orhan Veli,
Şimdi hepsi dipte, hepsi birer yeraltı suyu gibi,
Sevgilim bilemem sesimi duyuyor musun
Bir gökkuşağıyla doldurmak istiyorum içini.

Ve Hasan Şimşek, Cahit Sıtkı'nın kasabalısı,
Ve içtiği rakı kadar bembeyaz Şahap Sıtkı ki
Metin Altınok'a devredip masadaki yerini
İnanılmaz biçimde bu kentten gitti.

Tam Ataç Sokak'tan Pazaryeri'ne dönüyorum ki
Bir sürü giysiyi üst üste atmış omuzlarına
Terzi çırakları pat pat düşüyorlar ortaya
Rengârenk kır çiçekleri gibi.

— Şair arkadaş,
Bir derdin mi var
Bir şeyler çıkarmak mı istiyorsun derdinden
Ankara'ya gelmelisin.

V

Yakındoğu'nun düpedüz İtalyancası: Farsça
Yakındoğu'nun zengin Fransızcası: Arapça

Yakındoğu'nun duru İngilizcesi: Türkçe
Yakındoğu'nun dallı İspanyolcası: Kürtçe

Yakındoğu'nun kırık Portekizcesi: Lazca
Yakındoğu'nun yatay Çincesi: Ürgüp, Göreme

Yakındoğu'nun sıcak ve çılgın esperantosunu: pazaryeri,
Hani geçen sayıda ondan söz etmiştim de.

VI

Ankara Ankara
Mufettişler arasından geçiyor tiren
Bankası elektrik Otel Mola

TAŞIRAN DAMLA

TAŞIRAN DAMLA

An mısın türkü boku musun ne
Seviyorum seni taşiran damla
Adın yazılı gün sonlarına
Kaldırdığın toz anayol tozu
An mısın türkü boku musun ne

Gün gelir bir sürü şey
Zoruna gitmeye başlar gerçeğin
Yenilgiler de birikir ilenç de
Kentlerin sarı gözeneklerinde
Zoruna gitmeye başlar gerçeğin

Saçlarının arasına düşmüş
Orda ilk kez öpülmüş taze;
Törene götürülmüş çiçekler
Mayıs mıdır artık Ekim mi olur
Törenden artakalan çiçekler

Zingadak duran bahçe
Telgraf direğinde vınlı
Son kış son sıcak aşın anısı
Sözcükler gömlek değiştirir
Son sıcak lafın anısı

Bir sokak daha mı kaldı
Belki işte tam o sokakta
Taçyapraklı mahrem dakika
Birimlerin için için hıncı
Herhangi bir dakika

Harara tıkalı pamuk
Dipten oynayan dalga
Gül ki bardakta durmaz
Kamuş ki kamaşmakta
Kamuş ki kamaşmakta

14
Gelir geçer otomobiller ki
Ayışığı kaç para,
Sen güneşin her anlık dergisi
Bin yıllık aboneyim sana
Seviyorum seni taşıran damla

175
BİR ÇİÇEK

I
Dev bir gemi geçiyordu
Küçük küçük sulardan

Kadıköy parkının umarsızları
Sıralanmışlar banklara
Bugün de her zamanki gibi
Tek laf etmeden
Denize bakıyorlardı

Karışık düşünceler içinde
Ağır ağır yürüyordum
Şey kalabalıktır şimdi
Once şu mektubu mu atmalı
Evlendirme Dairesi'nin önü
Çelenk dolu

Birdenbire
Bir çiçek
Ruhtım taşının aralığından
Uzatmış başını

Bir çiçek yolumu kesti!

Bir ilkokul bahçesi geçiyordu
Cıvı cıvı sulardan

G VİTAMİNİ

Bilginlerimiz sağolsunlar
Bir vitamin buldular
Çalışınca azıcık;

Yumuşak G vitamini:
Ulusalılık!

BİR BÜST İÇİN
ELLİ YIL SONRA SÖYLENMIŞTİR

Bıyıkların
Hakikatlı mermerde
Algın karanfil

Bakışların
Yalnız hayatın değil
İşçilik bedeli tarihin de

Ağzında
Filtreli
Şanlı Haziran

Üstünde
İdris Nebi gibi
Bıçtığın hulle

Doğumun
T.Ö.
Yani Tariş'ten Önce

Ölümün
Bilinmiyor,
Söylence.

İLHAN'IN ANISINA
TÜRKÜLER

İ
Şanlı benli buğday çocuk
Nerden başlasam bilemiyorum
Taşıtlar seçenek değil artık
Ayrıca cesaretim de yok

Bir bardak su içsem şimdi
Yaralarımın dökülür
Gün ki yıkımlar günüdür
Boştur ne söylesem şimdi

Birini görüyorum kalabalıkta
O adam işte sana benziyor
Ama sana nasıl da benziyor
Binlerce adam kalabalıkta

O'sun sen yürüyüp gidiyorsun
Parnağında küçük bir zincir
Bıyıkların yazgı gibidir
Dolmuştan indin gidiyorsun

Anıştır yüzleri aşklar
Belirsizdir o mu değil mi
Ama orda kalmaz acılarının
Değiştirir her şeyi, o kılar

Şimdi bir parçasısın artık
Ekmeğin Ankara'nın Türkçenin
Gurbet ezgilerinin her şeyin
Kendisi küçüğü eşisin artık

MÜBECCEL İZMİRLİ

Çubuklu'da Mübeccel İzmirli
 Vapura bindiği zaman
 Canyelegi sayısı da
 Bir adet artardı o an,
 Dalgıç Okulu'nun tüm öğrencileri
 Kıyıda el ederlerdi ona.

Ne kadar şair var Anadolu'da,
 Mübeccel İzmirli
 Mektuplaşırdı onlarla,
 Bir şey yemez içmezdi
 Beslenirdi sadece
 Küçük dargınlıklarla.

Oymuştu baldırını,
 Büyük Kohinor elmasını
 Saklamıştı oraya,
 Sekseniki yılında
 Satmak zorunda kaldı
 Yüzyetmişbeş liraya.

Evleri oldu; güzel;
 Elleri vardı ince,
 Bizler rakı içerdik,
 O, ecel şerbeti, damla,
 Dostları için gizledi,
 Çok daha önce ölmüştü
 Çok daha önce yoksa

Yok artık Mübeccel İzmirli
 Bir tarak arıyor Çubuklu'da
 Dalgıç Okulu öğrencileri,
 Hışırda durur sular
 Giz tutmuş bakışlarıyla
 Gökten boşanırcasına

Ey Dalgıç Okulu öğrencileri
 Sularda değil o aradığınız:
 Bodrumlarda

bodrumlarda

bodrumlarda!

FOTOĞRAF

Durakta üç kişi
Adam kadın ve çocuk

Adamın elleri ceplerinde
Kadın çocuğun elini tutmuş

Adam hüzünlü
Hüzünlü şarkılar gibi hüzünlü

Kadın güzel
Güzel anılar gibi güzel

Çocuk
Güzel anılar gibi hüzünlü
Hüzünlü şarkılar gibi güzel

ÖLÜM

Ölüm geliyor aklıma birden ölüm
Bir ağacın gövdesine sarılıyorum.

CEYHUN ATUF KANSU
CEYHUN ATUF KANSU
CEYHUN ATUF KANSU

Hekim
Avucunun içinde mevsimin yüreği

Dost
Sözleri "soğan kadar şirin"

Ses
Buğdayın gülün sesi değil, onların kendisi

Kızkardeş
Anadolu'nun küçük kızkardeşi

Ağabey
Sahi ne kadar da uzun paltosu

Öğretmen
Sevgi öğretmeni

Şair
Kalemi işaret parmağı ve ortaparmak arasında

Alçakgönüllü
Koparmıştı saatinin akrebinin

Deli
Çocukların delisi yıldız delisi

Ezgi
El ayasından oval ezgi

Sözcük
Ağızdan, değirmi sözcük

Kırmızı
Kızamuk ve gelincik

Mavi
Su ve gök ögesi

Kansu
Kan ve su

Atardamar kanı
Kaynak suyu

KISA TÜRKİYE TARİHİ*

Şelaleye
Düşmüştür
Zeytinin dalı;
Celaliyim
Celalisin
Celali.

HEYKEL

Gözüm gitti de
Heykelin önündeki ere
Düşündüm:

Neden başkent
Yalnız cenaze törenlerinde
İnsana verilir

Neden ülkemde
Kahramanlar
Hep dargındırlar

Neden tarihe değil de
Coğrafyaya geçenler
Önemli

Neden
Kunduracının ağzındaki çivi
Değil Ahi mavisî

Ve neden
Kimse
Pencereden bakmıyor?

CAMDAN

İçkievinden çıkınca
Camdan
demin oturduğum yere
baktım.

Sigara paketimi
masada unutmuşum.
Sandalyede
Tıpkı benim gibi
Oturuyor boşluğum.

Bir eli altında
benim gibi.
Ama
biraz daha mı hüzünlü?
Otururken de
Biraz daha mı çıkıyor
kamburunu?

Biraz daha mı benziyor
babama?

Bir yaş büyüğüm babamdan
ve rüzgâr
bir törendeki gibi
çekiştirir durur
yağmurluğumu.

BU BİZİMKEİ

Yıkıcı bir aşk bu,
Yıkıyor milletin ortasına
Tutku yükünü.

Bölücü bir aşk,
Ekmeği suyu bölüyor
Günde üç öğün.

Hain bir aşk bu,
Sizin eve hırsız girer
Onunkine polis.

Yasadışı bir aşk,
Evlenmeyi
Hiç mi hiç düşünmüyor.

Soyguncu bir aşk bu,
En sıradan ezgilerden
Sevinçler devşiriyor.

Kökü dışarda bir aşk,
Dante ile Beatrice'inkine
Fena öykünüyor.

İşgalci bir aşk bu,
Samanlık sevişenin diyor.
Başka şey demiyor.

ADI
ILHAN BERK
OLAN ŞİİR

Nurullah Ataç çeliştirmen
Tahir Alangu soruşturman
Cevdet Kudret deriştirmen
Suut Kemal çekıştırmen
Mehmet Kaplan uyuşturman

Sabahattin Eyuboğlu yetiştirmen
Orhan Burian banıştırman
Vedat Günyol biliştirmen
Adnan Benk veriştirmen
Fahir Onger geçiştirmen

Memet Fuat alıştırman
Fethi Naci kızıştirman
Hüseyin Cöntürk yarıştirman
Rauf Mutluay doluşturman
Asım Bezirci koğuşturman

Mehmet H. Doğan geliştirmen
Doğan Hızlan buluşturma
Konur Ertop araştırmam
Vecihi Timuroğlu seviştirmen
Muzaffer Uyguner üleştirmem

Adnan Binyazar örtüştürmen
Fusun Akatlı konuşturma
Atilla Özkırımlı dalaştırmam
Murat Belge yakıştırman
Enis Batur ileştirmem

Ilhan Berk eleştirmen

BEHÇET NECATİGİL
ŞİİRLERİNİ
NEREYE YAZARDI

Renksemez camgöz
Herp arka pencereden baktı,
Orada, oralarda sabah akşam
Solgun ay altında kasımpatı

— Nereye mi yazardı dizelerini
Bir şey çıkmamış biletlerin kenarına yazardı.

Bir kapı mu açılıyor
Hemen menteşeye kayardı gözleri
Küçük ev aletleri kerpeten mengene
Giderek onda alışkanlık yarattı

— Nereye mi yazardı dizelerini
İlaç kutularının üstüne yazardı.

Yazısı 1928 yazısı
Atatürk'ün elyazısı
Ama sıkılganlıktan mı neden
Fazlaca bastırılmış bir yazı

— Nereye mi yazardı dizelerini
Kâğıt peçetelere yazardı.

Çıgnediği sözcükler, ağzının kenarında
Salya değil köpük halinde toplanırdı
Ve zarfı kemerini örtme duygusuyla
Şal gibi aşağı akardı boyunbağı

— Nereye mi yazardı dizelerini
Plastikten oyuncakların üstüne yazardı.

Koca Barbaros'a karşın
Beşiktaş biraz odur artık,
Küçük bir oda versinler
Kehribar yüzü öylece kalsın

— Nereye mi yazardı dizelerini
Tırnaklarının üstüne yazardı.

YAZGICI ŞİİR

Nasıl anımsamazsın Özdemiroğlu'nu,
Hani gün boyu içer içer de sonra
Uyurdu kolları bir gulamın boynunda.
— Bir gün saati doldu
Tam öyle bir uykuda.

Nasıl anımsamazsın Yavuz Sultan Selim'i,
Yabanıl bir beğeni arardı zulumlarda;
Övünürdü şirlerle, pençe-i kahrındaki.
— Ama sonunda parça parça
Şir-pençeden gittiydi.

Nasıl anımsamazsın öbür Selim'i ve Murad'ı
Hani şu ayyaş Selim ve mastor Murad;
Tuhafır, tütünü, içkiyi de yasaklamışlardı.
— İçki hakladı Selim'i.
Esrarla tükendi Murad.

Nasıl anımsamazsın Abdülmecid'i,
Gülhane hattının kırkyaprak gülü;
Bir bezmde âlem yaparken öldü.
— Hoş, annesinin adı da
Bezmiâlem'di.

Nasıl anımsamazsın Adolf Hitler'i,
Neden hiç evlenmediğini soranlara
Karşının Almanya olduğunu söylerdi.
— Söylentiye göre alev alev
Yandı onun koynunda.

Nasıl anımsamazsın Mussolini'yi,
Garsoniyerinde mutlaka bulundururdu
Bir dua iskemlesi.

— Ama son duasında

Nasıl anımsamazsın kabadayı Al Capone'u,
Al Capone, yahu, Chicago'da Belediye Başkanı oldu;
Hani her kapının önüne bir şişe süt koydururdu
— Temizleme-aydınlatma resminden
Oldu onun da sonu.

Ben bu şiiri yazdım akşamüzeri,
Aklımda "Define Adası"nın ilk sözleri;
Başkalarının hayatını da ilerde söylerim.
— Yine görüşelim!
— Görüşelim!

SICAK NAL

DİLEKÇE

Sokağımsan
Ben anahtarı çevirdiğim zaman
Kapanan evin kapısı değil,
Senin kapın olsun açılan.

Adresimsen,
Mektuplarım doğru dürüst gelsin;
İki kişi telefonla konuşurken
Olmayalım hemen üç kişi.

Kentimsen,
Başka kentler de girsin araya;
Daha bir sevinçle katılayım,
Şenliğimsen.

Her şeyi yaz, tarihimsen,
Ama her bir şeyi;
Dilimsen,
Sen de koru biraz dilliğini.

Düşüncemsen,
Kızkardeşim pencereyi açsın;
Sorguçlu bir ışık aracılığıyla
Günyenisi dolsun içeri.

Uzat saçlarını Frigya,
Yarimsen,

Yurdumsan,
Söz ver Anadolu!

I

Art çocuk, Muhyiddin Çelebi,
Molla Fenari'nin kısık fitili;
Okuduğu her beyitten sonra
Gülsuyuyla yıkardı ağzını;

Kirlidir şiir; ve söz, atılmazsa zehirdir;
Bunu bilirdi;
Acı bir gölge geçerdi bakışından,
Mesir macununun içindeki çivit gibi.

Karısı yanındaydı hep,
Çocukluktan kalma
Ve artık değişmezlik kazanmış
Yanlış bilgi;

Odalarda ışıksız iki aslan
Derinliğine iki atla sevişirdi.

Kerbela yası hemen her zaman
Görünmez kıldadı Mevlit sevincini;

Ölümü düşünen,
Daha doğrusu anımsayan yüzü
İlençler denizinde yüzerdi.

II

Dikenli tele takılmış çiçek,
Yüzümüz çiçek diye seni getirdi.

Gökyüzüne çarpıp düşen kelebek,
Kumaşları mı diyeceksin şimdi?

III

Pencere silen kadınların
Uzaklarda bir yeri aynatmasından belli;

Giysilerden, bayraklardan, cenaze törenlerinden;
Ayakları dolaşan sandalyelerden;

Ağız ağzına dolu telefonlardan
Gözleri bozuk paralardan

Saplantılı duvar saatlerinden
İçkilerin giderek küçülmesinden

Belli, iyi şeyler olmayacak.

IV

Meyvelerin turuncu aktığı oynak oluk,
Aynalar eşiği.

Merhaba tahıl,
Yolun bilgisi işte bitti!

Evreşe,
Tek türküsüyle varolan ela gözlü kasaba,
Bir çocuğum olsun isterdim senden.

Adını değiştirmiş...

V

Bir şey var şu bizim durumumuz ona benziyor

Umarsızlığı yüceltmek mi desem?
Renkleri beklemek belki...

Makbule geçmeyen armağan
Ya da
Zindanda gökbilim öğrenimi.

Ya da
Satın alınmak
Ezgiler tarafından.

VI

Yakup Cemil'in
Kurşuna dizilmeden hemen önce
Üst üste içtiği
Omründeki ilk üç sigara.

VII

Ölü duvağı,
Ak altın
Boz altın.

VIII

Kafes de, diyorlar, kuşu neden istesin ki!

Gözlerine mendil bağlamış hocalar

Nerden mi öğrendim, gazeteden mi?

Karaköy altgeçidinde bekliyor
Şemsiyesini tüfek gibi asmış omzuna
Ölüm meleği.

IX

Yazı artık günbatımında
Yazı bize geldi.

X

Bir şey var
Balkonlar kollarını açmışlar
Ona sarılacaklar.

8.10 VAPURU

Sesinde ne var biliyor musun
Bir bahçenin ortası var
Mavi ipek kış çiçeği
Sigara içmek için
Üst kata çıkıyorsun

Sesinde ne var biliyor musun
Uykusuz Türkçe var
İşinden memnun değilsin
Bu kenti sevmiyorsun
Bir adam gazetesini katlar

Sesinde ne var biliyor musun
Eski öpüşler var
Banyonun buzlu camı
Birkaç gün görünmedin
Okul şarkıları var

Sesinde ne var biliyor musun
Ev dağınıklığı var
İkide bir elini başına götürüp
Rüzgârda dağılan yalnızlığını
Düzeltiyorsun.

Sesinde ne var biliyor musun
Söylemediğin sözcükler var
Küçücük şeyler belki
Ama günün bu saatinde
Anıt gibi dururlar

Sesinde ne var biliyor musun
Söyleyemediğin sözcükler var.

TERCAN

Mamahatun Türbesi iki katlı
Alt katta yılan parlar

Bir at kışner sümbüli
Kamyonları ala boyar

Rüzgâr
Az ötedeki
Eski kervansarayı
Eleştirir durur

İhtiyar adamla çocuk
Ordadırlar

Hiç konuşmazlar

Çömelmiştir ihtiyar
Bir olanak gibi
Sıkıştır avucunu

Çocuğunsa
- Göz göze gelebilirseniz -
İpi kopmuş bir uçurtma
Hızla uzaklaşır bakışlarından.

EDİP
CANSEVER

Yeşil ipek gömleğinin yakası
Büyük zamana düşer.

Her şeyin fazlası zararlıdır ya,
Fazla şiiirden öldü Edip Cansever.

AÇILMAMIŞ KAPILAR

Sendiğin kentlerin selamı sanki
Sülüs kamyon şoförleri
Küfi hamallar

Anılar hep sonbaharda gibidir
astrakan gecede
süt yıldızlar

Belleğinin yerini tutar kadehindeki
Taşlar taş kemerler
İvedi sarmaşıklar

Hayatını sarsan binbir andan
adlarını yıllara
veren yargıç krallar

Ne varsa yarım kalmış, geleceğindir
Bir kez girilmiş sokaklar
Açılmamış kapılar

Bilir misin iki kökeni var hüznüniyetinin:
çiçek durumu aşklar
yaprak düzeni siyasalar

LAVANTA

Odanız kızkardeşinizdir,
Büyük Ş'lerle iner giysiniz;
Bir kez onarılmış anıt mihrap;
Hemen pencereye geçersiniz.

Bütün şarkıları düşünün,
Sizin yüzünüz çıkar ortaya,
Konsolun üstünde yelpaze,
Yan yana yan yana düşünün ama.

En derin çizgiler, güzelim,
En tatlı anlardan kalma...
Değme acı baş edemez
Hazların lâl oyuklarıyla.

Çıkarken yığılan basamaklar
Kaçı kaçırirler inerken,
Beyaz sunağıyla gotik tapınak,
Eliniz sanki hep trabzanda.

Bir şeyiniz olayım sizin,
Hani nasıl isterseniz,
Oğlunuz, kiracınız, sevgiliniz;
Dünyanın bir ucuna
Birlikte gider miyiz?

Bekletilmiş ipeklinizden
Kopmaya can atar bir düğme;
Boş verin, o düğme hayın,
Gider miyiz?

Şimdiye dek düşünmediyseniz
Bakmayın içinde ne var,
Küçük bir kitaptır yaşamak
Ehinde tutmaya yarar.

KARACAOĞLAN

Kilimim siyahtır bütün renklerden
İçinde kil var milim var

Umut'un içinde mut varsa
Umutsuzluğun da içinde umut

Bağnazlığın içinde Banaz
Goturup sonra Sivas'ta astılar

Ülkemin ırmakları dışarı akar
Neden bilmem can havliyle akar

Akarsuların hepsi karasu
Dağ doruklarında denizyıldızı çakıllar

Akıntılar akıntılar ters akıntılar
Üstünde simürg uçar

Mahpusta beyaz elli Musa
Balıkçıl yürüyüşlü firavunlar

Kedi adimli dışışleri bakanları
Onun parmaklarıyla konuşurlar

Aynlık vezirleri yabancıl yontular
Nâzımdaki nâzı okşar gibi dururlar

Babam sayrı düşmüş, döşeginin altında
Kasım güneşi ve asık yüzü tanrılar

Yaş otuz beş dantel gibi ortasından
Sessizce yırtılmış temiz yüzü hacılar

Karacaoğlan der ki göçüm söküldü
Kilimim parça parça acılar al al açar.

1994 ELİYLE,
SAMANYOLU'NA

Yaşadım, Tanrım,
Yarım ve uluorta,
Bir dahaki hayatta,
Varsa öyle bir hayat,
Şiir yazar mıydım,
Bilmiyorum.

Ama kadınlar, Tanrım,
Öyle sevdim ki onları,
Gelecek sefer
Dünyaya
Kadın olarak gelirsem,
Eşcinsel olurum.

TURGUT UYAR

Ak odada oturur
Kapısı penceresinden çok

Gözlerinde yıldızlar
Serin yerde durur

Bir elinde kadeh
Öbürünü yarasına bastırır

İnşaattan ses gelir
Bir şeyi okşar gibidir

Uzanıp durmuş mahcup
Işığagöçerin şarkısı

Dönülmez dizeler içinde
Onunkiler gılaçılır

Öldüğü gün
Hepimizi işten attılar.

Sukürenin perisi sen; sen, taşkürenin avcısı,
 Bir kişi daha olsa yanınızda
 Siz orda öpüşürken,
 Ne diyorum bir kişi daha;
 Alamut kalesinde öpüşürdünüz.
 Ona göre geliştirdi her şey,
 Yeni bir güzelduyu açılırdı
 Bir töre cançekişirken.

Karagözlü hançer, sen; sen, mavi bakışlı kılıç,
 Unutulmazlarınızı dökerken birer birer,
 İki kişi daha olsa yanınızda,
 Mihri'nin vuruluşu ve çantası
 Ve elindeki tuğla da gelirdi gündeme;
 Daha sonra kesilen barsağı, iki metre;
 Kediler uzaklaşırdı ısrarla camdan bakan;
 Ne diyorum iki kişi daha.

Kavaldan akan gökyüzü, sen; sen, düştüden geçilmez bahçe,
 Sınıf arkadaşları, şarap ve tüzük kokan,
 Dağın Eskisi'ne iki vadiden seslenirken,
 Ne diyorum beş kişi daha olsa yanlarında,
 Ama her şeye üçünün bileşkesinde varan;
 Ne bilim-sanatı Hayyam'ın, ne siyaseti Nizam'ın,
 Ne yiğitlik, ne aşk... Bir şey kalmazdı tek başına.
 Ahırlarımızda her zaman sana ayrılmış bir at vardı.

Ve sen sonunda bir gün çıkar gelirsin diye,
 Çok şeyin adı küçük yazıldı;
 Silinmez anlar vardır,
 Karşı konmaz özlemler,
 Ben şimdi ne istediğimi de bilmeden artık
 Bağırıp duruyorum ya, şurda,
 Sen yaz sonunu ilan eden güzel keten,
 Güneşten virtilmiş caz, sen!

Kızkulesi'nin düş getiren pay senetleri
 Kısa günde kapış kapış gitti

İşçisi koylusu öğrencisi şairi
 Tam tamına 49,5 milyon kişi

Yazıldı defterine güzelliğin
 Çocuklar sabah akşam resim çektirdi

Sevinçler acılar şarkılar ki
 İstanbul'u an an görünür kılar

Fenerime uğru yeşil tatlı pembe sürülmüş
 Yanında ne ki Koç'lar Sabancı'lar

Sonra 49,5 milyon düş senedi
 Bir sabah törenle denize verildi

İçlerinden üç tanesi de
 Şu şu şu kişilere ciro edildi:

Tarihin babası sayılan Herodotos'a;
 Tarihin bir babası daha varsa ona;

- Ve uzun tartışmalardan sonra -
 Nüfusumuzun geri kalan kısmına.

TÜRKÜ

Bir kitap düştü yanan bankadan
Kaptım hemen eve koştum
Sayrılıklar yapıtı ki baştan sona
Bağ bahçe tutkusuyla okudum

Masalın sonunu bekliyorum şimdi
Herkes toplanacak bir odada.

Şimdi sen varsın gidiyoruz
Şu genç kız dizini dayamış
Şoförün ensesine
Aslında o götürüyor bizi

Dolmuşta sekiz kişi
Oyuncaklar gibiyiz

Sanmasınlar inanmıyorum
Elbet inanıyorum tanrıya
Herkesin kendi tanrısı var
Sen ölünce ölüyor o da.

SİGARAYI
BİRAKANIN
SURI

Eskiden birinci işimdi sigara içmek
Şimdiyse içmemek birinci işim.

DOSTLUKLAR İÇİN DÜZYAZI

Erkekler arasındaki dostluklarda
Av anlaşması da var.

Kadınlar arasındaki dostluklar...
Siyah ve yer yer yıldız ışınlı
Bir kumaşın arkasında
Usulca dönen bir çiçek düşünürüm.

Biri lambayı avucunun içiyle kapar
Dünyanın ucunda sözcükler düşünürüm,
Berrak burun delikleri havada biri
Savunma ve içdökü koklar.

Savunmanın binbir gizi
Düzgün açılmış sigara paketleri
Ayakta duran pantolonlar,
Anılar ortalıkta dolaşır ve karmaşır.

Kurtarılmış zamanların
Sonsuz çay içilen
Oturma yerlerinde onlar
Dayanıklı ve yaklaşılmazdırlar.

Hele çocukluk dönemi dostluklarını
Güncel tutmayı bilen
Yaşlı kadınlar!

Kadınlarla erkeklerin dostluklarında
Kadın payı oldum bittim ağır basar
Dönmektedir yine o savunma çiçeği
Yine kumaş yine içdökü,
İnsan ilişkilerinin doruğunda
Patika erkencisi
Ve çekingen bir tilsim var,
Öğrenilse de hiçbir zaman çözülemez.

Kadınlar uçadırlar,
Hele evli kadınlar.

KISA TÜRKİYE TARİHİ

Şelaleye

Düşmüştür

Zeytinin dali;

Celaliyim

Celalisin

Celali.

* Krş. bu kitapta s. 186'da "Kısa Türkiye Tarihi" (Ed N.)

KISA TÜRKİYE
TARİHİ II

Üç anayasa
ortasında büyüdü:

Biri akasya
Biri gül
Biri zakkum.

KISA TÜRKİYE
TARİHİ III

Türkiye'nin adı,
Soyadı yasasından beri
Atatürk adından
Soyutlanamadı:

1930'lu yıllarda
Ettürkiye;

1940'lı yıllarda
Atetürkiye;

1950'li yıllarda,
Üditürkiye;

1960'lı yıllarda
Ötetürkiye;

1970'li yıllarda,
Atatürkiye;

1980'li yıllarda,
Aditürkiye;

Mavi yolculuklar var bir de,
O yunani o güzel yolculuklarda,
Hemen her zaman:
Adatürkiye.

KISA TÜRKİYE
TARİHİ IV

O yıllarda lkemizde
Çeşitli hükümlerle
Yetmiş iki dilden
İkisi yasaklanmıştı.

İkincisi Türkçe.

KISA TÜRKİYE
TARİHİ V

Kahvede subay yok,
Bu nasıl iştir!

SÖZ YITİMİ

KEHANET 1985

Lokman şair senin hayatın
Yedi kırlangıcın hayatı kadar
Altısını ardı ardına yaşadın
Bir kırlangıcın daha var.

SÖZ YITİMİ

1.
Yürüyor muyduk,
Yoksa bir doğa parçasının
Altını mı çizdiriyorlardı bize?
2.
Ellerimizde küçük kâğıt kutular
Yüzlerimiz asılsız.
3.
Bir yere geldik ki
Hiçbir sokağın adı yok.
4.
Binlerce çocuk,
Siyah-beyaz bir kuşak,
Ötelerden akar sessizce.
5.
Cebimde bir paket sigara
Bir tırnak makası
Bir mendil
Ve bir küçük yaratık
Ne olduğunu bilmediğim.
6.
Bir yere geldik ki
Güneş, heyy!
Ay, ayy!
7.
Bu toptan içine devrildiğimiz
Bu bir şey, bir değirmi,
Anlatılmaz bu, bu bir gülümseme.
8.
Öteliinde

ANISI

- Simgelerin, herkesin olduğu an,
Ay fena oynar yerinden.
- Tam tutacakken ötesine geçersin
Ulaşmak istediğin şeyin.
- Yelkeninin lotus bakışlı ucu
Akşamını kanata kanata
- Kalyonlar vardır, yanında,
Mutsuzluk küçük kalır.
- Avucunun içindeki suda
Uçuk ehram çalkantısı.
- Döşegün, buzulların altında,
İlk anı, bir ilk çocukluk anısı.

DÜŞÜNCEİ DEĞİL,
KENDİSİ

Çiçekleri sulayan adamın
Bir sürü adı vardır.
Üsküdar'a at yollar.

Fırat suyu bütün bir bölgeyi
Takma adlarla dolanmak
Zorundadır.

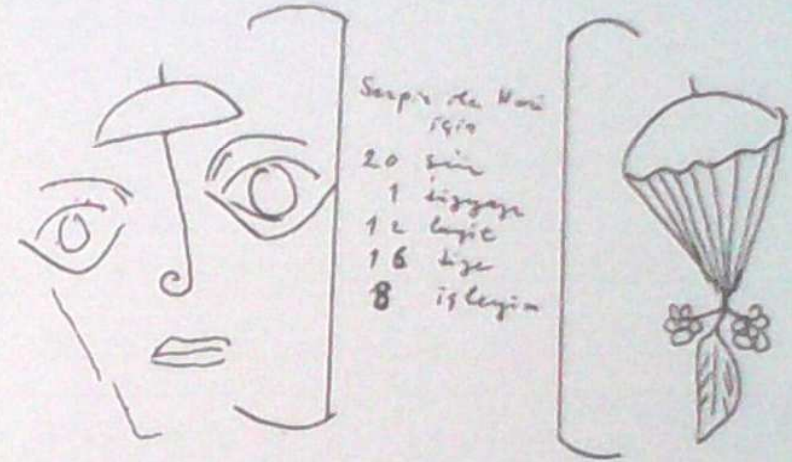
Ölüm güney yarımkürede
Çok sığ ve sonsuz geniş
Bir ırmaktır
Ganj da derler ona

Ölüm deyince

Zamansızlığın ortalarında
İstanbul'da enderun ağaları
Padişahın buyruğuyla
Kartopuna tutar birbirini.

GÜZ BİTİĞİ

Göz Bitirici

1 DÜZYAZI

Saatlerle yaşadınız. Düşlerinizde doğulu bir ressamın elinden
çıkmiş ağırlıksız yapraklar.

Kızböceği de göründü. Gece de uçmaya başlamış.

Bakır kaptan günlük kokusu yayılır.

Geceyle birlikte.

Gece de.

Sen Serpin, sen Nuri, orda burda nasıl dolaştırdınız. Benzi-
yordunuz. Aynı kişi miydiniz?

İki din var: siyah ve beyaz. Gerisi?..

İKİ
KALP

İki kalp arasında en kısa yol:
Bübirine uzanmış ve zaman zaman
Ancak parmak uçlarıyla değebilen
İki kol.

Merdivenlerin oraya koşuyorum,
Beklemek gövde kazanması zamanın;
Çok erken gelmişim seni bulamıyorum,
Bir şeyin provası yapıyor sanki.

Kuşlar toplanmışlar göçüyorlar
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

EŞDEĞERİYLE YAN

Eşdeğeriyle yan yana yürürken
Cehennem sokağında birey olmak,
Ve en inceldikten sonra
İlkel sözcüklerle konuşmak seninle.

Saat beş nalburları pencerelerden
Madeni paralar gösteriyorlar,
Yalnızlığı soruyorlar, yalnızlık,
Bir ovanın düz oluşu gibi bir şey.

Hiçbir şeyim yok akıp giden sokaktan başka
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

ATILAR DELTALARA

Atı'lar deltalara gömülen atı'lar,
Saçı'lar fiyortları open saçları,
Kutu'lar, Haliçlerden susmuş kutu'lar,
Taki'lar eski aşkları imler takı'lar.

Bol dökümlü gömleğinin içinde
Sırtını ve karnını dolanan
Ve sonunda sincap olan
O kuş.

Seni o kadar yakından görünce,
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

ÇEKİRGE BULUTU

Çekirge bulutu içinde
Koynuma soktuğum ekin;
Çalgılar ikidurur sürgün ilinde,
Bir gözü mavidir bir gözü bleu.

Gölgede boy atmuş top fesleğen,
Bir ilkokul bahçesinde görmüştüm seni,
Marienbad ilkokulu, Nişantaş'ta;
Bir çocuk yeşil örtüyü çekiverdi.

Hızla geçen otobüslerin ardında benzeşmek...
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

SÜLÜNÜN YÜZÜ

Sülünün yüzü bir atmosfer olayıdır.
Rasgele yazarı avcıdan öğrendim:
Yabanördekleri donmasın diye,
Suya nöbetleşe kanat vururlar.

Ve işte şamandırasıyla Beşiktaş'ımız,
Çapraşık bir yüzyılı geriye atar;
Tanrım siz şu uzun Anadolu'yu
Çocukluk günlerinizde mi yarattınız?

Senaryocu bayanla bir bankta oturuyoruz
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

İLKOKULU BİTİRDİĞİ

İlkokulu bitirdiği gün Cumhuriyet şairi,
Saçında kurdelesı Lozan gibi;
Sonra her yıl öldürüldü, öldürüldükçe de
Hemeninden göğe hüthütler çizildi.

Gelecek zaman oldu, şimdiki zaman;
Irmak aşağı inen güz parçası,
Çok süslü bir halkın arasından,
Benimsin!

İyi anlarında sesin kalınlaşıyor.
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

BİLGİSAYAR OLARAK

Bilgisayar olarak kullanılmış bir gölü
Selçukluya pragmalar taşıyan Gazali
Bir ilk aptallığı düğüm sayarak
Yadsımış dört yanı hep yukarı bakmış.

Bu yüzden önündeki ayna kırılır kırılmaz
İntihar etti sayılmış tasavvuf ehli,
Yine bu yüzden doğduğu an
Kaymaya başlamış Osmanlı yıldızı.

Baktım yeri toparlıyor ayak izleri
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

AFYON GARINDAKİ

Afyon garındaki küçük kıızı anımsa, hani,
Trene binerken pabuçlarını çıkarmıştı;
Varto depremini düşün, yardım olarak Batı'dan
Gönderilmiş bir kutu süttozunu ve sutyeni.

Adam süttozuyla evinin duvarlarını badana etmişti,
Karısıysa saklamıştı ne olduğunu bilmediği sutyeni,
Kulaklık olarak kullanmayı düşünüyordu onu kışın;
Tanrım, gerçekten çocukluk günlerinizde mi?..

Eşiklere oturmuş bir dolu insan
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

DAHA BEN

Daha ben ilk kazmayı vurmada
Elime gelen Karabitki'li testi,
Nefertiti'nin mutfakçı sayılan yerde
Koyu sır yeni hicret yollarını kesti.

Terimler, eşekarıları sözcüklerin,
Acımasızdırlar, adsız ve süeldirler,
Önlerine katarak insan ve hayvan listelerini
Sabah akşam kapınızın önünden geçirirler.

Fazıl Hüsnü diyor ki, ne diyor Fazıl Hüsnü?..
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

İÇTİM
O

İçtim o bin yıllanmış testiden, içtim, içtim,
Örtüler arasında yeryüzü beğenisiyle
Ayışığını paylaşırdı bacakları,
Öptüm ayak parmaklarını, öptüm, öptüm.

Pu' unu cezalandırıyor kır delisi;
Oğlan iki ev ötede, Londra'dan gelmiş;
Yazsınlar felaketlerin hep çift geldiğini,
Garson acıması tutmuş içkievini.

Ortaoyunumuzun dekoru bir kâğıt mendil
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

BİR
MİNELİ

Bir mineli altın saat,
Bir altın köstek ve madalyon
Bir roza maşallah,
On iki miskal inci.

Madalyonunu ve boncuğunu
İttim içeri,
Gözlerimizin dibi karıştı
Dağyollarının uzak dumanı gibi.

Ve konsolun üstünde noksan bir gümüş kutu
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

METİNLERDE BULUŞTUK

Metinlerde buluştuk, kopkoyu deyimlerde,
Koşut ve eşzamanlı okuduk kimi kitapları;
O arada iki de defterimiz oldu,
Biri babasına daha çok benziyor.

Bir türlü kotarılamayan uğraş,
Ç harfini daha yeni dönmüşüz;
Gözlerimizde İbni Sina bozukluğu,
Dostumuzsa, Bodrum'da, dönmez geri.

Uzaklardaydın, oracıkta, öbür kıtada,
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

KUÇUK ANNE

Kuşuk anne, kelepir kız,
Bir şey söyle bana,
Bana bir laf et ki binlerce,
Onbinlerce görüntü anlatamasın.

Genceli Nizami'nin dediği gibi
Taşı onunla yıkasalar
Üzerinde akik biter,
Bakışların ki...

İkinci bir parıltı var senin bakışlarında
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

18

ARALIK

18 Aralık 1985'te o salonda
Kişi nasıl kestirebilirdi ileriye?
Siz, kazıbilimler, alınyazısıbilimler,
Geçsin yıllar geçsin, seneler gibi.

Olur mu anımsamamak Onaltıncı Louis'yi,
14 Temmuz 1789 akşamı, Louis,
Şöyle yazmamış mıydı defterine:
"Bugün kayda değer bir şey yok..."

"Kehanet" adlı kısacık bir şiir buldum
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

HİÇBİR
SEMTTE

Hiçbir semtte berberin olmadı,
1954-1980 yılları arasında,
28 yılda 28 ev değiştirdin;
Leke kuşağı nasıl bilmez seni!

Arabesk nedir diye düşünmüştünüz;
Şebboy sesli bir cümbüş, eza içinde;
Eşitlik midir komedya, içtenlik mi.
Erdem diye benimsenmesi mi fırsatsızlığın?

Yürüyoruz bütünlemeye kalmış bir sessizlikte
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

MUTSUZLUK GÜLÜMSEYEREK

Mutsuzluk gülümseyerek gelir, adıyla süslenmiştir;
Banliyö treninde rastladığımız
Sınav saatini kaçırmış liseli kız,
Hep kazanırsın ey çözümsüzlük!

Ey otobüssever ey Troya yolcusu!
Anımsarsın, günlerce konuşup durmuştuk
O İB (ipekböceği) sesli kadını;
Birin Grönland'ı olmaya hazırlanıyordu.

İki çay söylemiştik orda, biri açık,
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

BİR KIŞ

Bir kış göğü gibi o saat alçalır ölüm,
Yalnız ısıtma duyusu kalır ortada.
Asya kentleri yürür dururlar,
Höyükler burnumda hızma.

Uzakta dev bir damla: Pırıl pırıl Pencap!
Tabanlarından kayıp duran sütunlar
Yitmiş bir geleceğin işaret parmakları;
Horasan uykusuna havlayan köpekler, Buhara.

Uzaklara bir bakışın vardı kafeteryada
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

PİRİ
REİS

Piri Reis geri çekmiştir haritasını
Azmayı çoktan unutmuştur hayvanlar;
Başlamıştır Sultanahmet sürüncemesi,
Kızlar yatakta yan yatmaya başlar.

Ben atımı böyle dört sürüyorum ya,
Yetişmek için mi, bilmem, kaçmak için mi?
Ya sen? Neden sende tehlike anlarına
Bunca hazırlıksız olma özeni?

Bir şey var, ancak makilerin orda söyleyebilirim,
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

BİR
ÇİÇEK

Bir çiçek duruyordu, orda, bir yerde,
Bir yanlışı düzeltircesine açmış;
Gelmiş ta ağzımın kenarında
Konuşur durur.

Bir gemi bembeyaz teniyle açıklarda,
Güverteleri uçtan uca orman;
Aldım çiçeğimi şurama bastım,
Bastım ki yalnızlığımış.

Bir başına arşınıyor bir adam mavi treni
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

GECE BİTKİLERİNDEN

Gece bitkilerinden korkuyorum,
Hayır, geceleri bitkilerden!
Gizlenirken vurulmuş ulaklara ağıttır
Bana açtığın her telefon.

İki kalp arasında en kısa yol:
Birbirine uzanmış ve zaman zaman
Ancak parmak uçlarıyla değebilen
İki kol.

An ki fıskiyesi sonsuzluğun
Keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

1 ŞARKI

ŞARKI

O düz ve yeni yaklaşma seviştikten sonra,
 El ele yürürsünüz daracık odalarda;
 Biliñle karılmıştır bu sevda,
 Şu akar kan yerine damarlarınızda.

Düşünebilir misiniz gülün tersini,
 Hele bir çocuk yüzünün tersini,
 Otur mu suya düşmüş yaprağın tersi?
 Parmaklarınızdır karışmış bağbozumuna.

Sesler o kadar da yeni olamaz;
 Elinizde bir erik dalı, aymaz;
 Mutfığa geçer dolabı açarsınız,
 Usulca dağılır gider uzaklara
 Bedeninden

barış

akan

bir

zürafa.

11 BEYIT

Mutsuzluğumu yeterince hak etmek için
Geri döndüm kilometrelerce yürüdüm.

Bakım aşk dizesi ayakta duramıyor
Kadın adına da söylenmemişse.

Her aşkta en az on kişi vardır
Bunlar en yakınlar ve tanıklardır.

Sefih yazılardaki nem
İlk giysiyi anımsatır.

Bir çadır bir dağın eteğinde
Doğaya odalar tanıtır.

Sığınacak yer kalmadı
Chagall'daki eşeğin gözünden başka.

Rüzgârgülünü tıkayan kürk hayvanları
Atalarımız birlikte eleştirsin bizi.

Kuyuya sarkıtan kadın
Saçından kavrayıp kızkardeşimi.

Ey ışık ayı g nl bol Eylül
Doğuda bekle bizi perdeli kentte.

 ncesiz bakışları yeryüzünün
Krater g lleri.

Gökyüzünden başka şey görmemiř
O g ller.

Doğru at doğru at,

Kühür diyorum bir saldırmama eylemidir.

İnsan süsüdür günah.

Gömmeden önce biraz gezdirin beni.

Zincir gibi öten ağaçkuşları.

Çayım kurudu kahvem taşsökülür.

Yeşil saçlı bataklık kızı.

Yazgunun bir günlüğüne güncelleşmesi.

Gözlerinde İbni Sina bozukluğu.

Sazan pullarıyla örmüş kapısını.

Kaç kuruşa elden çıkarmış Alaska'sını?

Her şey kış buğdayı içinde öğütüldü.

Türler esridi kimse yok mu orada?

Renkleri tek tek alırsan hepsi tarikat.

Benim küçük kız çocuğu tanrım!

Mitos, yitme n'olur!

KALANLAR

DERGİLERDE KALANLAR

ŞARKISI-BEYAZ*

Avıclar geçti, affedilmemiş insanlar geçti
Şehirler taş yürekliydi Şarkısı-beyaz
İnsanların büyük rüyaları vardı
İnsanlar bir ölümle öldüler ki
Sevgiler arasında şaşırıp
Bir unuttular ki deme gitsin.

Ben olanca kuvvetimle
Halatlara asılıyorum nafile
Ben ayrı düşmüşüm bir kere
Ayrı düşmüşüm insanlardan.
Bu yıldız tutmaz mavilikte
Ne deniz ne köpük kâr eder bana.

Arada bir ağlamak için
Onu kocaman ellerimle sevdim.
Ölüm daha saçlarına gelmemişti Şarkısı-beyaz
Saçlarını koynumda saklıyorum
Arada bir ağlamak için.

Ve suların altında mavileyin
Küstah bir çalparaydı ayağını uzatmış
Mes'ut hatırasına balıkların.
Ve kocaman küfürleriyle sarhoş
Yatardı yavaşlamış tüyleriyle
Gemilerin öldürdüğü kuş.

Sıraküzaya uğrayamadık
Torbadaki çakıllara baktım Şarkısı-beyaz
Benimkilerin üstünde üç tane hilâl
Üç tane uzun hilâl vardı, upuzun
Sıraküza açıklarında bahanesiz bir yaz
Çalkandık durduk.

* Cemal Süreya'nın yayımlanan ilk şiiridir (Ed N.)

Ayıcılar geçti, mağlup insanlar geçti
Rüyalar darmadağındı Şarkısı-beyaz
Sonra dalgalar geldi dile
Sonra bir mavilik aldı her yerimizi;
Nasıl hatırlıyorsan dünyayı
Öyle.

(Mülkiye, Sayı: 11, Ocak 1953)

HAFTA SEKİZ

Karım vardı ya benim
Karım beni gölgemle aldatıyordu,
Saat yedi demeden daha
Orun kollarına atılıyordu.
Aşkane cümlelerle filân hep
Bir değil, on değil, Allah'ın her gecesi
Karım beni gölgemle aldatıyordu...

Se siz olun da dayanın dostlar
Gölgem beni artık takmaz olmuştu.
Meselâ ben şapkamı çıkarsam
O kazık gibi dikiliyordu,
Meselâ yolda yananayız değil mi
O bir taksi çevirip doğru eve.
Gölgem beni artık takmaz olmuştu.

O daima evde, karım daima güzel
Delirmek işten bile değildi.
Ne yapmak diye içimi yerken
Gölgemin karısı aklıma geldi,
Ben bu tarakta bezi olmayan
Ben gölgemin karısını ayartamazdım
Delirmek işten bile değildi.

En makûlü çırılçıplak bir çare;
Hafta sekiz cürmümeşhut bir...
Karım gözlerindeki son damla maviyi
Elleriyle saklıyordu her seferinde.
Başka bir şey olsa insan affedebilir
Ama namus vardı ortada namus,
Hafta sekiz cürmümeşhut bir...

(Mülkiye, Sayı: 13, Mart 1953)

Dİ GEL

Hem ayrıldık hemi de öldük
Kimimiz haritanın bir ucunda; kimimiz öbür
Kimimizin gözlerinde jandarma mavisi
Kimimizin bayrağı naftalin içinde.
Ah! İnanmadık bir türlü inanamadık
Gökyüzü acıyım demedi bize.
Kaç turna sürüsü süzülüp gitti
Buğdaylar kaçınıcı sarardı üstümüze.
Ah! Umutsuz türküler yaktık, ağladık
Biz dayanamaz olduk gayri
Di gel gayri zalım ürüzger
Di gel...

(Mülkiye, Sayı: 14, Nisan 1953)

ÇIKMAZ SINIR

Dün hayatıma bir köpek girdi
Köpek, basbayağı köpek, sokak köpeği
Dün girdi, dün 22 Nisan Salı
Sıpkamla beraber oturuyordum,
Mersim mütehayyil, vakit akşamdı şehirde
Aklında yalan yere fiiller
Yırpayalınız, ben bana oturuyordum;
Bir köpek geldi, hayatıma girdi
Köpek, basbayağı köpek, sokak köpeği...

Bakışlarımız birden buluşuverdi
Ervelâ gözlerim baktı, sonra ben baktım
Kucağıma aldım sonra, sevdim, okşadım
Simitçi geçseydi simit ısmarlardım
Küçük küçük doğurdım önüne,
Simitçi geçmedi avucumu yalattım.
Kopekti ama anlayışlıydı
Öyle köşede kalmış, öyle korkak
Ervelâ gözlerim baktı, sonra ben baktım...

Gölgeyi gördüm yerde sonra, seni hatırladım
Bir tekme yapıştırdım köpoğluna.
Baktım saat kulesi orda, akrep altıda
Baktım insanlar eski yaşamalarında
Baktım bir şarkı almış gidiyor dudaklarını
Gölgeyi gördüm de yerde, seni hatırladım
Belinin ortası budur diyerek
Bir tekme yapıştırdım köpoğluna...

(Mülkiye, Sayı: 15, Mayıs 1953)

ÖLMÜŞTÜK*

Büyük bir ihtimalle ölmüştük
Şehir kan-kıyametti arkamızda,
Gökyüzünü katlamış bir köşeye koymuştuk
Yıldızlar kaldırımlara dökülmüştü bütün
Hamza bütün parmaklarını ortaya dökmüştü
Cebinde biriktirdiği parmaklarını,
Hamza son şarkıyı kırka bölmüştü,
Doğrusu iyi idare etmiştik
Doğrusu iyi haltetmiştik
Yaşayanlar seven sevene dünyada,
Biz öldüğümüzle kalmıştık...

(Mülkiye, Sayı: 16-17, Haziran-Temmuz 1953)

ŞİİR

Daha bir dokunaklı gelir şarkı şarkıdan
Daha bir duygulu oluruz, ağlarız
Başlıklar geçmedeyken, beyazken gürültüsüz
Olan umudumuzla kalakalırız ortalıkta
Bütün bu insanca üzgünlüğümüz dillere destan

Daha bir yumuşak uçar kuş kuştan
Gecelerin yanısıra iyimser, yavaş
Yaşamın mutluluğu sarar içimizi, serinleriz
Kalıverdik mi bütün utancımızı, yoksulluğumuzu
Başlar yeniden aramızda kadınlık, erkeklik, sevgililik
Sevdalanırsınız yeni baştan.

Daha bir sevgili gelir gün günden
Daha bir yaşanacak buluruz yeryüzünü
İçimizde bir titreme hep öyle kalan
İnsanlığımızdan ötürü, güzelliğimizden, çirkinliğimizden
Bize kavun karpuz veren Tanrıyı
Sevmek gerektiğini biliriz...

(Mülkiye, Sayı: 22, Şubat 1954)

* Bu şiirin farklı bir versiyonu "Hamza" adıyla Önercink'te de yer almaktadır.

ESKİ KADINLAR

Baktık çıldırmak işten değil
Söndürüp attık cigaramızı
Baktık olacak gibi değil
Bir adam düşündük camların arkasında
Baktık beyaz pardesülü burunlu
Bir adam birdenbire peydahlandı
Kaptığımız gibi şapkamızı eski
O eski kadınları bilirsiniz
Keder basınca bilhassa hatırlanan
Sokaklarda yaşanmış veya evde
Karanlığın ortalık yerinde beyaz
Ve sevgili olan enine boyuna

Baktık olacak gibi değil
Kaptık şapkamızı dışarı çıktık
Ama gel ki kazın ayağı öyle değil
Baktık değişen bir şey yok ortalıkta
İki kişi bezik oynuyordu veya tavla
Birinın zavallı olduğunu gördük
O zavallı kadınları bilirsiniz
Sevildimi pekalâ sevilebilen
Geceyken yağmurluyken hava
İyice inceltip ufak yüzlerini
Birebir gelirler yağmura karanlığa
O eski kadınlar o zavallı

(Mavi, Sayı: 19, 1 Mayıs 1954; Cemal Süreyya imzasıyla)

İYİALE

Sen hep son kadehe geliyordun
Dudakların başkalarının masasında lâle
Ben boynumdaki ipe bir düğüm daha atıyordum
Pisinden başka gidecek yer yoktu
Seni artık hiç sevmediğim halde

Senin o eskisi olmamana imkân yoktu
Ama inadından yapıyordun bunu Cemile
İnatlandı hep o içip içip gitmeler
Bense boşalttığın kadehleri satın alıyordum
Enayilik ettiğimi bile bile

İyile o çıkışın yok mu kapıdan
O Allahın belâsı herifle
Başkasının olmayı bir türlü beceremiyordun
Millet arkandan gülüyordu
Düşüğün hale...

(Mavi, Sayı: 24, 1 Ekim 1954; Cemal Süreyya imzasıyla)

GÖLGE OYUNU

Gölgeme bak gölgeme
 Amma âşık, amma divane
 Oturmuş kanepesinde gurbet elin
 Kendini seyreder gözlerimde
 Amma âşık, amma divane.

Gölgene bak senin gölgene
 Amma fakir, amma biçare
 Ceplerini elleriyle doldurmuş
 Aynı kanepesinde gurbet elin
 Amma fakir, amma biçare.

Ya öbür adamın gölgesi, öbür
 Amma hinoğlu hin, amma hergele
 Ayıp fiiller kuruyor belli
 Kulakları toprağın üstünde kocaman
 Amma hinoğlu hin, amma hergele.

Gölgelere bak gölgelere
 Amma işsiz güçsüz, amma avare
 Şarkılara inanıyorlar bütün gün
 Hepsi de aynı şarkının insanları
 Amma işsiz güçsüz, amma avare...

(Varan, Sayı: 4, 1 Mart 1955, Cemal Süreyya imzasıyla)

KESİK

Sokaktaki adamların gözlerinde yitik
 Nasil oluyor bir türlü anlamıyorum
 Arada bir barış arada bir gökyüzü
 Her şeyin güzeli aşkla beraber
 Kesik kesik

Hiç durmadı aşk dursa bile dünya
 İnsanlar sevdiler hep bazı insanları
 Gece inmesin gözlere ve sokaklara
 Vücutlar arasında kadınlık erkeklik
 Aşkla ayakta

Ama ne var eskisi gibi değil
 Bir başına değil aşk başka sevilerle koşullu
 Meselâ barışa arada bir gökyüzüyle
 Her şeyin gerçeği insanlıkla beraber
 Aşk ünlü güzellik

Bir şey var değişen belli besbelli
 Hangi şarkıya gitsem görüyorum
 Açılan gözlerinde büyük büyük
 Almış insanları bir düşünce
 Hürriyet eskidi

(Yenilik, Eylül 1955, Cemal Süreyya imzasıyla)

Şimdi Bursada ipek çeken kızlar
 Bir karasevda halinde söylemektedir:
 Görmeye alıştığımız nice yazlar
 Kimleri alıp götürdüler ama kimleri
 Karanfil bıyıklı genç teğmenleri
 Ak saçlı profesörleri, öğrencileri
 Adları şuramıza işlemektedir
 Ah dayanmaz dayanmaz bakmaya gözler
 Bir karasevda halinde söylemektedir
 Şimdi Bursada ipek çeken kızlar

Şimdi Erzurumda çift sürenlerin
 Geçit vermez kaşlarının ardında
 Derindir, ıssızdır, korkunçtur gözleri
 Sabahın demiri girdikçe toprağa
 Hınçlarını gömmektedir içine yerin.
 Çünkü millet hayınları Ankaralarda
 Çünkü İzmirlerde, çünkü İstanbullarda
 Çünkü başka yerlerinde memleketin
 Kanına girdiler masum gençlerin
 İşte onun için karanlıktır gözleri
 Şimdi Erzurumda çift sürenlerin.

Şimdi saat sekizdir başlar gecemiz
 Gündüzü kısaltılar geceyi uzattılar
 Şimdi acının ve hüznün göklerinde
 Umudun yıldızı sarı yıldız mavi yıldız
 Uykumuzun bir ucunda bombalar
 Bir ucunda hürriyet inancı sabaha kadar
 İngiliz usulü piyade tüfekleriyle
 İnsanca yaşamının onuru arasında
 Milletcek bir gidip bir geliyoruz
 Şimdi saat sekizdir başlar gecemiz

Şimdi ay doğar bulutlar arasından
 Karat derebeyleri yureksiz Bohu beyleri
 Hırsızlar, yüzde oncular, kumar erleri
 Çeten ve hile ile haklarımızı alan
 Zalmu ve alçaklığı yöneten murdar üçgen
 Buluyor musunuz bir orman geliyor şimdi
 Türkülerini duyuyor musunuz nice derin
 Vakınuş çoban ateşleriyle dağlarda
 Karanlığı tutuşturup bir köşesinden
 Geceyi gündüze çevirenlerin

Biz şimdi alçak sesle konuşuyoruz ya
 Sessizce birleşip sessizce ayrılıyorz ya
 Anamız çay demliyor ya güzel günlere
 Sevgilimizse çiçekler koyuyor ya bardağa
 Sabahları işimize gidiyoruz ya sessiz sedasız
 Bo, böyle gidecek demek değil bu işler
 Biz şimdi yanyana geliyor ve çoğalıyoruz
 Ama bir ağızdan tutturduğumuz gün hürriğin havasını
 İşte o gün sizi Tanrılar bile kurtaramaz.

(Papirüs, Ağustos 1960)

SAAT BEŞ

İstanbul'da elimi kaldırdım
 Biraz içkiliydim, biraz sevdalı, biraz da minareli
 Geleni geçeni durdurdum
 Bakın dedim bakın gökyüzü nasıl eskimemiş
 Bir de şu martılara bakın nasıl alıngan martılar
 İstanbul'da en ince minarede
 Beş tane gözüm vardı mavi

İstanbul'da gözümün birini söndürdüm
 Balıkların yansı yok oldu gitti
 Hiçbir balığın kuyruğu yok kör oldum
 Ben bir zamanlar yelpazeli kadınlar görürdüm
 Evlerinde kocalarında uykularında
 Yarı yarıya saç yarı yarıya dudak
 Nasıl sıcak olurlardı düşünürdüm

İstanbul'da Divanyolu'nda denizin orda
 Bütün milleti başıma topladım
 Herkes birşey söyledi kendine göre
 Bir kadın döküre döküre susuyordu
 Yaklaştım yanına elini tuttum.
 Bak dedim martılar ne kadar alıngan
 İşte tam bu sırada saat beşi vurdu

(Yusufçuk, Sayı: 4, Nisan 1979)

MEZARTAŞI ÇİÇEKLERİ

2000 aşk ve 200.000 dize
 Ünlü şair İlhan Berk burda yatıyor
 Yolcu, n'olur, ^{sevaptır} sakın üşenme
 Yukardaki sayıya bir sıfır da sen ekle

20.000 aşk ve 90.000.000 dize:
 Ünlü şair İlhan Berk burda yatıyor!
 N'olur yolcu, sevaptır, sakın üşenme,
 Yukardaki sayıya bir sıfır da sen ekle.

(Yusufçuk, Sayı: 7, Temmuz 1979)

Uzunay Milliyet'in altın dişiydi,
 Bugünse o boşluğu Felek dolduruyor,
 O kendi protezini, Refik de sütdişlerini
 Zaman zaman altın suyuna daldırıyor.

(Yusufçuk, Sayı: 9, Eylül 1979)

III

Adı Çetin 'di soyadı Altan,
Dobra söyledi dobra baktı;
Temiz kanla birlikte kirli kan,
Hepimizin kanı onda aktı.

(Yusuŕçuk, Sayı: 10, Ekim 1979)

IV

Vaktiyle ordudan ayrılmasaydı Dağlarca
Belki şimdi yine böyle emekli olacaktı;
Ve şiirleri Resmî Gazete'de çıkmıyor diye
Yine böyle yakınıp duracaktı.

(Yusuŕçuk, Sayı: 11, Kasım 1979)

V

Aralıksız kar toplar kepenegi,
Kıravatındaki kir mevsimin kırı;
Anadolu böyle ilkel kaldıkça
Eskimeyecektir Kûlebi'nin şiiri.

(Yusuŕçuk, Sayı: 12, Aralık 1979)

VI

Kontenjan senatoru bir bayan vardı ya,
Fuzulî'nin cinsel eğitim görmediğini söylemiş;
Söyler miydi şairle çekilmiş olmasa tenhaya,
Demek üç yüzyıl önce Leylâ'dan daha işveliymiş.

(Yusuŕçuk, Sayı: 13, Ocak 1980)

K I S A

Kayat kışa,
Kuşlar uçuşuyor.

ce N. S. S. S.

(Yeni Yaprak, Sayı: 2, Ocak 1989)

PERDELI

Mutluluk,
Diyordu adam,
Her konuda
Tekrara düşecek kadar
Rahat olmak.

Rahatsın,
Diyordu kadın,
Ama o arada
Birdenbire
Odayı
Sözelimi
Brezilya'ya
Çevirir
Bir çiçek.

İyi niyetlidir musluk,
Diyordu adam,
Yüzüne çarptığın
Ve içtiğin su
Aynı serinliktedir.

Mutluluk mu,
Diyordu kadın,
Mutluluk:
Açan tütün
Körelten tütün.

(Yeni Yaprak, Sayı: 6, Haziran 1999)

YENİ KAPACI*

Ölümün papağan renklidir mahşer,
Aralık durur, harita, giysiler ve ten;
Kitapta kırksekiz, altıncıda uç,
Osmanlı burunlu muhabbet kuşları,
Anılar, diyor arka koltukta, işte anılar...

Saklı dayamış dirseğini arabanın kapısına.
Anılar diyor arka koltukta bir adam,
Bugün anılar nasıl da düş değeri kazanıyor!
Ertelenemez artık ağustos duygusu;
Sen pişmanlık, inanın, fazla çiçek!

II

Sen eteklerinden erdemler sarkan
Kırmızı başlıklı pis kız,
Dağ - taş derdinde bahçe toprağı,
Kulplu platin, paçalı tavuk,
Geldin değiştirdin bütün anılarımı.

Ne tuhaf, seninle,
Bir bölüğünü kullanamasak bile,
Gerçekleştiremeyeceğimiz
Hiçbir özgürlük yok.

* Bu kitapta s. 327'deki şiir (Ed.N.)

III

Dolmabahçe Sarayı'nın altında
Zambak gibi hırsla açılıyor bir kuğu,

Doğru söyle
Beni mi seviyorsun Atatürk'ü mü?

Sessiz bent kapağı Hayrat yazı
Hüsnühat.
Kırlı,

Anıtkabir romen rakamlarıyla kaç?

(Milliyet Sanat, Sayı: 221, Ağustos 1989)

KUR/LER
VE
ARNAVUTLAR

Kurtler yalan söylemek zorunda;
Arnavutlar, doğru.

(Yeni Yaprak, Sayı: 9, Eylül, 1989)

INTIHAR

Sen tam tabancayı
Şakağına dayamışsın,
Kapı açılıveriyor
Ve üstündekileri
Bir bir fırlatıp atan
Bir leylak sesi...

(Yeni Yaprak, Sayı: 10, Ekim 1989)

HÜKÜMET

Bu hükümet
Pir Sultan'a pasaport vermiyor,
Onu anladık.

Yunus Emre'ye de
Basın kartı vermiyor,
Onu da anladık.

Ama bu hükümet
Ferman çıkarmış
Karacaoğlan'ı
Otobüse bindirtmiyor.

(Yeni Yaprak, Sayı: 11, Kasım 1989)

GOLLER DENİZLER

Ölüm mü,
Bir gölün dibinde durgun uykudasın.

Denizler?
Tannılar karıştırır durur denizleri...

(Yeni Yaprak, Sayı: 12, Aralık 1989)

PARK

Öyle sevdim ki seni
Öylesine sensin ki!
Kuşlar gibi cıvılda
Tattırdığın acılar.

(Broy, Aralık 1989)

ŞARAP

Saat on ikiden sonra,
Bütün içkiler,
Şaraptır.

(Yeni Yaprak, Sayı: 14, Şubat 1990)

ÜSTÜ KALSIN

Ölüyorum tanrım
Bu da oldu işte.

Her ölüm erken ölümdür
Biliyorum tanrım.

Ama, ayrıca, aldığın şu hayat
Fena değildir..

Üstü kalsın..

(Yeni Yaprak, Sayı: 13, Ocak 1990)

İLHAMİ BEKİR İÇİN*

Çocukluğunu yitirmemişti
Gençliğini de
Orta yaşlılığını da
Yaşlılığını da

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], Birinci Kitap, 1976)

ALIN YAZILARI

Ey alınyazısı uzmanı
Suretlerle doldurursun yazını

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], İkinci Kitap, 1976)

AHMET KÖKSAL İÇİN

Sevdaya tutulduğu günlerde
Saatinin akrebi kopar
Cuma günleri Merkez'de
Yelkovana yelken katar

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], İkinci Kitap, 1976)

* Bu altı şiir kitabın altı.

TEVFİK AKDAĞ İÇİN

Obür dünyanın ahret kapısında
Bir gözlük: Zati eşya!
Bir şiir: Ayrılmaz parça!
— Bir aşk: Belirsiz, karantinaya!

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], İkinci kitap, 1976)

ERAY CANBERK İÇİN

Sevgili Eray
Çevirir sessizliği
Deniz lokantasında
İnsancaya

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], Üçüncü Kitap, 1976)

ERCÜMENT UÇARI İÇİN

Şiiri doğurmaz,
Yumurtlar!

(SEK [Seçilmiş El Kitapları], Üçüncü Kitap, 1976)

MEKTUPLARDA KALANLAR*

* Bu bölümü oluşturmamızda Cemal Süreya arşivini açarak bize katkıda bulunan Sayın Feyza Perinçek'e teşekkür ederiz (Ed. N.)

[SEVGİLİM BEN ŞİMDİ...]

Sevgilim ben şimdi büyük bir kentte seni düşünmekteyim
 Elimde uçuk mavi bir kalem cebimde iki paket sigara
 Hayatımız geçiyor gözlerimin önünden
 Çıkıp gitmelerimiz, su içmelerimiz, öpüştüklerimiz
 "Ağlarım aklıma geldikçe gülüştüklerimiz"
 Çiçekler, çiçekler, su verdim bu sabah çiçeklere
 O gülün yüzü gülmüyor sensiz
 O köklensin diye pencerede suya koyduğun devetabanı
 Hepten hüznü bugünlerde
 Gür ve coşkun bir günüşiği dadanmış pencereye
 Masada tabaklar neşesiz
 Koridor ıssız
 Banyoda havlular yalnız
 Mutfak dersen - derbeder ve pis
 Çiti orda duruyor, ekmek kutusu boş
 Vantilatör soluksuz
 Halılar tozlu
 Giysilerim gardropda ve şurda burda
 Memo'nun oyuncak sepeti uykularda
 Mavi gece lâmbası hevesiz
 Kapı diyor ki açın beni kapayın beni
 Perdeler gömlek değiştiren yılanlar gibi
 Radyo desen sessiz
 Tabure sandalyalardan çekiniyor
 Küçük oda karanlık ve ıssız
 Her şey seni bekliyor her şey gelmeni
 İçeri girmeni
 Senin elinin değmesini
 Gözünün dokunmasını
 Ve her şey tekrarlıyor
 Seni nice sevdiğimi

Sevgilim, bir günün ortası şimdi
Taşıtlar hızla gelip geçiyor, her yer kalabalık,
Ben seni düşünüyorum bir bodrum kahvesinde
Uzat bana uzat ellerini
İzinli askerler görüyorum, kınarak yürüyen işçi kızlar
İstanbul her günü yaşantısı içinde, uğultulu,
Güvercinler güneşten bir sessizliği biriktiriyor

Ben seni düşünüyorum seni
Hani tıpkı o ilk günlerdeki gibi
Kalbim diyorum kalbim
Daha dün tezgâhtan çıkmış bir su sayacı gibi
Aşk anılar besliyor düşler kadar
Bu yüzden diyorum ki aşk eskidikçe aşktır
Sevgi eskidikçe sevgi.

Günümüz ekmeğimiz, türkümüz
Çoluğumuz çocuğumuz
Binalar yan yana yükselip gidiyor
Vapurların ağzı köpük içinde
Uzaklarda ne kapılar açılıyor
Tirenin biri bir istasyona varıyor
Ordan çıkıyor biri.

Her şey biliyor her şey
Sen biliyor musun bakalım
Seni nice sevdiğimi?
Üstüne titredüğimi?

Celdiğimi?
Gittiğimi?

Hadi!

Saat gecenin bir buçuğu (bugün günlerden ne?)
Gözlerinden uyku akan bir taksinin içindeyim
Geçip gidiyorum bütün hayatımı da seni de
Başkent en pahalı örümceğini biriktiriyor
Unutkanlık, acı, acılar, acılarımız
Biliyorum sen kaldın bir de hayatım kaldı geride
Eğlencenin (bayağı bir şölendi) ilerlediğini
Bir karnaval tadıyla ilerlediğini
Bir adamın bir öykü anlattığını, bir türkü söylediğini
Bir kadının saat onda masadan kalkıp gittiğini
Merkez kaymakamını, rejisör yardımcısını, Medet'i
Ve sonunda içinde yirmi çocuk taşıyan bir minibüs gibi
ÇARPIŞTIĞIMIZI. Senin başın dönüyor, benim bir ayağım
basmıyor

Nasıl oluyor bütün bunlar nasıl oluyor?
Biliyorum tek bir güvercin onaylamayacak bunu
Tek bir sokak tek bir tezgâh tek bir saniye
Eksikliğe mi alışmışım ne? Mutsuzluğa mı yoksa?
Her şeyin ilk kez tam olmasını istiyorum da o mu olmuyor?
Neden kişi bir çiçek koparır gibi kaldırmıyor da kadehini
Sonra kırgınlıkla vuruyor masaya elindeki sübyeyi?
Tek bir köpek onaylamayacak bunu tek bir Mayıs
Ne mi bugün? Perşembe. Sabah erken kalkmışım
Hazinenin serin ve ışısız koridorlarından, Gelirler'den,
Kâğıt hışırtısıyla dolu Bütçe'nin içinden
Bakanlık berberine selâm vererek
Gelmiş girmiştim odama (seviyorum da bu odayı)
Evet girmiştim, şimdiyse seni ve hayatımı
Ne olduğu iyice kestirilemeyen bir parıltı gibi
Geride bırakarak gidiyorum. Nereye?
Yarın bütün bu ağaçları sulayacaklar
Ağaçların Afroditi'ni anımsadım şimdi
O ağacın yanından geçerken gökyüzü ne derindi
Ama bugünkü gökyüzü onun Ayrılıkça'ya berbat bir çevirisi
Sen metinde her nasılsa üç satır atlamıştın

Ben de geçmişe çevirdim bütün gelecek zaman kiplerini
Böyle yetişmişim ben, içim götürmez kenarından azıcık

Hiç anımsamıyorum tam dolu olmayan bir bardaktan su içtiğimi
Karnaval. Soytanlar. Maskelilerle birleştiriyoruz masamızı
Bizim payımıza düştü şölenin kaçınılmaz trafiği
Gülüşlerimiz nasıl da sondü galadan sonra sokağa atılan
çiçekler gibi

Ve şimdi: iki kere iki.

Kırdım, evet, seni. Ama kırmıştın beni
Hadi sadece kırılmıştım diyerek önleyeyim herhangi bir eleştiriyi
Kalbim, Kalbim! Söyle şimdi ne yapacağım ben bu kalbi?
Ne yaparım söyle daha da derine düşerse yaram

Ben sana rasladığım günlerde, hangi günlerdi onlar
Tuhaf şey bir günde değişiyor kişi
Senden öncesi öyle uzak ki anılar bile yok sanki
Geldin masaya oturdun ve hayatımı böldün bir milât gibi
Ve tavukçudaki hırslı Roma Valisi
Yani Pontus Pilatus birlikte kurduğumuz İsa'ları çarmıha gerdi
Ve sen üç satır atlادين neden atlادين
Tek bir kuş tek bir şapka tek bir çorap onaylamayacak bunu
Tek bir çiçek anlayamayacak
Şu zambakgillerin akıl almaz işlerini
Tek bir insan anlayamayacak
Fazıl'ı: İçi boşalmağa yüz tutmuş o şiir tankerini.
Ve Tahsin: Onu bir duygu taşarону olarak ananlar olacaktır
Operada Cinayet imgesine uygun işler yaptı bu ikisi
Bense sessizce ayrılıp gittim yarasını kuliste saran bir soytan gibi
Tavukçu benim için artık tavşanın suyunun suyu gibi
Sana gelince, ah sen yok musun sen
Bir daha raslar mıyım sana
Günlerin ne getireceği bilinmez ki

Ben bu şiiri yazdım barok biçimi
Her gün bir şiir yazacağım sana.

Takvim olsun bu aşkımın takvimi

İşte sana sayfaların ilki

(10 Mayıs 1973)

KORKARAK VINÇ!

N'olur bir bebek alalım oyuncakçıdan
Karnına bastıkça "bi dakika" desin,
Şeye gidelim, İcaçan'a, ordan dönünce
İkinci ev çıksın karşımıza, soldan.
Amerikan aile dramlarını işleyen filmler vardır,
Taşra illerinde geçer, falan;
Bir sürü de ev vardır seyrek seyrek
Oyle bir evin kapısından girelim:
Kader sokak, 13/2
Adresim oldun benim,
Biliyorsun bunu değil mi?
Alınyazım oldun
(N'olur alalım)
Korka korka çaldım kapını
(Bir bebek alalım)
Ne yapayım sevdim seni
("Bi dakika desin")
Eline ayağına düştüm
(Karnına basınca desin)
Sensin artık ne varsa:
Aşk, kavgaydı, uzak yerler özlemiydi
(Alalım, n'olur, bir bebek
gözlerinde bizim bakışımız olsun)
Kan-revan sevişelim
S. Hanım, n'olur, gelmesin
Tutarsızlık deme bir daha
Bizim sigaralarımız birbirini tutmuyor
Bir bebek alalım çarşıdan
Çay kahve içsin
Çay dedim de aklıma geldi
Şeker eksikliği giderilsin;
Sigara dedim de aklıma geldi
Sigara bas parmağıma
Yansın parmağım cızz! desin
Benim ceketim askıda
Böyle yıllarca beklesin
Gömleğin eteğinin içinde

Yüzyıllarca...
Çamaşırlarımız tutkuyla çıkarılmış
Aşkla sıyrılmış çamaşırlarımız
Dört kat çimenin üstünde
ve çarpınan bedenlerimizin altında
ve yaşlı, hoşgörülü aynanın karşısında
ve saatimi mutlaka çıkarmalıyım bundan böyle
Ne diyordum, işte çamaşırlarımız
Dalgalandı etimizin altında
Ezilsin böyle binyıllarca.
Bir kokun var senin: iksirdir
Yaptığın çay iksirdir
İçindeyken senin, ne içindeyim?
Birtakım yapraklar içindeyim
(N'olur al bir bebek çarşıdan
Maltepe desin
Kahverengi desin
Yumurta desin
Bir sınır hediyesi desin)
Geldim işte vurdum kapıyı
Birdenbire seni!
Sessizce
Güvenli ama hüzünlü
Hüzünlüyse de güvenli
Bir orman perisi gibi
Bir ağaç gibi, dalını
Nereye uzatacağını bilen.
Sonra iki yudum konyak
Koltuklar sadakat dolu
Sehpanın sarılığı ise
Sanma ki başka şeyden
Sevinçten, yavrum,
Sevinçten sevinçten
Vinç! diye öter sevinç kuşu
N'olur al bir bebek
Karnına basınca vinç! desin
Basmayınca da vinç! desin
Ben böyle düşünüyorum
Senden ne haber?

ROMAN OKUDUM SENİ DÜŞÜNDÜM

Bende tarçın sende ıhlamur kokusu
Yürürüz başkentin sokaklarında

Bir nehir şu tutuk konuşan cumartesi
Üstünde iki yonga: Çarşamba, bir de cuma

Ayrılık lâfları etme sevgilim
Önümüz Temmuz önümüz Ağustos nasıl olsa

Kolkola yürüyoruz tek tük öpüşüyoruz
Sonra ayrılıyoruz korkuyoruz da

Kimi zaman neden kalabalığın içinde duruyoruz da
Kimi zaman bir köşe arıyoruz en sapa

İşimiz mi yok, şu Akay'a sapalım istersen
İstersen garson girelim ilkyazın gazinosuna

Börekçi! diye bağırs istersen şurda
Kismet çıkar -sanırım- Emek'te oturan kıza

Abiler! Abiler! diye bir şey satayım ben
Mendilim kalmamış kâğıt peçete yok mu çantanda?

Üç peseta gibi bir paraya dondurma yemiştin
Madrid'de yemiştin, ve çatılardan kanguru akıyordu
Londra'da

Seversin mi beni, doğru söyle ama? - Sigara?
Ne eflâtun etin var, yanarca mı yanarca

İnan Selimiye'nin minareleri gibisin
Her seferinde başka yoldan çıkılır nirvanaya

(12 Mayıs 1973)

SESİN SENİN

Kahkaha kesin bir sınırdır senin sesin için;
geçmezsin kahkahaya. Bu da gülümsemeyi
senin tapulu malın yapar. Gülmek sende
gülümsemenin bir noktada taşkınlığı
oluyor daha çok. Bu bakımdan gülümsemenin
bütün öğelerini de birlikte getiriyor.
İş bu kadar da değil, yeni birtakım öğeler
de getiriyor. Ilıktır senin sesin. Güvenli
olmaktan çok güven uyandırıcıdır. Konuşurken
kimseyi dinlememene ne diyeceğiz peki?
Buna karşılık sözcükleri sakıngan sakıngan
kullanman var, ona ne diyeceğiz? Alırken
suçsuz, verirken duyarlı bir ses. En büyük
modaevini yönetecek olsa sinirli tonlar kazanacağına
muhakkak nazarıyla bakılabilecek,
ama, sözgelimi, hiçbir yerde belediye başkanı
olamayacak bir sese. Sanırım, bakışlarla
sesler arasında bir bağıntı kurulabilir.
Belki de yanlıştır bu varsayım. Ama
doğru olsa, senin sesinle bakışın arasında
bir paralellik, hatta bir özdeşlik olduğu
görülebilir. Daha doğrusu sendeki bu özdeşlik
böyle bir varsayım itiyor kişiyi.
Kimbilir, başka belirtiler gibi, bakış ve ses de
aynı ruhun değişik planlardaki görünümleridir
belki de. Ruhun, özdeş yönlerini denediği
organlar olabileceği gibi, çelişkin yönleriyle
belirdiği organlar da vardır. Olabilir.
Söz bitince senin sesin de biter; oysa
sözü tüketen sesler vardır; söz tükenince de
sürüp giden sesler vardır; söz tükendikten
sonra başlayan sesler vardır. Senin sesin
sözle özdeş. Çılgılık değil, düşünce senin
sesin. Ama etin, kemiğin malı olmuş bir
ses. Ömründe bir iki kez hüyük ilhamı

dadanmak isteyebilir bu ses. Küçük iha-
netler onun düşünceyle kurduğu ilke-
leri aşmaz, aşamaz. Ah! razı olma
sevgilim, katıl. Katıl ama razı olma.
Biraz da kendinden memnun bir ses.
En büyük eleştiriyi, yadsımayı son
anda yaparsın sen: Sanırım sende bul-
duğum en doğru gözlem bu. Oysa eleş-
tiriyi son anda yapmak, razı oluşun ta
kendisidir. Korkaklıktır da. Şu var:

Fotoğraf çekirmek için yan yana getirilmiş iki nesne değiliz biz
Güvercin curnatasında yan yana akan iki güverciniz

Mesafeler birleştirdi bizi bir de sözler

Razı olma hiçbir sessizliğe

Biliyorsun seni seviyorum

Pencereden bakmayı

Öğreteceğim sana

Sesin

balkona asılı çamaşırcasına

Havalansın, havalansın dursun

Sokakta değil balkonda;

dışarı çıktığın zaman

romanını yastığının altına sakla;

Şürini mutfığa koy

Boş bir deterjan kutusu vardır nasıl olsa,

Oykünü yanına alabilirsin elbet

Müzigini de, resmini de

Niçin güvenemiyorsun bana?

(16 Mayıs 1973)

DÜELLO

Bil ki bir düelloda
Acı bir şey vardır
Ölüm korkusundan da:

Dün en güvendiğin adam
Karşı tarafın şahididir
ve daha acıdır bu
ölümden de korkusundan da

(20 Mayıs 1973)

GİTSİN EFENDİM

Gidilmemesi gereken bir içkiye
(Dişçiler, sakatlar, kalbi çürükler gitsin)

Gidilmemesi gereken bir ev Dikmen'de
(Üç kâatçılar, yalancılar, pijamalılar gitsin)

Gidilmemesi gereken bir ev Y. Mahalle'de
(Dönekler, uğrular, şerbetçiler gitsin)

Yolcu bir bardak çay için benimçin
(âşıklar, şairler, işsizler içsin)

Yaprak, mevsimin içi ve Çin-i Maçın
(Devrimciler, namus erbabı, doğrucular içsin)

Yolcu o şarkıyı bir kez daha dinle benimçin
(Çıplaklar, mert kişiler, kuzular içsin)

Bin dokuz yüz o yıllarda içtiğim sigara
(Bir yıl koynumda beslediğim yılan içsin)

Tam bir yıl can alacağım var birinden
(Bir yılını da işte falan filan içsin)

Her şeyi öğrenir kişi ve bağışlar sonunda
(Bir anamın sütü kaldı onu da bulan içsin)

Sen son kokladığım gül: adın zambak

Sen incelikler antolojisi, uyut beni
(Sesin bir cibinlik gibi soluğumu kessin)

Bir kez daha diyeyim: Özenle katlanmış bir mendil gibisin
Şil beni n'olur kırk yıllık kırım pasım gitsin

(24 Mayıs 1973)

YABANCI DİL

Beş dil biliyormuş ünlü kişi
Ünlü ve saygıdeğer
Bir de Türkçe öğrense
Altı eder

(26 Mayıs 1973)

Bütün çocuklar anlar da
Okul kitaplarına girmez benim şiirim,
Ben yanarken çıkardığım dumanlar
Bakarım şemsiye olmuş sözgelimi
Tabelâ olmuş: kiralık kat diye
Umulmayan şeyler bile olmuş
Ama unutulmuş kalmış alevim
Alevdir çünkü benim şiirim
Hayatın alev halidir
Çiçek tozudur
Kırılmış dalın türküsüdür
Nasıl şık şık berber makası
Odur,
Aslında sekiz yıldır
Saç tıraşımı kendim olurum, o da aynı
Kahveler kahveler!
Sizde oturdum, sizde kurdum düşlerimi
Çok şükür büyük şair değilim
Ama, bir sır söyleyeyim mi kulağına:
Cins şairim ben!
Çıkar giderim,
Nişancı bir şairim
Gözünden haklarım imgeyi,
Az çok kitap da karıştırdım
Yolculuklarım da oldu
Un peu partout,
Yine de inanma
Hepsi de görev yolculuğuydu:
Kars, Ardahan, Van, Karaköse,
Sivas, Erzincan, Aydın, Manisa,
Kırklareli, Edirne, Bilecik, Bursa,
İşte haritada ne varsa
Bütün kentlerde ve kimi ilçelerde bulundum
Şiiri de büyük şovlarla yazmıyorum
Ama alevimi kimse görmüyor da
Dumanlarım (tamik esirlerim)

Bu şiir burda biter:

Dikkat okul var!

(29 Mayıs 1973)

[BİLİYORUM SANA GİDEN...]

Biliyorum sana giden yollar kapalı
Üstelik sen de hiçbir zaman sevmedin beni

Ne kadar yakından ve arada uçurum;
İnsanlar, evler, aramızda duvarlar gibi

Uyandım uyandım, hep seni düşündüm
Yalnız seni, yalnız senin gözlerini

Sen Bayan Nihayet, sen ölümüm kalımım
Ben artık adam olamam bu derde düşeli

Şimdilerde bir köpek gibi koşuyorum ordan oraya
Yoksa gururlu bir kişiyim aslında, inan ki

Anımsamıyorum yarı dolu bir bardaktan su içtiğimi
Ve içim götürmez kenarından kesilmiş ekmeği

Kaç kez sana uzaktan baktım 5.45 vapurunda;
Hangi şarkıyı duysam, bizimçin söylenmiş sanki

Tek yanlı aşk kişiyi nasıl aptallaştırıyor
Nasıl unuttuğum senin bir başkasını sevdiğini

Çocukça ve seni üzen girişimlerim oldu;
Bağışla bir daha tekrarlanmaz hiçbirini

Raslaşmamak için elimden geleni yaparım
Bu böyle pek de kolay değil gerçi...

Alışırım seni yalnız düşlerde okşamaya;
Bunun verdiği mutluluk da az değil ki

Çıkar giderim bu kentten daha olmazsa,
Sensizliğin bir adı olur, bir anlamı olur belki

İnan belli etmem, seni hiç rahatsız etmem,
Son isteğimi de söyleyebilirim şimdi:

Bir geceyarısı yazıyorum bu mektubu
Yalvarırım onu okuma çarşamba günleri

YARIM KALANLAR*

* Bu bölümü oluşturmamızda Cemal Süreya arşivini açarak bize katkıda bulunan Sayın Feyza Perinçek'e teşekkür ederiz. (E.1.11)

[BUGÜN HAVA GÜZEL...]*

Bugün hava güzel diye bağırdı

Bugün hava güzel dedi adam
Kadın hemen onayladı: Bugün hava güzel
İki adam tavla oynuyordu.

Bugün hava güzel dedi çocuk
Ablası hemen onayladı onu

Kırmızı

Bugün hava güzel dedi çocuk
Ablası hemen onayladı onu: bugün hava güzel
Piyango bileti satıcısı şapkasını çıkardı
Bugün hava güzel! Bugün hava güzel!
Postacı her evin önüne kâğıtlar bırakıyordu
Şoför dirseğini arabanın kapısının üstünde gererek
Bugün hava güzel

Anılar dedi ihtiyar, anılar
Anılar düş değeri kazanıyor
Bugün hava güzel

Anılar dedi ihtiyar anılar
Bugün
Anılar düş değeri kazanıyor
Bugün hava güzel

* [Bu yaşta] ile aynı dosya kâğıdına yazılmış olan bu şiire tarih konulmamış. Cemal Süreya bu şiirdeki dizelerin bir bölümünü -değiştirerek- *Milliyet Sanat* dergisinde (Ağustos 1989) yayımlanan "Bent Kapağı" (bu kitapta bkz. s. 295) adlı şiirinde de kullanmış (Ed.N.)

[BU YAŞTA]

Bu yaşta
Orta okul aşkı (Lise değil)
Ege'de
Nüfus 40 bin
Geniş zaman, evet geniş zaman istiyorum
Ama telefon kulübesinden konuşuyorsun
Süre doldu dolacak
Üç dakika
O, dar zamanda
Bir başka açıklamıyor mu
Daha doğru hemen özetlemiyor mu kişiyi ve durumu
Bir kişisellik kazanmıyor mu zaman
Üstü başın olmuyor mu zaman
ân, diyorum, çocukluktur...

ÖVÜNME

En büyük telif hakkını ilk okuduğun kitaptan aldın, Kan Kalesi.
Ama Doğu Perinçek kimin şiiriyle tavladı Şule'yi
Kim serbest bıraktı yasaklanmış Emmanuel filmini*
Göz kırpma hakkını bile yitirmiş başbakan
Tenis oynayanı getirdi takunyalı
Bizim ilişkimiz ne bileyim belki de hayatı
sürdürme ilişkisi
Sadece bu mu?
1 Mayıs bir de Ramazan'a rastladı iyi mi?
Müslüman işçiler namazdan sonra bağırdılar

BUGÜN HAVA GÜZEL

Çiçektozu ne demek feministlere tek soru
Bugün hava güzel
Bilinçdışı gökbilimde bile
Sen, sıcak kazıbilim, geleceğini
Anladım.
İlk'tin.

* Emmanuel filminin yasaklanma kararı üzerine Danıştay'a başvurulmuş. Danıştay da bilirkişi olarak Cernat Süreya'yı seçmiş ve onun raporu üzerine film üzerinde-ki yasak kaldırılmıştı (Ed.N.)

Cemal Süreya, Cumhuriyet Dönemi şiirinin en
özel "vitamin"iydi.
Lirik, erotik, politik gür bir ırmak.
Sevda Sözleri bu büyük ustanın bütün şiirlerini bir
araya getiriyor.
Öyle bir bütünlük ki bu, sıcak, tılsımlı ve
ölümsüz...

Kapak fotoğrafı: Ara Güler

